

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

InBIT
KOMPETENCJE TWORZĄ MOŻLIWOŚCI

FADOS
SŁAWOMIR ANIOŁ

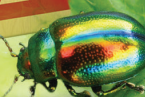
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Przedszkole Przyszłości

PRZEDSZKOLE
PRZYSZŁOŚCI

PUBLIKACJA UPOWSZECHNIAJĄCA

PRODUKTY I EFEKTY ICH WDRAŻANIA

**PUBLIKACJA
UPOWSZECHNIAJĄCA
PRODUKTY I EFEKTY
ICH WDRAŻANIA**

**PRZEDSZKOLE
PRZYSZŁOŚCI**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

InBIT
KOMPETENCJE TWORZĄ MOŻLIWOŚCI

FADOS
SŁAWOMIR ANIOŁ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PUBLIKACJA UPOWSZECHNIAJĄCA PRODUKTY I EFEKTY ICH WDRAŻANIA

Publikacja bezpłatna

*Publikacja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

InBIT
KOMPE TENCJE TWORZĄ MOŻLIWOŚCI

FADOS
SŁAWOMIR ANIOŁ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja powstała w ramach projektu pt. Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej

Zebra nie i opracowanie merytoryczne materiałów:

Ewelina Anioł i Iwona Kaletyńska

Współpraca:

Anna Zalewska, Anna Adamska, Małgorzata Wrzał, Sławomir Anioł

Korekta językowa:

Robert Mertuszka

© Copyright by Sławomir Anioł FadoS 2014

Realizatorzy projektu:

Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informatycznych

“InBIT” Sp. z o.o. Oddział w Zgorzelcu

59-900 Zgorzelec, ul. Daszyńskiego 17

tel.: 502 634 588

e-mail: azal@inbit.pl

www.inbit.pl

oraz

Sławomir Anioł FadoS

52-129 Wrocław, ul. A. Vivaldiego 74/8

tel.: 696 423 278

e-mail: biuro@fados.pl

www.fados.pl

Nakład

150 egz.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ISBN 978-83-940917- 0 -5

Spis treści

Spis treści	5
Wprowadzenie	7
Skąd pomysł na projekt?	8
O projekcie	9
Prezentacja placówek	14
Przedszkole Publiczne w Danielowicach	14
Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dłużynie Dolnej	16
Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Przyjaciół Dzieci w Domaszkwie	18
Przedszkole Samorządowe z Grupą Żłobkową „Chatka Puchatka” w Jaworzynie Śląskiej	22
Szkoła Podstawowa im. Bol. Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim	25
Przedszkole Publiczne nr 2 w Kamiennej Górze	27
Szkoła Podstawowa w Mieczkowie	31
Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Niemstowie	33
Przedszkole Publiczne w Nowogrodźcu	35
Przedszkole Samorządowe nr 2 w Piechowicach	39
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Siechnicach	42
Szkoła Podstawowa w Skokowej	47
Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne „EKO-PRZEDSZKOLAK” w Strzelinie	50
Szkoła Podstawowa w Świątnikach	54
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Udaninie	56
Gminne Przedszkole w Wądrożu Wielkim	59
Szkoła Podstawowa w Wilkowie	63
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Wł. St. Reymonta w Wysokiej	65
Przedszkole Publiczne w Zawidowie	67
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Brodatego w Złotorzy	70
Opinie, oceny, komentarze.....	74
Przedstawiciele organów prowadzących	74
Dyrektorzy	75
Nauczyciele	77
Rodzice dzieci biorących udział w projekcie	78
Dzieci biorące udział w projekcie	80
Wykaz produktów wypracowanych w projekcie	82

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Opis produktów wypracowanych w projekcie <i>Przedszkole przyszłości</i> – program edukacji przedszkolnej na potrzeby dydaktyki	83
Recenzje pracowników naukowych	89
Badania, raporty, wnioski	98
Opis badania poziomu usług edukacyjnych świadczonych przez 20 placówek . . .	98
Opis ewaluacji jakości merytorycznej i metodycznej narzędzi	101
Opis ewaluacji jakości poziomu wdrażania programu i narzędzi na podstawie analizy Informacji miesięcznych nauczycieli wdrażających.	115
Opis działań kierowanych do placówek na podstawie monitoringu uczestników projektu.	118
Ocena wdrażania przez nauczycieli innowacyjnego programu <i>Przedszkole przyszłości</i> w roku szkolnym 2013/2014 pod względem merytorycznym	122
Zainteresowania technologią informatyczną u dzieci w wieku przedszkolnym, na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród nauczycieli wdrażających innowacyjny program edukacji przedszkolnej <i>Przedszkole przyszłości</i> w okresie: 09.2013 - 06. 2014 roku..	130

Wprowadzenie

Z ogromną przyjemnością przekazujemy na Państwa ręce publikację upowszechniającą produkty projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej*. Mamy głębokie przeświadczenie, że przyczyni się ona do rozpropagowania wykorzystywania nowoczesnych treści i innowacyjnych metod w przygotowywaniu przedszkolaka do rozpoczęcia edukacji szkolnej.

Projekt *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej* współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Priorytet III Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia.

Projekt jest realizowany w partnerstwie dwóch firm: Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informatycznych InBIT sp. z o. o. z siedzibą w Szczecinie, Biuro Regionalne w Zgorzelcu (Lider projektu) oraz przez firmę Sławomir Anioł FadoS z siedzibą we Wrocławiu (Partner projektu).

Po roku wdrażania innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej pt.: *Przedszkole Przyszłości* wiemy, że placówki bardzo wysoko oceniają treści zawarte w programie oraz metody wykorzystywane do pracy z dziećmi. To właśnie dlatego w wielu placówkach program *Przedszkole przyszłości* jest nadal wdrażany, w kolejnym już roku szkolnym.

Wszystkie biorące udział w projekcie placówki wzbogaciły się, nie tylko o program edukacji przedszkolnej, wszelkie materiały dydaktyczne dla nauczyciela (takie jak przewodnik metodyczny, scenariusze lekcji z wykorzystaniem aplikacji interaktywnych), czy zestaw zeszytów ćwiczeń dla każdego dziecka, ale także o nowoczesny sprzęt multimedialny: tablicę interaktywną, projektor, laptop, wizualizer, jak również o wiele innych nowoczesnych pomocy dydaktycznych, takich jak aplikacje interaktywne, maskotki-pacynki edukacyjne, zestawy tablic demonstracyjnych, obrazki do globalnego czytania.

Stale zgłaszają się do nas placówki z całego kraju, zainteresowane wdrażaniem innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej pt.: *Przedszkole przyszłości*, w swoich grupach przedszkolnych.

Dzięki udziałowi placówek w projekcie nauczyciele wdrażający program pt.: *Przedszkole przyszłości* uczestniczyli w licznych warsztatach szkoleniowych i seminariach ewaluacyjnych, dzięki czemu wzbogacili swój warsztat metodyczny, podnieśli swoje kompetencje zawodowe w zakresie korzystania z nowoczesnych technologii multimedialnych, co znacznie uatrakcyjniło prowadzone przez nich zajęcia dydaktyczno-wychowawcze w przedszkolu.

Niniejsza publikacja zawiera informację o projekcie, jego celach i założeniach oraz krótkie charakterystyki wypracowanych produktów. Zamieściliśmy również prezentacje wszystkich dolnośląskich placówek, które uczestniczyły w projekcie. W publikacji nie zabrakło miejsca na przeprowadzane w czasie realizacji projektu badania, analizy, raporty i wnioski, z których można dowiedzieć się wielu ciekawych i ważnych informacji.

Mamy nadzieję, że zarówno przedstawione w publikacji opisy, recenzje, badania, raporty i wnioski, jak również zamieszczona *Galeria Przedszkolaka* pozwolą na stworzenie w miarę pełnego obrazu podejmowanych działań, ocenę ich efektów oraz zachęcą Państwa do wdrażania w Waszych placówkach innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej pt.: *Przedszkole Przyszłości*.

Skąd pomysł na projekt?

Postawiliśmy przed sobą następujące zadanie: chcemy unowocześnić edukację najmłodszych i przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii w nauczaniu, dorównać zachodnim krajom. Stąd właśnie pomysł na projekt pt.: *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej*, który okazał się strzałem w dziesiątkę. Stanowił on bowiem odpowiedź na potrzeby dolnośląskich przedszkoli oraz szkół podstawowych posiadających oddziały przedszkolne.

To w 2012 roku Firma Sławomir Anioł FadoS zaproponowała placówkom z terenu Dolnego Śląska udział w badaniu ankietowym, mającym na celu poznanie potrzeb nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych posiadających oddziały przedszkolne w zakresie tworzenia i wdrażania innowacyjnych programów nauczania. Z zainteresowaniem oraz ze sporym zaangażowaniem wypełnili oni formularze ankiety. Wyniki przeprowadzonego badania wskazały, że na obszarze Dolnego Śląska warto rozpocząć działania związane z opracowaniem innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej, zawierającego elementy wykorzystywania sprzętu multimedialnego w codziennej pracy, ponieważ nauczyciele są chętni do nabywania nowej wiedzy z zakresu wykorzystywania multimedii, a w szczególności tablicy interaktywnej podczas zajęć z dziećmi, że chętnie wezmą udział w bezpłatnym cyklu szkoleń warsztatowych oraz chętnie wdrożą w swoich grupach przedszkolnych specjalnie opracowany innowacyjny program edukacji przedszkolnej.

Gdy Sławomir Anioł właściciel firmy FadoS wspólnie z Anną Zalewską Kierownikiem Oddziału w Zgorzelcu firmy Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informatycznych InBIT sp. z o.o. podjęli decyzję o napisaniu kolejnego już projektu skierowanego do dolnośląskich placówek oświatowych, pt: *Przedszkole przyszłości - program edukacji przedszkolnej*, byli pewni, że chętnych do udziału w projekcie nie zabraknie. I faktycznie, rekrutacja placówek do projektu potwierdziła ogromne zainteresowanie chęcią udziału w innowacyjnym przedsięwzięciu, olbrzymie pokłady zaangażowania, dobrych chęci, odwagi i gotowości dolnośląskich placówek do wdrażania projektu w swoich placówkach, do codziennej pracy z nowoczesnymi technologiami multimedialnymi, dzięki którym w sposób niezwykle ciekawy możliwe będzie wprowadzanie najmłodszych w dotąd nieznaną im świat.

Specjalnie powołany w ramach projektu zespół autorów - ekspertów z dziedziny wychowania przedszkolnego oraz informatyki pod kierownictwem pracownika naukowego dr Bogny Bartosz opracował innowacyjny program edukacji przedszkolnej pt: *Przedszkole przyszłości*, który we wspaniały sposób wpłata wykorzystanie nowoczesnych technologii do codziennych zajęć z dziećmi.

Pomysł na projekt okazał się trafiony. Placówki chętnie uczestniczyły w procesie rocznego wdrażania innowacyjnego programu w swoich grupach przedszkolnych, na bieżąco dzieląc się z nami swoimi spostrzeżeniami.

Dziś już wiemy, że warto było rozpocząć przedsięwzięcia, których celem jest wprowadzenie technologii multimedialnych do dolnośląskich przedszkoli, że zarówno nauczycielom jak i dzieciom łatwiej, lepiej i przyjemniej jest przekazywać i zdobywać wiedzę podaną w tak interesujący sposób. Z opinii przedszkolaków i ich rodziców wiemy, że z ogromną przyjemnością dzieci wstawały rano by iść do przedszkola, aby znów przeżywać nowe przygody podczas poznawania świata, poprzez np. wykorzystanie tablicy interaktywnej, a kolorowe tablice poglądowe przedstawiające każdy inny temat, inną historię, czy też cztery maskotki – pacynki, z którymi dzieci się zaprzyjaźniły, sprawiały, że uczenie się nowych rzeczy o otaczającym ich świecie było fascynujące, nowoczesne i bardzo ciekawe.

Z nieskrywaną dumą słuchamy, gdy dyrektorzy i nauczyciele placówek wdrażających w roku szkolnym 2012/2013 innowacyjny program edukacji przedszkolnej pt.: *Przedszkole przyszłości* deklarują, iż w kolejnych latach szkolnych również będą wdrażały nasz program.

Prawie 1000 dolnośląskich przedszkolaków dzięki udziałowi w projekcie zostało wyposażonych w wiele niezwykłych umiejętności, a zwłaszcza w jedną – w umiejętność pracy z nowoczesnymi technologiami, przy tablicy interaktywnej, co z pewnością zaowocuje w ich przyszłej edukacji.

O projekcie

Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej, to projekt, który powstał w odpowiedzi na potrzeby edukacyjne placówek przedszkolnych, dyrektorów oraz nauczycieli. Jest też efektem oczekiwań, jakie stawiają przed edukacją przedszkolną zarówno rodzice, jak i same przedszkolaki. To konieczność połączenia w edukacji przedszkolnej wymagań podstawy programowej, naturalnej aktywności i ciekawości dziecka oraz nowoczesnych technologii informatycznych, z których przedszkole XXI wieku musi umiejętnie korzystać w swoich działaniach dydaktyczno-wychowawczych. Nie można jednak zapomnieć, że TI to jedynie niezbędna pomoc w osiągnięciu założonych celów, zatem w centrum uwagi w programie *Przedszkole przyszłości* pozostaje dziecko, jego harmonijny rozwój, potrzeby, uwrażliwienie na otaczającą przyrodę, a także przygotowanie do umiejętnego odnalezienia się w aktualnej rzeczywistości.

Cel główny projektu: Poprawa jakości kształcenia dzieci w przedszkolu poprzez modernizację treści i metod kształcenia oraz opracowanie i wdrożenie innowacyjnego programu ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych w edukacji przedszkolnej.

Realizatorzy projektu:

Lider projektu: *Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informatycznych "InBIT" Sp. z o.o.* - oddział w Zgorzelcu.

Partner projektu: *Sławomir Anioł FadoS*

Innowacyjny program wraz z obudową metodyczną i sprzęt multimedialny

Zadaniem, jakie postawili przed sobą twórcy projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej*, było opracowanie innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej wraz z pakietem pomocy dydaktycznych – tzw. obudową metodyczną. Do tego niezbędne było zaopatrzenie placówki w zestaw multimedialny w postaci tablicy interaktywnej, rzutnika multimedialnego, laptopa oraz wizualizera. Zespół autorski pod kierunkiem dr Bogny Bartosz opracował innowacyjny program edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości*, nastawiony na rozwój aktywności dziecka, rozbudzanie jego kreatywności i zaspokajanie ciekawości poznawczej oraz postaw proekologicznych. W programie pojawia się wiele interesujących pomysłów, które ułatwiają nauczycielowi wspieranie dzieci w ich rozwoju poznawczym, emocjonalnym i społecznym. *Przedszkole przyszłości* to program współczesny, o innowacyjnym charakterze, do realizacji którego nauczyciel wykorzystuje najnowsze technologie (tablicę interaktywną, wizualizer), ale też stanowi on inspirację do twórczej pracy z dziećmi w oparciu o ich indywidualne zdolności. Zawiera koncepcję rozwoju kompetencji przestrzennych, która wykracza poza ramy obowiązującej aktualnie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz zestaw niezwykle ciekawych zabaw konstrukcyjno-manualnych.

W ramach obudowy metodycznej powstał *Przewodnik metodyczny dla nauczyciela*, w którym znajdują się scenariusze zajęć na 40 tygodni, jako propozycje realizacji tematu z wykorzystaniem dołączonych do ze-

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

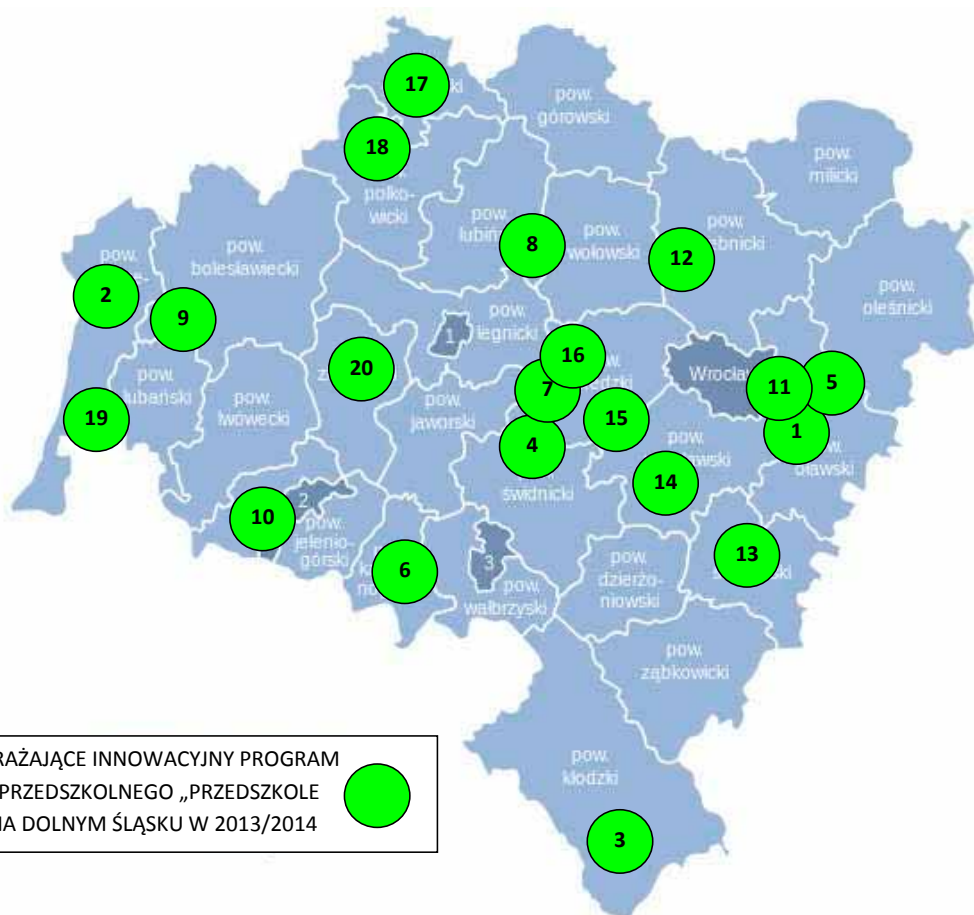
stawu materiałów. Scenariusze zajęć są skorelowane z programem nauczania i gwarantują realizację treści zawartych w podstawie programowej. Ponadto opracowano interesujące propozycje plansz dydaktycznych, obrazków do globalnego czytania, zestaw zeszytów ćwiczeń dla dziecka z kartami pracy, scenariusze zajęć z wykorzystaniem aplikacji interaktywnych, pacynki edukacyjne. Jednym z najważniejszych elementów obudowy metodycznej są aplikacje interaktywne, niezbędne do pełnej edukacji przedszkolnej. Dodatkowo przygotowano dla nauczycieli instrukcję korzystania z multimediiów, która wielokrotnie okazała się potrzebna w praktyce. Wszystkie materiały dydaktyczne wypracowane w ramach projektu są dostępne do pobrania z E-zeszytu zamieszczonego na stronie internetowej projektu: <http://przedszkoleprzyszlosci.fados.pl>.

Niektóre materiały zostały zamieszczone jedynie w E-zeszycie, m.in. aplikacje interaktywne, teksty utworów muzycznych, dostępnych na płycie – załączniku do przewodnika. Stąd nauczyciel może pobrać wszystko, co dotyczy projektu.

Wszystkie produkty wypracowane w projekcie zostały poddane ocenie recenzentów – pracowników naukowych. Wystawione przez nich bardzo wysokie noty zarówno za program, jak i pozostałe narzędzia dydaktyczne z obudowy metodycznej, potwierdziły wysoką jakość materiałów metodycznych oraz zgodność programu z podstawą programową wychowania przedszkolnego.

Rekrutacja placówek i nauczycieli wdrażających

W wyniku rekrutacji do udziału w projekcie zakwalifikowano 20 przedszkoli/szkół podstawowych prowadzących oddziały przedszkolne z terenu Dolnego Śląska. Były to placówki położone na obszarach wiejskich oraz w małych miasteczkach. Następnie z tychże placówek wyłoniono 40 nauczycieli wdrażających program *Przedszkole przyszłości*.

PLACÓWKI WDRAŻAJĄCE INNOWACYJNY PROGRAM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO „PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI” NA DOLNYM ŚLĄSKU W 2013/2014

Szkolenia dla dyrektorów i nauczycieli

W celu efektywnej realizacji założeń programu, konieczne było odpowiednie przygotowanie techniczne dyrektorów i nauczycieli. W tym celu zaplanowano szkolenia warsztatowe z zakresu obsługi sprzętu multimedialnego – 20 godzin dla dyrektorów i 40 godzin dla nauczycieli. Każdy z uczestników otrzymał zestaw materiałów oraz stosowny certyfikat potwierdzający ukończenie formy doskonalenia. Dodatkowo w ramach projektu zaplanowano wsparcie informatyczne dla nauczycieli przez cały okres wdrażania, co w efekcie okazało się znakomitym pomysłem. Każdy nauczyciel mógł liczyć na pomoc informatyka, który przyjeżdżał osobiście do placówki, udzielał konsultacji telefonicznych i e-mailowych.

Wdrażanie innowacyjnego programu w placówkach

Nauczyciele w czasie roku szkolnego 2013/2014 bardzo chętnie korzystali z otrzymanego sprzętu, pomocy dydaktycznych, aplikacji interaktywnych. Sami też tworzyli wiele dodatkowych narzędzi, korzystali z Internetu, odkrywając przed dziećmi nieznaną sferę. Technologie informatyczne pozwalały na łączenie nauki z zabawą oraz wszechstronne rozwijanie różnorodnych umiejętności i zainteresowań dzieci poprzez stosowanie grafiki, dźwięku, ruchu. Dzieci nauczyły się samodzielnie uruchamiać aplikacje na tablicy interaktywnej. Poprzez kliknięcie w odpowiedni element aplikacji, dziecko otrzymywało kompleksową informację dotyczącą danego zagadnienia, np. jak się nazywa planeta wirująca wokół Ziemi, jak dokładnie wygląda, czym się różni od naszej planety, dlaczego wiruje i w którą stronę. Podczas takiej zabawy przedszkolak dowiadywał się też, dlaczego na Ziemi człowiek może żyć, a na innych planetach nie. Ponadto dzieci doskonale się bawiły, układając puzzle, malując na tablicy, robiąc zdjęcia. W okresie roku szkolnego 2013/2014 zaplanowano 2.000 godzin zajęć z wykorzystaniem multimedialnych, a nauczyciele zrealizowali łącznie 4.500 godzin. Taki wynik świadczy o świetnym przygotowaniu oraz potrzebie korzystania w czasie zajęć z tego rodzaju pomocy dydaktycznych. Dzieci chwaliły się swoimi umiejętnościami obsługi multimedialnych przed przedszkolakami z innych grup, władzami przedszkola, gminy, ale przede wszystkim przed rodzicami. W okresie od września

2013 do czerwca 2014 nauczyciele wdrażający zorganizowali 195 godzin zajęć pokazowych. Często przedszkolaki były „nauczycielami” własnych rodziców podczas zajęć przy tablicy interaktywnej, kiedy z dumą prezentowały swoje umiejętności.

Spotkania ewaluacyjne

W czasie ośmiu spotkań ewaluacyjnych organizowanych w Zgorzelcu i we Wrocławiu nauczyciele wdrażający wymieniali się doświadczeniami, wskazywali na sukcesy i trudności we wdrażaniu programu. Dokonywali oceny minionego okresu własnej pracy z innowacyjnym programem. Z każdym miesiącem coraz większy zachwyt w ocenach wzbudzała tablica interaktywna oraz jej nieograniczone możliwości. Pozostałe elementy oceniane były w zależności od częstotliwości ich wykorzystania. Nauczyciele, przygotowani do realizacji swoich nowych zadań, zdali swój egzamin doskonale. W składanych miesięcznych *Informacjach* z wdrażania oceniali szczegółowo zarówno aspekt merytoryczny, jak też innowacyjny programu i pozostałych materiałów

dydaktycznych. Przez cały okres wdrażania programu mieli zapewnioną opiekę merytoryczną i metodyczną, co pozwalało na bieżąco rozwiewać wszelkie wątpliwości. W spotkaniach ewaluacyjnych brali udział pracownicy projektu: kierownik projektu, zastępca kierownika, specjalista ds. monitoringu oraz specjalista ds. programowych i merytorycznych.

I po wdrażaniu...

Wdrażanie innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* zakończyło się 31 sierpnia 2014 r. W niektórych placówkach program będzie realizowany w kolejnym roku, szczególnie tam, gdzie funkcjonują oddziały przedszkolne – tzw. „zerówki”, przygotowujące dzieci do edukacji szkolnej. W placówkach pozostał sprzęt i cały zestaw pomocy dydaktycznych. Wielu nauczycieli będzie wykorzystywać nabyte umiejętności obsługi multimedii oraz bogaty zestaw materiałów dydaktycznych, który otrzymali w ramach projektu. Już dziś nie wyobrażają oni sobie innego sposobu pracy. Rok doświadczeń pozostawi na długo ślady w przedszkolach, które wdrażały program edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości*.

Autorów projektu najbardziej cieszy, że zarówno program *Przedszkole przyszłości*, jak też wszystkie pomoce dydaktyczne, które zostały w ramach projektu opracowane i przekazane nauczycielom będą służyły edukacji najmłodszych.

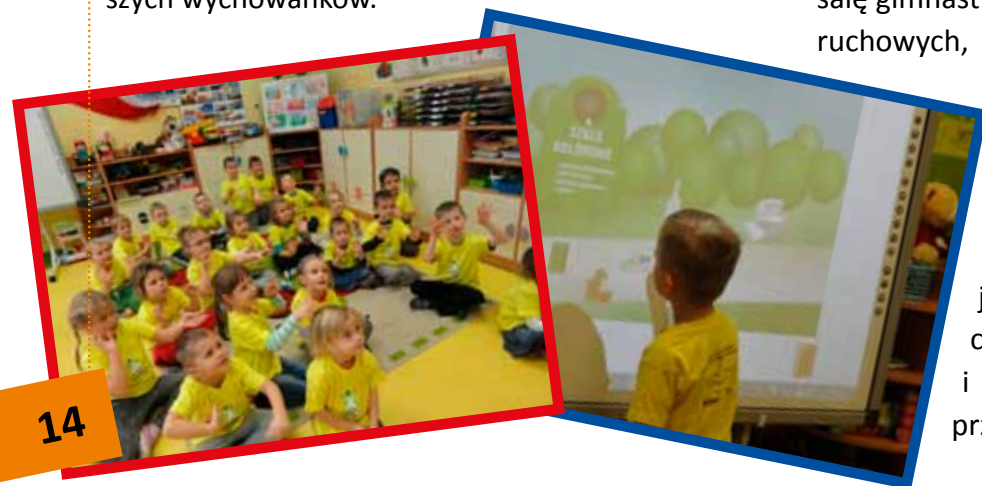
Przedszkole Publiczne w Danielowicach

Adres placówki:
Danielowice 3,
55 – 216 Domaniów
tel. 71 31 312 62

Dyrektor o swojej placówce ...

Placówka Oświatowa w Danielowicach pełni swoją funkcję od lat powojennych: początkowo jako Szkoła Podstawowa (najpierw ośmio-, a później sześcioklasowa), następnie Gimnazjum, od 2010 r. Zespół Szkolno-Przedszkolny, a od 2012 r. już samodzielne jako Przedszkole Publiczne. Takie przekształcenia były spowodowane przede wszystkim sytuacją demograficzną, ale także zmianami środowiskowymi, gdyż dostrzeżono potrzebę edukacji przedszkolnej na terenie gminy. Dzięki środkom unijnym przebudowano, wyremontowano i dostosowano budynek szkolny na potrzeby przedszkola. Dziś mieści się tu trzyoddziałowe przedszkole, pięknie i nowoczesnie wyposażone odpowiednio do potrzeb najmłodszych wychowanków.

Nasze Przedszkole jest placówką bezpieczną, przyjazną dzieciom, rodzicom, pracownikom i otwartą na ich potrzeby. Poprzez realizację różnorodnych projektów i programów, realizowanych również przy wsparciu środków unijnych, staramy się umożliwić wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkim dzieciom i przygotować je do podjęcia nauki w szkole. Dbamy o to, aby baza i estetyka pomieszczeń wpływała na wysoki poziom pracy, staramy się na bieżąco doposażyć naszą placówkę na potrzeby edukacyjne i rozwojowe dzieci, także przy wsparciu sponsorów, promujemy swoje osiągnięcia i mamy dobrą opinię u organu prowadzącego oraz w środowisku lokalnym. W przedszkolu dzieci mają bardzo dobre warunki do zajęć i zabawy. Posiadamy salę gimnastyczną, którą wykorzystujemy do zabaw ruchowych, plac zabaw oraz tereny zielone, które przylegają bezpośrednio do budynku. Obiekt przedszkola położony jest w bezpiecznej odległości od ulicy i z dala od hałasu. Działalność placówki aktywnie wspierają rodzice, angażując się zarówno w proces wychowawczo-dydaktyczny swoich pociech, jak i w bieżące remonty i doposażenie przedszkola w niezbędne sprzęty.

Nazwa Oddziału:

„Kubusie”

Nauczyciel wdrażający: Barbara Pabian

Wiek dzieci: 5-6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 23

Nauczyciel wdrażający ...

Nasze przedszkole wzbogaciło się o dodatkowe materiały dydaktyczne, wysokiej jakości sprzęt multimedialny w szczególności tablicę interaktywną, tablice poglądowe, jak również w obrazki do globalnego czytania, a każde z dzieci otrzymało specjalną koszulkę z logo projektu. Pomoce te jako pakiet nowoczesnych, niekonwencjonalnych materiałów pozwalają na wspieranie nauczyciela w rozwijaniu wszechstronnych umiejętności dzieci, niezbędnych w stale zmieniającym się świecie. Udział w projekcie uczynił placówkę nowocześniejszą, poprzez umiejętność wykorzystywania przez nasze dzieci nowoczesnych technologii informacyjnych.

Ponadto udział w projekcie pozwolił zarówno dzieciom, jak i rodzicom na bez-

pośredni dostęp do realizowanych treści, gdzie wspólnie, poza przedszkolem, rodzice mogli bawić się z dziećmi, korzystając z aplikacji multimedialnych. Udział w projekcie i realizacja programu Przedszkole Przyszłości ze względu na swój innowacyjny charakter pozwoliła na rozwijanie przedszkolaków, u progu edukacji szkolnej, w czterech istotnych aspektach: wykorzystanie multimediiów, przeszłość-teraźniejszość-przyszłość, współpraca i rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, kształtowanie kompetencji przestrzennych. Dzięki udziałowi w projekcie możliwe było realizowanie programu nastawionego na rozwój aktywności poznawczej dzieci, rozbudzanie ich kreatywności, zainteresowań informatycznych oraz kształtowanie postaw proekologicznych.

Rozwijanie tych umiejętności przyczyniło się znacznie do wzrostu poziomu gotowości szkolnej, co pokazują wyniki diagnoz. Dodatkowo udział przedszkola w projekcie był dla dzieci i nauczyciela pozytywną „pedagogiczną przygodą”, która wprowadzała w różne dziedziny wiedzy i zakątki świata.

Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Dłużynie Dolnej

Dyrektor o swojej placówce ...

Nasza szkoła została wybudowana jeszcze przed II wojną światową i zaraz po zakończeniu działań wojennych dzieci rozpoczęły w niej naukę. W latach siedemdziesiątych została przebudowana i przybrała kształt, który mamy do chwili obecnej. Do 1999 roku w placówce uczyły się dzieci do 15 roku życia tzn. do czasu ukończenia VIII klasy. Po reformie szkolnictwa w szkole uczą się dzieci do VI klasy oraz dzieci z oddziału przedszkolnego. Obecnie jest 114 uczniów.

Budynek przeszedł gruntowny remont pod koniec lat 90-tych. Wymieniono okna, ocieplono budynek, wykonano nową elewację, zrobiono remont sali gimnastycznej. Można powiedzieć, że „remont” trwa do dziś, ponieważ w miarę naszych możliwości finansowych przygotowujemy po kolei klasy lekcyjne, dostosowując je do potrzeb uczniów i wyposażając w nowoczesne pomoce dydaktyczne.

Nasza szkoła jest małą wiejską szkołą. Mimo to, poprzez różnorodne działania dyrektora i nauczycieli, staramy się wyrównać szanse naszych uczniów,

aby zarówno pod kątem edukacyjnym, jak i kulturowym mogli dorównać dzieciom ze szkół miejskich. Organizujemy różne

apele okolicznościowe, uroczystości szkolne, na które zapraszamy przedstawicieli Organu Prowadzącego, radnych, sołtysów. Organizujemy dla całej szkoły wyjazdy do kina lub teatru, jeździmy na lekcje edukacyjne. Bierzymy udział w projektach organizowanych przez MEN, Szkolny Związek Sportowy (Program „Mały Mistrz”). Nasze dzieci bardzo chętnie, a co ważniejsze z powodzeniem, biorą udział w różnego rodzaju konkursach: plastycznych, recytatorskich, dotyczących wiedzy czy sportowych, zdobywając nagrody, medale, uzyskując wyróżnienia.

Dzięki naszym działaniom, do naszej placówki chcą uczęszczać również dzieci spoza naszego obwodu, stawiając na indywidualny rozwój. Szkoła prowadzi swoją stronę internetową, na której można śledzić aktualności z życia szkoły www.spdluzyna.szkolnastrona.pl

Adres placówki:
Dłużyna Dolna 68,
59-930 Pieńsk
tel. 75 77 184 25

Nazwa Oddziału:

„Oddział Przedszkolny”

Nauczyciel wdrażający: Kamila Kędzierska

Wiek dzieci: 5-6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 17

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie szkoła otrzymała nowy sprzęt: tablice interaktywną, projektor, laptop, wizualizer. Ponadto zajęcia uatrakcyjniamy nowoczesne pomoce dydaktyczne, takie jak: aplikacje interaktywne, tablice demonstracyjne, obrazki do globalnego czytania. W ramach projektu nasze przedszkolaki otrzymały także cztery zeszyty ćwiczeń, z których chętnie korzystają.

Korzystanie z tablicy interaktywnej zapewnia możliwość prowadzenia zajęć w sposób nowoczesny. Stają się one dla dzieci ciekawsze, poznawanie otaczającego świata jest bardziej interesujące i zróżnicowane. Dzieci efektywniej się uczą, a przy okazji zwiększają swoje umiejętności w zakresie korzystania z multimedialnych.

Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Przyjaciół Dzieci w Domaszkowie

Adres placówki:
ul. Kolejowa 10
57-522 Domaszków
tel. 74 8132047

Dyrektor o swojej placówce ...

Do 2004 r. Przedszkole w Domaszkowie funkcjonowało jako samodzielna placówka zarządzana przez Urząd Miasta i Gminy Międzylesie. W 2004 r. powstał Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Przyjaciół Dzieci w Domaszkowie, w skład którego weszło przedszkole i szkoła podstawowa. Początkowo przedszkole miało dwa oddziały, natomiast od 2010 r. liczy 3 oddziały. Do przedszkola uczęszcza łącznie 75 dzieci.

Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Przyjaciół Dzieci w Domaszkowie jest placówką otwartą na działanie i innowacyjność. Chętnie podejmujemy nowe wyzwania. Pozyskujemy środki, które wzbogacają i uatrakcyjniają bazę dydaktyczną Zespołu. Realizujemy wiele projektów unijnych. Współpracujemy z Radą Sołecką wsi Domaszków oraz z przedstawicielami środowiska lokalnego. Przedszkole umożliwia realizację praktyk studenckich i odbywanie stażu zawodowego.

Nazwa Oddziału:

„Smerfy”

Nauczyciel wdrażający: Elżbieta Jadwisieńczak

Wiek dzieci: 4-5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie zajęcia, na których wykorzystuję multimedia, są o wiele ciekawsze i dają możliwość przeniesienia się w takie miejsca, które ciężko sobie nawet wyobrazić. Multimedia są uzupełnieniem materiałów dydaktycznych i innych pomocy dydaktycznych.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Przyjaciół Dzieci w Domaszowie

Nazwa Oddziału:
„Zwierzaczki”
Nauczyciel wdrażający: Jolanta Ptaśńska
Wiek dzieci: 5-6-latki
Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie udoskonaliłam swoje umiejętności z zakresu obsługi komputera, nauczyłam się podłączać, obsługiwać i wykorzystywać zestaw multimedialny. Korzystanie - na co dzień - z zestawu multimedialnego, aplikacji interaktywnych, zasobów Internetu oraz z pozostałych pomocy dydaktycznych, uatrakcyjniło nie tylko zajęcia, ale również zabawy z dziećmi.

Nazwa Oddziału:

„Krasnoludki”

Nauczyciel wdrażający: Edyta Kralka

Wiek dzieci: 3-4-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie zapoznałam się z najnowszymi technologiami multimedialnymi, mającymi na celu udoskonalenie i podniesienie jakości zajęć z dziećmi. Mogę na co dzień prowadzić zajęcia z wykorzystaniem najnowszych technologii multimedialnych, dzięki którym zajęcia stają się ciekawsze i bardziej atrakcyjne dla dzieci.

Adres placówki:
ul. Westerplatte 18
58-140 Jaworzyna Śląska
tel. 74 85 88 277

Przedszkole Samorządowe z Grupą Żłobkową „Chatka Puchatka” w Jaworzynie Śląskiej

Dyrektor o swojej placówce ...

W poprzednich latach w naszym mieście funkcjonowały dwa zakładowe przedszkola i żłobek. Zmiany w polityce oświatowej miasta spowodowały likwidację w roku 1992 żłobka oraz połączenie dwóch przedszkoli w jedno. Powstało Przedszkole Samorządowe z Grupą Żłobkową w Jaworzynie Śląskiej. Od roku 2012 mamy swoje imię - „Chatka Puchatka”. Do naszej „Chatki” uczęszcza 210 dzieci.

Jesteśmy przedszkolem promującym zdrowy tryb życia. Organizujemy dla dzieci dużo konkursów i wycieczek, które bardzo często są sponsorowane. Bierzymy udział w inicjatywach społecznych, m.in. kontakt z Domem Dziecka, działania proekologiczne, zdrowe odżywianie. Organizujemy imprezy artystyczne dla środowiska lokalnego. Zapraszamy na zajęcia ludzi z pasją.

Nazwa Oddziału:

„Kłapouszki”

Nauczyciel wdrażający: Elżbieta Kurnyta

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie podwyższyłam swoje kompetencje z zakresu informatyki. Jestem otwarta na postęp techniczny, pedagogiczny i naukowy. Nowe doświadczenia pozwoliły mi rozwinąć kompetencje interpersonalne i społeczne. Dzięki udziałowi w projekcie praca stała się dla mnie wspaniałą zabawą.

Nazwa Oddziału:

„Puchatki”

Nauczyciel wdrażający: Paulina Korzystka

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie świadomie podejmuję coraz bardziej złożone i trudniejsze zadania edukacyjne. Podniosłam swoje kompetencje w zakresie informatyki. Stałam się nauczycielem otwartym, przygotowanym na zmiany, zdolnym do autorefleksji, zmotywowanym do ciągłego rozwoju. Byłam

szczęśliwa widząc w czasie zajęć zaangażowanie dzieci w rozwiązywanie zadań oraz ich wielką radość.

Adres placówki:
ul. Kolejowa 8
55-002 Kamięniec Wrocławski
tel. 71 318 55 95

Szkoła Podstawowa im. Bol. Krzywoustego w Kamięńcu Wrocławskim

Dyrektor o swojej placówce ...

Szkoła Podstawowa w Kamięńcu Wrocławskim powstała we wrześniu 1945 roku w budynku wybudowanym w 1929 roku. Pierwszym jej kierownikiem był Józef Hajnisz. W dniu 21 sierpnia 1960 roku szkole nadano imię Bolesława Krzywoustego. Na przestrzeni lat przybywało uczniów i nauczycieli. Zajęcia lekcyjne odbywały się w budynkach przy ulicy Szkolnej i Wrocławskiej oraz w salce katechetycznej przy nowo wybudowanym kościele p.w. Miłosierdzia Bożego. Natomiast od 1 września 2001 roku dzieci uczą się w nowym, pięknym, przestronnym budynku szkoły mieszczącym się przy ul. Kolejowej 8.

Przez 69 lat Szkoła wypracowała sobie także swoją obywatelstwo. Są to między innymi: pasowanie uczniów klas pierwszych, pożegnania absolwentów, spotkania przedświąteczne, andrzejki, mikołajki, powitanie wiosny, Dzień Patrona, Dzień Matki, wyjazdy na zielone szkoły, wycieczki dydaktyczne i wiele innych. Tradycją stało się również obchodzenie jubileuszów szkoły, jej 40- lecie, 50-lecie, 60-lecie. Uczniowie i rodzice za szczególne osiągnięcia są wpisywani do Złotej Księgi, a darczyńcy honorowani są statuetkami: Przyjaciół Szkoły i Niezawodny Przyjaciół Szkoły i wpisywani do Księgi sponsorów.

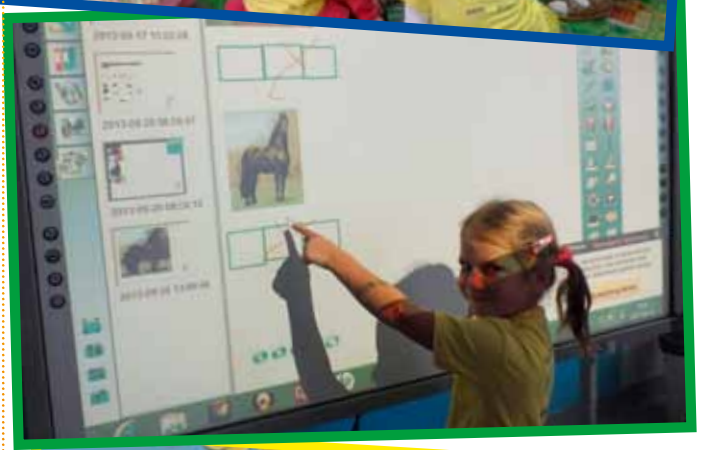
Dużym sukcesem uczniów i nauczycieli było uzyskanie przez szkołę certyfikatów: „Szkoła z klasą”, „Bezpieczna Szkoła”, „Szkoła Odkrywców Talentów”. W szkole realizowany jest Program Edukacyjno-Terapeutyczny „Ortograf-fiti”, którego celem jest pomoc uczniom z dysleksją lub mającym trudności w nauce ortografii.

Uczniowie naszej szkoły od pierwszych lat jej istnienia zdobywali laury w różnych zawodach sportowych, konkursach, w olimpiadach przedmiotowych, interdyscyplinarnych i artystycznych na szczeblach gminnych, powiatowych i wojewódzkich. Od wielu lat mamy finalistów i laureatów „zDolnego Ślązaczka”, „Kangura”, „Alfika” matematycznego, Konkursu Młodych Dziennikarzy. Uchwałą Kapituły Dolnośląskiej Rady Wspierania Uzdolnień uczniowie naszej Szkoły dwukrotnie zostało przyznane stypendium Programu Stypendialnego „zDolny Śląsk” wspieranego przez Fundację Edukacji Międzynarodowej i Samorząd Województwa Dolnośląskiego.

Szkoła współpracuje z władzami samorządowymi i środowiskiem lokalnym, m.in. z Urzędem Gminy Czernica, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Prywatnym Klubem Sportowym „Łany”, Szkołą Tańca Kijkowski, Akademią Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Uniwersytetem Wrocławskim, kuratorem sądowym.

Nazwa Oddziału:
„Oddział przedszkolny”
Nauczyciel wdrażający: Anna Telatyńska
Wiek dzieci: 5-6-latki
Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie wzbogaciłam swój warsztat pracy o ciekawe i atrakcyjne szkolenia, które są bardzo przydatne w pracy z dziećmi. Nauczyłam się obsługi tablicy multimedialnej, dzięki czemu uatrakcyjniłam swoje metody pracy. Dzięki spotkaniom seminaryjnym realizowanym w ramach projektu, miałam możliwość wymiany doświadczeń z innymi nauczycielami wdrażającymi ten program. Baza dydaktyczna klasy wzbogaciła się o nowoczesne pomoce. Wykorzystanie tablicy multimedialnej pozwoliło zainteresować całą grupę, sprawiło, że zajęcia nie tylko są ciekawsze, ale także umożliwiają często wyjaśnienie dzieciom tematów trudnych do zrozumienia.

Adres placówki:
ul. T. Kościuszki 4,
58-400 Kamienna Góra
tel. 75 6453444

Przedszkole Publiczne nr 2 w Kamiennej Górze

Dyrektor o swojej placówce ...

Przedszkole Publiczne nr 2 znajduje się w centrum miasta, zlokalizowane jest w kompleksie przedwojennych budynków przy Centrum Kultury, niegdyś było przedszkolem przyzakładowym zakładów Iniarskich „Len” w Kamiennej Górze. Obecnie przedszkole prowadzone jest przez Gminę Miejską Kamienna Góra, nadzór pedagogiczny sprawuje Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Placówka posiada 10 oddziałów, z łączną liczbą 232 miejsc i zatrudnia ok. 30 pracowników. Przedszkole posiada 9 sal dydaktycznych, atrakcyjnie wyposażoną salę gimnastyczną oraz plac zabaw. Przedszkole jest czynne przez 11 miesięcy w roku, przez 5 dni w tygodniu, w godz. 5.30 – 16.30.

Koncepcja pracy naszej placówki skierowana jest na zapewnienie dzieciom harmonijnego rozwoju, zgodnie z wrodzonym potencjałem, w bezpiecznych i atrakcyjnych warunkach, pozwalającego na osiągnięcie dojrzałości szkolnej. Nasze cele realizujemy w ścisłej współpracy, zarówno z rodzicami wychowanków jak i środowiskiem lokalnym, korzystając z nowoczesnych, innowacyjnych metod oraz realizując atrakcyjne dla dzieci programy i projekty edukacyjno-wychowawcze m.in.: program „Przedszkole przyszłości” wykorzystujący nowoczesne technologie informacyjne, program „Przedszkole przyjazne żywieniu i aktywności fizycznej” promujący edukację prozdrowotną, autorski projekt „Mali aktorzy na wielkiej scenie” oparty na edukacji przez teatr, projekt „Razem w pełni sprawni” integrujący dzieci pełno- i niepełnosprawne oraz program „Edu-

kacja dla bezpieczeństwa” uczący bezpiecznych zachowań. Bogata oferta edukacyjna przedszkola sprzyja rozwojowi dzieci, a naszym atutem i tym co wyróżnia nas wśród innych, są organizowane przez nas imprezy integracyjne o różnym charakterze np.: Sportowa Olimpiada Przedszkolaków „Bądźmy zdrowi”, Przegląd Piosenki Przedszkolnej „Rozśpiewane przedszkola”, Rodzinne Festyny Charytatywne, przy współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami o zasięgu miejskim; Bieg „Mały Zdobywca Góry Parkowej” o zasięgu ogólnopolskim oraz szereg tradycyjnych imprez wewnątrzprzedszkolnych, pozwalających na integrację całej społeczności przedszkolnej oraz promocję wychowania przedszkolnego w środowisku lokalnym.

Właściwy rozwój i zdrowie naszych wychowanków są dla nas priorytetem. Kładziemy więc szczególny nacisk na właściwie zbilansowane wyżywienie, sport i ruch (bierzemy udział w akcji MEN „Przedszkole w ruchu”) oraz edukację zgodną z najnowszymi trendami, przygotowującą dzieci do życia w nowoczesnym społeczeństwie (wykorzystujemy edukacyjne programy multimedialne). Nauczyciele i inni pracownicy współpracują ze sobą, podejmują szereg zróżnicowanych działań, w celu optymalizacji warunków rozwoju przedszkola, zwracając szczególną uwagę na tworzenie przyjaznej atmosfery, podejmowane są działania dostosowane do zdiagnozowanych możliwości i potrzeb dzieci, z uwzględnieniem indywidualizacji procesu wspomagania ich rozwoju, w tym zajęcia dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Nazwa Oddziału:

„Kłapouszki”

Nauczyciel wdrażający: Sylwia Głuchowska

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie wzbogacił się mój warsztat pracy, uzupełniłam swoją wiedzę i umiejętności w posługiwaniu się urządzeniami multimedialnymi. Dzięki projektowi uatrakcyjniłam zajęcia z dziećmi, zapoznałam rodziców z nowoczesnym sprzętem multimedialnym. Dzięki zajęciom pokazowym zaprosiłam rodziców do wspólnych zabaw z ich własnym dzieckiem.

Nazwa Oddziału:

„Tygryski”

Nauczyciel wdrażający: Jolanta Pantol

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Ukończyłam warsztaty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej potwierdzone certyfikatem, pt: „Jak uatrakcyjnić zajęcia poprzez realizację programu wychowania przedszkolnego i wykorzystanie multimedii”. Zapoznałam się z możliwościami i sposobami indywidualizowania procesu nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjnych i aktywizujących metod nauczania. Podczas seminariów ewaluacyjnych miałam możliwość wymiany doświadczeń z innymi nauczycielkami biorącymi udział w projekcie. Miałam również możliwość korzystania z bezpośrednich konsultacji. Udoskonaliłam warsztat pracy poprzez korzystanie z bogatego zestawu różnorodnych pomocy, np. specjalnie opracowanych interaktywnych aplikacji,

atrakcyjnych maskotek, płyt z utworami muzycznymi, zeszytów ćwiczeń z kartami pracy, tablic do globalnego czytania.

Dzięki udziałowi w projekcie, na twarzach moich podopiecznych, mogłam oglądać zadowolenie podczas uczestnictwa w ciekawych, niestandardowych zajęciach, wykorzystujących dotąd mało stosowaną w przedszkolu nowoczesną technologię informacyjną (tablica interaktywna, wizualizer, Internet).

Nazwa Oddziału:

„Krzysie”

Nauczyciel wdrażający: Agnieszka Przybysz-Cejnowa

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie nauczyłam się wykorzystywać multimedia podczas zajęć dydaktyczno-wychowawczych z dziećmi. Poprzez udział w warsztatach szkoleniowych nabyłam umiejętność organizowania zajęć z wykorzystaniem tablicy interaktywnej oraz wizualizera. Wzbogaciłam swój warsztat pracy poprzez możliwość korzystania z różnorodnych pomocy dydaktycznych, takich jak: plansze demonstracyjne, obrazki do globalnego czytania, aplikacje interaktywne. Dzięki realizacji programu Przedszkole Przyszłości zwiększył się znacznie mój wachlarz metod pracy z dziećmi. Cieszę się, że miałam okazję uczestniczyć w projekcie.

Adres placówki:
Mieczków 14
55-311 Kostomłoty
tel. 71 3170250

Szkoła Podstawowa w Mieczkowie

Dyrektor o swojej placówce ...

Szkoła Podstawowa w Mieczkowie istnieje od 1946 roku. Prowadzona jest przez Urząd Gminy w Kostomłotach. W siedmiu oddziałach w systemie jednomianowym uczy się 100 uczniów. Większość z nich dojeżdża do szkoły z okolicznych wsi. Do dyspozycji uczniów jest wyremontowany obiekt szkolny, sale dydaktyczne, pracownia komputerowa, biblioteka, sala zabaw, jadalnia, sala gimnastyczna, plac zabaw.

Uczniowie naszej szkoły uczestniczą w konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych osiągając bardzo dobre wyniki.

Nasi uczniowie są otwarci, mili, ciekawi świata, potrafią wspólnie działać, są aktywni, chętnie prezentują swoje talenty i umiejętności podczas okolicznościowych imprez szkolnych i środowiskowych.

Szkoła Podstawowa w Mieczkowie

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚĆ

Nauczyciel wdrażający ...

Jestem bardzo zadowolona z udziału w projekcie *Przedszkole Przyszłości*.

Dzięki niemu wzbogaciłam swój warsztat pracy o nowe wiadomości i umiejętności.

Nazwa Oddziału:

„Oddział przedszkolny”

Nauczyciel wdrażający: Sabina Sołtysiak

Wiek dzieci: 5-6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 15

Szkoła Podstawowa w Mieczkowie

Adres placówki:
Niemstów 68,
59-323 Miłoradzice
tel. 76 841 88 94

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Niemstowie

Dyrektor o swojej placówce ...

Szkoła Podstawowa w Niemstowie funkcjonuje od 1956 roku. Została przekształcona z dniem 1 września 1999 roku w sześcioletnią szkołę podstawową o strukturze organizacyjnej klas I – VI z oddziałem przedszkolnym. Do szkoły przynależą także Szkoła Filialna w Osieku, a także punkt przedszkolny w Miłoradzicach. W roku 2013 szkole zostało nadane imię Janusza Korczaka.

Staramy się w sposób ciekawy i interesujący organizować czas wolny uczniom szkoły. Nauczyciele stosują różnorodne formy pracy z dziećmi. Uzdolnieni uczniowie mogą zawsze liczyć na fachową pomoc swoich nauczycieli, którzy wspierają ich w rozwoju oraz umacniają poczucie własnej wartości. W zależności od zainteresowań dzieci szkoła prowadzi różnorodne zajęcia pozalekcyjne. Placówka bierze udział w licznych akcjach i projektach pozaszkolnych.

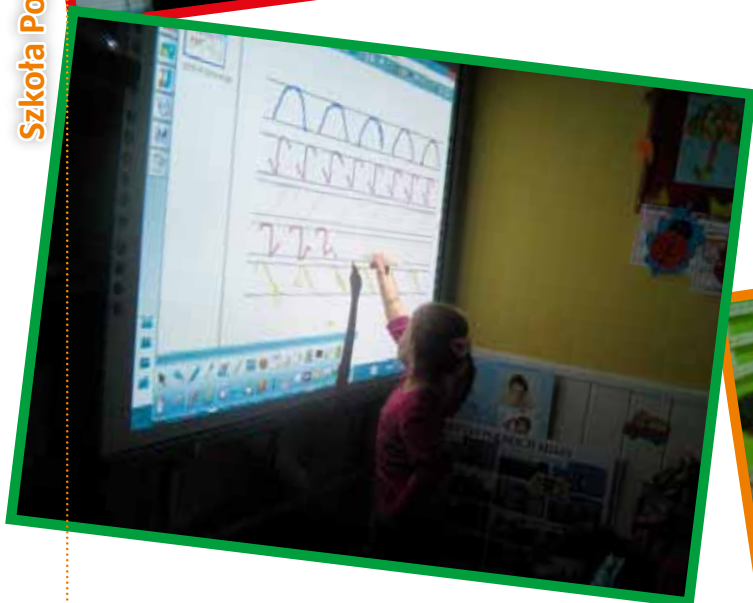

Nazwa Oddziału:
„Oddział przedszkolny”
Nauczyciel wdrażający: Magdalena Stembalska
Wiek dzieci: 5-6-latki
Liczba dzieci w oddziale: 20

Nauczyciel wdrażający ...

Oddział przedszkolny zyskał nowy sprzęt multimedialny, a nauczyciel poznał atrakcyjne metody pracy z dziećmi. Poszerzyłam wiedzę w zakresie innowacyjnych form pracy. Dzięki projektowi udało się zachęcić dzieci do pogłębiania swej wiedzy, rozwijania zainteresowań oraz samodzielności. Udziałowi w projekcie spowodował, że każde dziecko, a także nauczyciel, będzie o jedno nowe, ciekawe doświadczenie „do przodu”. Wiele interesujących propozycji zajęć z pewnością przyda się w przyszłości. Nabyta w projekcie umiejętność korzystania z multimedii wzbogaciła mój warsztat pracy oraz skłoniła do wyszukiwania nowych, innowacyjnych sposobów pracy z dziećmi.

Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Niemstowie

Adres placówki:
ul. Kolejowa 46,
59-730 Nowogrodziec
tel. 75 7316335

Przedszkole Publiczne w Nowogrodźcu

Dyrektor o swojej placówce ...

Przedszkole Publiczne w Nowogrodźcu istnieje od 1949 roku, powstało jako przedszkole jednodziałowe. Po rozbudowie w latach osiemdziesiątych liczba oddziałów wzrosła do czterech i przez kolejne lata przybywało oddziałów, aż do dziewięciu w chwili obecnej. Liczebność kadry pedagogicznej, jej wykształcenie i kwalifikacje stale rosną, wzbogaca się również oferta przedszkola. Obecnie przedszkole liczy 225 dzieci i 27 pracowników, w tym 14 nauczycieli. W 2011 roku budynek przedszkola przeszedł remont i modernizację, natomiast w bieżącym roku szkolnym wzbogaciliśmy się o nowy plac zabaw.

Przedszkole Publiczne w Nowogrodźcu stale się rozwija, zarówno pod względem bazy materialnej, jak i oferty edukacyjnej. Po remoncie i modernizacji budynku w 2011 roku, dysponujemy pomieszczeniami dostosowanymi do potrzeb dzieci, dobrze i nowocześnie urządzone, stale wzbogacamy wyposażenie przedszkola w sprzęt, meble i pomoce dydaktyczne. Wzbogaca się także oferta placówki – ostatnie cztery lata to realizacja trzech międzynarodowych projektów edukacyjnych oraz udział 3 oddziałów

w projekcie *Przedszkole Przyszłości*. Naszym dzieciom zapewniamy bezpieczeństwo, wszechstronny rozwój, pomoc logopedyczną, nieodpłatną naukę języka niemieckiego, udział w koncertach i spektaklach, poznawanie otoczenia dzięki wycieczkom krajowym i zagranicznym, ciekawe i zróżnicowane zajęcia edukacyjne rozwijające kreatywność. Dbamy także o rozwój emocjonalny i społeczny naszych wychowanków, współpracujemy z wieloma instytucjami, dając dzieciom możliwość prezentowania swoich umiejętności w środowisku.

Nazwa Oddziału:
„Oddział przedszkolny”
Nauczyciel wdrażający: Barbara Różnicka-Kurek
Wiek dzieci: 4-5-latki
Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie miałam możliwość podniesienia własnych kompetencji w zakresie korzystania z multimedii, wymiany doświadczeń i poglądów podczas szkoleń oraz spotkań ewaluacyjnych, a także korzystania z ciekawych materiałów interaktywnych.

Nazwa Oddziału:

„Oddział przedszkolny”

Nauczyciel wdrażający: Małgorzata Faltyń

Wiek dzieci: 5-6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie zdobyłam umiejętność pracy ze sprzętem multimedialnym. Zyskałam także możliwość pracy w oparciu o ciekawy, innowacyjny program edukacyjny rozwijający wiedzę i umiejętności dzieci.

Przedszkole Publiczne w Nowogrodzcu

Nazwa Oddziału:
„Oddział przedszkolny”
Nauczyciel wdrażający: Izabela Żukowska-Maziarz
Wiek dzieci: 5-6-latki
Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie nabyłam umiejętność obsługi komputera, wzbogaciłam swój warsztat pracy oraz uatrakcyjniłam prowadzone przeze mnie zajęcia z dziećmi.

Adres placówki:
ul. Nadrzeczna 1,
58-573 Piechowice
tel. 75 76 12 271

Przedszkole Samorządowe nr 2 w Piechowicach

Dyrektor o swojej placówce ...

Przedszkole „Pod czerwonym muchomorem” znajduje się w centrum miasta, lecz daleko od zgiełku ulic. Otoczone jest zielenią oraz ogrodem wyposażonym w drewniane urządzenia do zabaw. Przedszkole jest bardzo przyjazne dzieciom i rodzicom. W placówce funkcjonują 4 oddziały przedszkolne i jeden oddział żłobkowy.

W naszej placówce uwzględniamy potrzeby i możliwości dzieci. Propagujemy czynny wypoczynek rodzinny połączony z edukacją regionalną. Realizujemy zagadnienia związane z bezpieczeństwem, zdrowym stylem życia. Posiadamy opracowane procedury udzielania pomocy dzieciom o specyficznych potrzebach edukacyjnych i dzieciom zdolnym. Organizujemy wiele ciekawych wycieczek i spotkań z interesującymi ludźmi.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Nazwa Oddziału:
„Krasnoludki”
Nauczyciel wdrażający: Dorota Jarosz
Wiek dzieci: 5-latki
Liczba dzieci w oddziale: 26

Nauczyciel wdrażający ...

Grupa „Krasnoludki” to dzieci 5-letnie. Dzieci z naszej grupy bardzo chętnie przychodzą do przedszkola i uczestniczą w różnych zajęciach i zabawach. Bardzo lubią śpiewać i tańczyć, a także prezentować przed publicznością różnorodne formy teatralne. W naszej grupie „uczmy się bawiąc i bawimy ucząc”. Wszystkie nasze działania zmierzają do poznania siebie, dostrzeżenia innych, poznania świata. Uczymy się też samodzielności w działaniu. W czasie zajęć śpiewa-

my, tańczymy, wyklejamy, malujemy farbami, kolorujemy. Bardzo lubimy zabawy w ogrodzie przedszkolnym, a także spacerować podczas których dzieci poznają otaczającą je przyrodę. Nasze przedszkolaki to mali poszukiwacze różnorodnych form poznawania świata. Poprzez stosowanie ciekawych i twórczych metod podczas zajęć, dzieci poznały i utrwaliły wiele pojęć i zagadnień, a korzystanie z tablicy multimedialnej pozwoliło na poszerzenie wiedzy dzieci, a także na uatrakcyjnienie zajęć i zabaw przedszkolnych.

Nazwa Oddziału:

„Żabki”

Nauczyciel wdrażający: Sylwia Januskiewicz

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 26

Nauczyciel wdrażający ...

„Żabki” to najstarsze dzieci w przedszkolu. Grupa liczy 26 osób, 10 dziewczynek i 16 chłopców. Dzieci chętnie uczestniczą we wszystkich zajęciach i zabawach, jednak najwięcej radości i przyjemności sprawiają im zabawy ruchowe, taneczne, badawcze i konstrukcyjno-plastyczne. Często same są inicjatorami różnego rodzaju zabaw i zajęć. W czasie wolnym chętnie sięgają po dostępne materiały plastyczne, z których wyczarowują niecodzienne prace, łącząc ze sobą różne techniki. W tym roku

szkolnym dzieci rozpoczęły naukę gry w szachy, która jak się okazało sprawia dzieciom wiele przyjemności, a jednocześnie mobilizuje do podnoszenia swoich umiejętności gry oraz zdrowej rywalizacji. Starszaki bardzo chętnie uczestniczą we wszelkich zabawach, zajęciach czy zawodach sportowych. Ruch to ich ogromna pasja, którą starają się realizować jak najczęściej. Odzwierciedleniem tej pasji są wysokie lokaty w zawodach, w których dzieci biorą udział. Grupa jest bardzo zżyta ze sobą, dzieci chętnie ze sobą współdziałają i podejmują wspólne wyzwania.

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Siechnicach

Adres placówki:
ul. Szkolna 4,
55-011 Siechnice
tel. 71 311 58 80

Dyrektor o swojej placówce ...

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Siechnicach jest największą szkołą podstawową w naszej Gminie. Liczy 26 oddziałów, z czego aż 9 to oddziały przedszkolne. Dyrektorem szkoły jest pani mgr Anna Kuczyńska. Szkoła rozpoczęła swą działalność w listopadzie 1945 r. i od tego momentu kształci i wychowuje dzieci. Uczymy naszych uczniów wrażliwości na świat, rozwijamy talenty i pomagamy pokonywać trudności.

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Siechnicach jest szkołą stale rozwijającą się. Bierzymy udział w wielu projektach zarówno unijnych, jak i ogólnokrajowych. Są to m. in.: „Przedszkole przyszłości”, „Cyfrowa Szkoła”, „Szkoła i przedszkole przyjazne żywieniu i aktywności fizycznej”. Jako jedyna szkoła w Gminie Siechnice proponujemy dzieciom naukę dwóch języków obcych: angielskiego i francuskiego. Staramy się wspierać naszych uczniów w rozwijaniu swoich pasji i talentów poprzez organizację wielu konkursów wewnątrzszkolnych, gminnych oraz powiatowych.

Nazwa Oddziału:

„0c”

Nauczyciel wdrażający: Alicja Kosowska

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 23

Nauczyciel wdrażający ...

Projekt dał mi możliwość podniesienia kompetencji w zakresie stosowania multimediiów w codziennej pracy. Dzięki udziałowi w warsztatach szkoleniowych „oswoiłam» tablicę multimedialną, która nie jest już dla mnie przeszkodą, a stała się szansą na urozmaicenie prowadzonych przez mnie zajęć z dziećmi. Dzieci chętnie brały udział w zadaniach wykonywanych przy tablicy interaktywnej, a ucząc się nowych rzeczy świetnie się przy tym bawiły. Tablice poglądowe przedstawiające różne historie pomagały dzieciom lepiej zrozumieć tematy omawiane podczas zajęć. Zajęcia zaproponowane w scenariuszach lekcji są bardzo ciekawe i poruszają wiele treści programowych, których niestety nie ma w zestawach innych wydawnictw.

Uczestnicząc w seminariach ewaluacyjnych miałam możliwość wymieniać się doświadczeniami z innymi nauczycielami wdrażającymi program Przedszkole przyszłości. Cieszę się, że miałam możliwość uczestniczenia w projekcie, że mogłam wdrażać innowacyjny program edukacji przedszkolnej i na co dzień korzystać z nowoczesnych technologii oraz rozwijać się jako nauczyciel. Przede wszystkim cieszę się, że dzieci już od najmłodszych lat mają kontakt

ze sprzętem multimedialnym wykorzystywanym podczas zajęć. Sprawia im to ogromną frajdę.

Nazwa Oddziału:
„0a”

Nauczyciel wdrażający: Renata Szymanek

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 24

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie rozwinęłam swoje umiejętności informatyczne. Natomiast dzieci miały okazję zobaczyć jak można połączyć zabawę z nauką. Zajęcia plastyczno-techniczne rozwinęły wyobraźnię przestrzenną i twórczą aktywność. Tablica multimedialna uatrakcyjniła moje zajęcia, przez co stały się ciekawsze dla dzieci.

Nazwa Oddziału:

„0b”

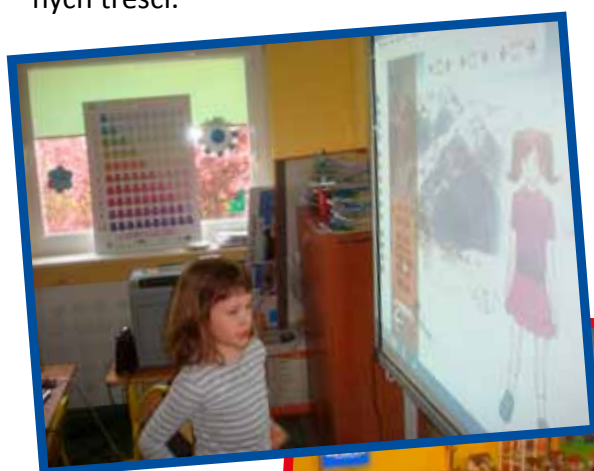
Nauczyciel wdrażający: Izabela Antczak

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 23

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie rozwinęłam swoje umiejętności informatyczne poprzez zapoznanie się z obsługą tablicy multimedialnej, jak również wykorzystanie jej w codziennej pracy z dziećmi. Multimedia uatrakcyjniły prowadzone przeze mnie zajęcia, stanowiły dużą pomoc w przekazaniu dzieciom wiedzy ogólnej dotyczącej świata, kraju w którym żyją, jak również pozwalały na zobrazowanie przekazywanych treści.

Nazwa Oddziału:

„0d”

Nauczyciel wdrażający: Magdalena Mazur

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie dzieci miały m.in. możliwość uczestniczenia w innowacyjnych zajęciach konstrukcyjno-manualnych, rozwijających ich twórczą aktywność. Realizowane treści programowe stymulowały dzieci do samodzielnej działalności twórczej i umożliwiły rozwój psychomotoryczny. Wielkim atutem uczestnictwa w projekcie Przedszkole przyszłości była możliwość wykorzystywania podczas zajęć innowacyjnych technologii (tablica interaktywna, wizualizer), co zdecydowanie uatrakcyjniło prowadzone przeze mnie zajęcia.

Adres placówki:
Skokowa, ul. Wrocławska 9,
55-110 Prusice
tel. 71 3126513

Szkoła Podstawowa w Skokowej

Dyrektor o swojej placówce ...

Szkoła Podstawowa w Skokowej rozpoczęła swoją działalność po II wojnie światowej. Funkcjonuje w największej wsi Gminy Prusice, Powiat Trzebnicki. Do placówki uczęszczają dzieci z 5 miejscowości w łącznej liczbie 200 osób. W strukturze szkoły działa 5 oddziałów przedszkolnych. Dwa uczestniczą w projekcie: *Przedszkole przyszłości*. Wychowanie przedszkolne w naszej placówce jest jednym z priorytetów. W niedalkiej przyszłości powstanie zespół szkolno-przedszkolny.

Szkoła w Skokowej jest lubiana przez dzieci i wysoko oceniana przez rodziców. Dzieci w szkole są bezpieczne. Nauczyciele znają ich potrzeby, stosują aktywne metody nauczania. Szkoła jest świetnie wyposażona w narzędzia TIK, które są na co dzień wykorzystywane przez uczniów i nauczycieli. Placówka bierze aktywny udział w licznych programach i projektach dotyczących TIK. Aktywnie uczestniczy w dyskusji o niezbędnych zmianach w obecnej edukacji. Nasza szkoła jest organizacją uczącą się. Nauczyciele przywiązują ogromną wagę do ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Nazwa Oddziału:
„Oddział 3-4 latków”
Nauczyciel wdrażający: Lidia Kozak
Wiek dzieci: 3-4-latki
Liczba dzieci w oddziale: 25

Szkoła Podstawowa w Skokowej

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie każdy dzień stał się wyzwaniem, a praca stała się ciekawsza. Poznałam wielu ciekawych ludzi zyskałam większą pewność siebie oraz wiarę we własne możliwości. Przede wszystkim jednak zyskałam nowe umiejętności. Dzięki wyposażeniu jakie zyskało moje przedszkole mogłam rozbudzać i rozwijać zainteresowania dzieci, kształcić aktywność poznawczą, twórczą i przestrzenną, wyrabiać ciekawość świata oraz kształtować pozytywne nastawienia do podejmowania wysiłku intelektualnego. Dzieci mogły wiele doświadczyć i zobaczyć. Sprzyjające wyposażenie jakie dał projekt, ułatwiło mi prowadzenie zajęć, a dzieciom przyswajanie nowych treści. Wysiłek włożony w realizację projektu w moim zawodowym życiu na pewno pozytywnie zapoczątkuje w przyszłości.

Nazwa Oddziału:

„Oddział 5-6 latków”

Nauczyciel wdrażający: Anna Sobowiec

Wiek dzieci: 5-6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 22

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie mój oddział bardzo się rozwinął. Zyskując możliwość pracy przy tablicy interaktywnej, każdy uczeń nie tylko mógł wiele zobaczyć, ale przede wszystkim mógł samodzielnie sprawdzić i doświadczyć wielu rzeczy. Dodatkowe wyposażenie jakie zapewnił ten projekt, ułatwiało prowadzenie zajęć, pomagało lepiej zrozumieć omawiane tematy. Dzieci i nauczyciele bardzo skorzystali na tym projekcie. Jest on nastawiony na twórcze i kreatywne myślenie, skierowany do dzieci ciekawych świata. Dzięki udziałowi w projekcie moja praca została pokierowana w inną stronę, pokazało mi to wiele możliwości i pomysłów, które można wykorzystać w późniejszych latach.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Adres placówki:
ul. Św. Jana 5,
57-100 Strzelin
tel. 604 698 465

Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne „EKO-PRZEDSZKOLAK” w Strzelinie

Dyrektor o swojej placówce ...

Data rozpoczęcia działalności naszego przedszkola to 1 kwietnia 2010 roku. Placówka liczy 4 oddziały, łącznie uczęszcza do niej 70 dzieci. Przedszkole ma charakter ekologiczny, co oznacza, że kładziemy szczególny nacisk na ochronę środowiska i obcowanie na łonie przyrody. Przedszkole jest czynne 5 dni w tygodniu od godziny 6.00 do 18.00.

W naszej placówce panuje przyjazna atmosfera, sprzyjająca prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu dzieci. Kadra dydaktyczna posiada wysokie kwalifikacje. W ramach czesnego, oprócz realizacji podstawy programowej, przedszkole zapewnia opiekę logopedy, psychologa, zajęcia z języka angielskiego, gimnastykę, gimnastykę korekcyjną, dogoterapię, rytmikę, muzykoterapię, zajęcia na basenie, zajęcia wyrównawczo-kompensacyjne i terapeutyczne.

Nazwa Oddziału:

„Żabki”

Nauczyciel wdrażający: Anna Świeżowska
i Katarzyna Malinowska

Wiek dzieci: 3-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie miałam okazję w sposób atrakcyjny dla dzieci prowadzić zajęcia z wykorzystaniem tablicy interaktywnej. Zajęcia te były i są dla dzieci ciekawym przeżyciem i doświadczeniem, a co najważniejsze uczą poprzez zabawę, co sprawia im wiele radości.

Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne „EKO-PRZEDSZKOLAK” w Strzelinie

Nazwa Oddziału:
„Pszczółki”

Nauczytel wdrażający: Magdalena Jaworska

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 22

Nauczytel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie udało mi się podnieść poziom kompetencji w sferze efektywnego przekazywania wiedzy. Dzięki niestandardowym metodom proponowanym w projekcie miałam przyjemność zapoznać dzieci z interaktywnymi narzędziami dydaktycznymi, które w wymierny sposób przyczyniały się do uatrakcyjniania zajęć prowadzonych w oddziale. Realizacja projektu wzbogaciła i urozmaiciła warsztat mojej pracy.

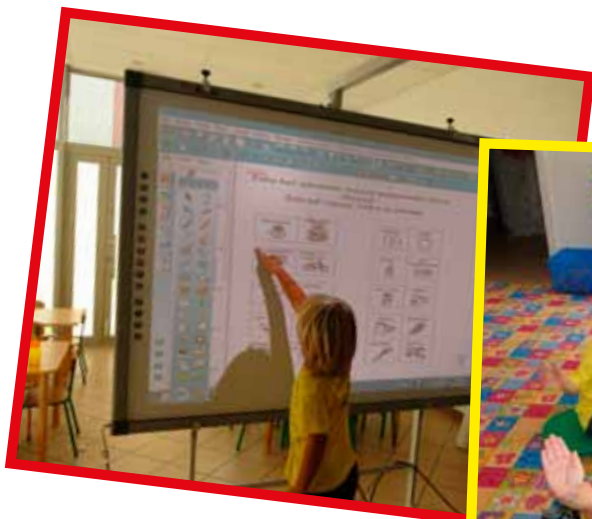

Nazwa Oddziału:
„Smerfy”
Nauczyciel wdrażający: Natalia Dębosz
Wiek dzieci: 5-latki
Liczba dzieci w oddziale: 17

Nauczyciel wdrażający ...

Dzieci zrozumiały, że nowoczesne technologie nie służą tylko do zabawy, czy też do pracy dorosłych, ale mogą być wykorzystywane także do nauki na różnych etapach edukacji. Dzięki temu nauka staje się ciekawsza, pełna nowych odkryć i inspiracji. Z kolei ja, jako nauczyciel wdrażający, mogłam poszerzyć swoje spektrum metod i technik stosowanych w pedagogice. Wzbogaciłam swoją wiedzę o nowe umiejętności, przez co moja praca stała się jeszcze bardziej wydajna i owocna.

Szkoła Podstawowa w Świątnikach

Adres placówki:
Świątniki, ul. Parkowa 6
55-050 Sobótka
tel. 71 3162261

Dyrektor o swojej placówce ...

Szkoła Podstawowa w Świątnikach znajduje się w Gminie Sobótka położonej w Masywie Góry Ślęza na terenie Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego. Placówka mieści się w zespole pałacowym przy ul. Parkowej. Dzięki temu posiada bardzo dobre warunki lokalowe i doskonały teren przy szkole, idealny do prowadzenia zajęć rekreacyjnych, sportowych i przyrodniczych oraz różnorodnych imprez. Do obwodu szkoły należą miejscowości: Świątniki, Księginice Małe, Przemilów, Będkowice, Przedzrowice, Nasławice, Kunów, Strachów, Ręków, Olbrachtowice, Stary Zamek. Do szkoły uczęszczają także dzieci z Sulistrowic, Strzegomian, Rogowa Sobóckiego i Sobótki.

Od kilku lat w szkole prowadzone są liczne działania mające na celu podniesienie efektywności kształcenia, oraz zapewnienie dzieciom przyjaznych warunków do funkcjonowania. Na tak pozytywny obraz składa się wiele działań, które realizowane były do tej pory i są kontynuowane. Nasza szkoła jest wyjątkowa. Jesteśmy placówką bez agresji i przemocy. Wyróżniamy się pod względem bezpieczeństwa

oraz otwartego dialogu pomiędzy pracownikami szkoły, uczniami i rodzicami.

W naszej szkole każdy uczeń ma szansę dochodzenia do wiedzy i zdobywania umiejętności w sposób dla niego optymalny. Na zajęciach dzieci mają możliwość docierania do wiedzy poprzez doświadczenia. Daje to możliwość skuteczniejszego nauczania.

Nauczyciele indywidualizując pracę z uczniem dają mu możliwość osiągnięcia sukcesu na miarę jego możliwości psychofizycznych. Dzięki temu w naszych klasach znakomicie odnajdują się i funkcjonują dzieci z różnymi potrzebami. Szkoła posiada bogatą bazę dydaktyczną: sale lekcyjne z wyposażeniem multimedialnym, pracownię komputerową, bogato wyposażoną bibliotekę szkolną, która jest także Multimedialnym Centrum Informacyjnym, salę gimnastyczną, świetlicę szkolną oraz salę terapii sensorycznej. Od wielu lat prowadzone są różnorodne działania mające na celu stałe wzbogacanie bazy dydaktycznej. W tym roku szkolnym zdołaliśmy zakwalifikować się do projektu *Przedszkole przyszłości*.

Nazwa Oddziału:

„Oddział przedszkolny”

Nauczyciel wdrażający: Dominika Radecka

Wiek dzieci: 5-6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Uczestnictwo w projekcie było ciekawym doświadczeniem i początkiem nowego etapu. Przechodząc przez projekt zdobywałam wiedzę, pewność siebie oraz doświadczenie. Sposób organizacji i prowadzenia szkoleń pozwolił na łatwe zdobywanie wiedzy i pozyskiwanie nowych, ciekawych znajomości.

Wsparcie i zaangażowanie realizatorów projektu pozwoliło mi nabyć wiele kluczowych umiejętności.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Udaninie

Adres placówki:
Udanin 48
55-340 Udanin
tel. 76 8709 299

Dyrektor o swojej placówce ...

Jesteśmy jedyną tego typu jednostką w gminie Udanin, a od 3 lat Szkoła Podstawowa im. A. Mickiewicza wraz z Samorządowym Przedszkolem w Ujeździe Górnym tworzy Zespół Szkolno-Przedszkolny. Szkoła ma ponad 65 lat, a od 19 lat funkcjonuje w nowoczesnym, pięknym budynku.

Szkoła pełni w środowisku funkcję swoistego ośrodka kultury. Organizujemy dzieciom proces edukacyj-

no-wychowawczy i stwarzamy warunki do wartościowego spędzania wolnego czasu. Uczymy dzieci samodzielności, dajemy im kompetencje w zakresie wykorzystywania technologii multimedialnych, rozwoju zainteresowań i zdolności. Dzieci uczą się zdrowego stylu życia, funkcjonowania w społeczności lokalnej z pożytkiem dla innych ludzi i własnego rozwoju. Uczymy szacunku dla tradycji i historii Polski oraz naszej „Małej Ojczyzny”. Dokumentujemy wraz z uczniami przeszłość miejscowości i naszej gminy.

Nazwa Oddziału:

„Od”

Nauczyciel wdrażający: Małgorzata Rachwalska

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 24

Nauczyciel wdrażający ...

Udział w projekcie pozwolił mi podnieść kompetencje w zakresie stosowania technologii multimedialnej w pracy z przedszkolakami. Szkolenia z wysokiej klasy specjalistami – praktykami - dostarczyły mi, szczególnie dla mnie ważnych, umiejętności praktycznych, takich jak tworzenie własnych ćwiczeń, aplikacji, zadań i rozwiązań metodycznych. Zajęcia dzięki tablicy interaktywnej i dostępowi do Internetu były ciekawsze i bardziej interesujące dla dzieci. Szczególnie wizualizer pozwalał dużej grupie dzieci demonstrować sposoby wykonania prac plastyczno-technicznych i obserwacji materiału przyrodniczego. Zasoby E-zeszytu w postaci zadań i aplikacji znacznie podnosiły poznawczą wartość zajęć z dziećmi.

Nazwa Oddziału:
„0c”

Nauczyciel wdrażający: Halina Nowicka

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 24

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie dzieci miały możliwość darmowego korzystania z materiałów edukacyjnych w postaci zestawu ćwiczeń. Ćwiczenia dostarczały dzieciom ciekawych zadań, zwłaszcza przestrzennych konstrukcji z kartonu i papieru. Ćwiczenia manualne, historyjki obrazkowe i „wyciskane” materiały pozwalały na rozwijanie kompetencji i umiejętności kluczowych u dzieci. Zestaw piosenek, duża oferta scenariuszy zajęć do wyboru dla nauczyciela, znacząco ułatwiały mi pracę na co dzień. Dzięki tablicy interaktywnej możliwa była również integracja dzieci podczas wspólnych, dla dwóch grup pięcioletków, projekcji bajek i teatrzyków.

Adres placówki:
Wądroże Wielkie 168
59-430 Wądroże Wielkie
tel. 76 8874318

G minne Przedszkole w Wądrożu Wielkim

Dyrektor o swojej placówce ...

Przedszkole funkcjonuje od marca 1987 roku, przez długi czas jako jedyna wiejska placówka w powiecie jaworskim. Do 2010 roku w przedszkolu istniały dwa oddziały - jeden dla dzieci 3,4 i 5-letnich i jeden dla dzieci 6-letnich. W związku z dużą liczbą chętnych dzieci we wrześniu 2010 roku w przedszkolu utworzono trzeci oddział. W lutym 2008 roku jedno skrzydło przedszkola strawił pożar, ale dzięki środkom z Unii Europejskiej i zaangażowaniu władz Gminy, przedszkole zostało odbudowane i w styczniu 2010 roku oddane do użytku. Przedszkole posiada duży ogród z placem zabaw dla dzieci. Placówka systematycznie unowocześnia swoją bazę i doposaża w nowoczesny sprzęt.

Przedszkole dysponuje dwiema przestronnymi salami zajęć, każda przeznaczona jest dla 25 dzieci. Wyposażone są one w nowe meble, krzeselka, stoliki, przy każdej znajduje się węzeł sanitarny z toaletami i umywalkami dostosowanymi do wzrostu dzieci. Przedszkole posiada ogrodzony plac zabaw, bogato

wyposażony w sprzęt w dużej części ufundowany przez Fundację przy Banku Gospodarstwa Krajowego im. J. K. Steczkowskiego w ramach programu „Przyjazne przedszkole”.

Od roku szkolnego 2010/2011 wszystkie dzieci w wieku 5-6 lat objęte są nauką języka angielskiego – zajęcia finansowane są z budżetu Gminy. W przedszkolu odbywają się również zajęcia logopedyczne, którymi objęte są wszystkie dzieci z wadami wymowy.

Wszyscy nauczyciele zatrudnieni w przedszkolu posiadają wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie edukacji przedszkolnej. Przedszkole w ramach posiadanych środków systematycznie wzbogaca swoją bazę dydaktyczną. Podejmujemy również działania w celu pozyskiwania środków z zewnątrz. Staramy się brać udział w różnych projektach i programach, które dają szansę wzbogacić naszą ofertę edukacyjną, unowocześnić bazę i uatrakcyjnić realizację podstawy programowej.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

10 CYFRY I LICZBY

dywan krzesło

Nazwa Oddziału:
„5-latki”
Nauczyciel wdrażający: Lucyna Masalska
Wiek dzieci: 5-latki
Liczba dzieci w oddziale: 25

Gminne Przedszkole w Wądrożu Wielkim

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie wzbogaciłam swój warsztat metodyczny, podniosłam swoje kompetencje zawodowe w zakresie korzystania z technologii informatycznych i multimedialnych, co bardzo uatrakcyjniło zajęcia dydaktyczne i wychowawcze w przedszkolu. Dzięki wykorzystaniu tablicy interaktywnej i Internetu mogę podążać za rozwojem dziecka i zaspakajać jego ciekawość świata. Udział w projekcie pokazał mi, jak łączyć tradycyjny sposób nauczania w przedszkolu z nowoczesnością i nowymi technologiami.

Nazwa Oddziału:

„6-latki”

Nauczyciel wdrażający: Zuzanna Urban

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 23

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie poznałam nowe formy pracy, techniki i narzędzia. Wykorzystywanie multimedialnych w codziennej pracy ułatwia nauczycielom pokazanie dzieciom ciekawych miejsc, zjawisk, poznanie przeszłości, teraźniejszości, a nawet przyszłości.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Gminne Przedszkole w Wądrożu Wielkim

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie podniosła się jakość pracy całego przedszkola. Uatrakcyjnione zostały formy i metody pracy z dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych, poprzez wykorzystanie narzędzi informatycznych. Innowacyjne środki dydaktyczne ułatwiły dzieciom zdobywanie wiedzy i kształtowanie takich umiejętności jak: logiczne myślenie, kojarzenie faktów, wytrwałość, cierpliwość. Placówka otrzymała bezpłatny sprzęt multimedialny, a każdy z oddziałów zeszyty ćwiczeń i materiały dydaktyczne.

Nazwa Oddziału:
„3-4-latki”
Nauczyciel wdrażający: Beata Mencil
Wiek dzieci: 3-4-latki
Liczba dzieci w oddziale: 18

Szkoła Podstawowa w Wilkowie

Adres placówki:
Wilków, ul. Głogowska 5a
67-200 Głogów
tel. 768331670

Dyrektor o swojej placówce ...

Po zakończeniu działań wojennych do Wilkowa zaczęły przybywać rodziny ze Wschodu, Wielkopolski i Polski Centralnej. W roku 1946 przybyłe dzieci podjęły naukę w szkole podstawowej. Nauka odbywała się w niewielkim przedwojennym budynku szkolnym, który z czasem został rozbudowany i wzbogacił się o 4 sale lekcyjne, pokój nauczycielski, instalację CO. Swoim obwodem obejmowała dzieci z trzech okolicznych wiosek. W 1994 roku została dobudowana sala gimnastyczna. Obecnie do szkoły uczęszczają dzieci z pięciu okolicznych wiosek.

Szkoła Podstawowa w Wilkowie działa w malowniczej wiosce, położonej nad Odrą. Zatrudnieni nauczyciele posiadają pełne kwalifikacje pedagogiczne. Mało liczne klasy i znakomicie przygotowane grono sprawiają, że panuje tu atmosfera rodzinna. Dzieci z oddziału przedszkolnego i klas I-III czują się bezpiecznie, ponieważ przebywają w oddzielnych pomieszczeniach szkoły. Uczniowie swoje zainteresowania rozwijają na zajęciach pozalekcyjnych, a dzieci z trudnościami dydaktycznymi korzystają z zajęć wyrównawczych. Na zajęciach wykorzystuje się technologię informatyczną, co powoduje, że są one bardziej atrakcyjne i ciekawe.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Nazwa Oddziału:
„Oddział Przedszkolny”

Nauczyciel wdrażający: Dominika Paluszewska

Wiek dzieci: 5-6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 23

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie mała wiejska szkoła w Wilkowie wzbogaciła swoją bazę dydaktyczną i pozyskała pierwszy w tej placówce sprzęt multimedialny. Jako nauczyciel wdrażający podniosłam swoje kompetencje z zakresu obsługi tablicy interaktywnej, a także programów multimedialnych wspomagających proces nauczania w oddziale przedszkolnym. Natomiast nasi „mali uczniowie” mogli wirtualnie odwiedzić każde miejsce na ziemi i zobaczyć zjawiska nie tylko zobrazowane w przewodnikach czy atlasach. Byliśmy w kosmosie i w głębinach raf koralowych, uczestniczyliśmy w wyścigach kolarskich i olimpiadach sportowych, braliśmy udział w interaktywnym teatrze, a wraz z „jedynkowymi przedszkolakami” zgłębialiśmy tajniki wiedzy. Wraz z pacynkami przy pomocy tablic demonstracyjnych i aplikacji multimedialnych przemierzaliśmy krok po kroku przygotowane dla nas w podręcznikach tematy. Uważam, że dzięki udziałowi w tym projekcie zdobyliśmy nie tylko sprzęt, podręczniki, czy też pomoce dydaktyczne, ale przede wszystkim zdobyliśmy to, co wydaje się najcenniejsze - doświadczenie, które mam nadzieję będziemy mogli wykorzystać w kolejnych działaniach związanych z pozyskiwaniem funduszy unijnych.

Adres placówki:
Wysoka 16A
59-170 Przemków
tel. 76 8320504

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Wł. St. Reymonta w Wysokiej

Dyrektor o swojej placówce ...

Szkoła Podstawowa istnieje od 1962 roku. Jest jedyną szkołą wiejską w gminie Przemków. Od 2001 roku szkoła przyjęła imię Władysława Stanisława Reymonta i ma prawo do korzystania ze sztandaru. Posiada też własny hymn, którego melodia i słowa zostały napisane przez absolwenta szkoły. W 2008 roku placówka otrzymała certyfikat „Szkoły Myślącej o Każdym”. Szkoła posiada własną misję i wizję „Jesteśmy Szkołą Bezpieczną i Ekologiczną”, a koncepcja rozwoju szkoły ma na celu rozwijać to, co najlepsze, usprawniać to, co sprawdzone, czerpać z tego, co przyniesie przyszłość, spełniać zmieniające się oczekiwania wszystkich stron społeczności szkolnej. Budynek szkoły jest jednokondygnacyjny o powierzchni użytkowej 856 m² i kubaturze 2536 m³. Szkoła dysponuje 8 izbami lekcyjnymi, w tym 2 dla oddziału przedszkolnego, dysponuje salą komputerową, ponadto w placówce mieści się świetlica, kuchnia, biblioteka, sala gimnastyczna. Atutem szkoły jest jej ciekawa lokalizacja, ponieważ położona w lesie. Jest to teren o powierzchni 1h 90 arów. Nauczyciele wszystkich przedmiotów wykorzystują teren wokół szkoły do pogłębiania wiedzy

i umiejętności z zakresu: ekologii, przyrody, sztuki i kultury fizycznej. Nasi podopieczni spędzają długie przerwy na świeżym powietrzu, korzystając z walorów terenu. Świetlica szkolna zapewnia troskliwą opiekę, sprzyja kreatywnym i twórczym działaniom dzieci. Priorytetem naszej szkoły jest wzorowe i wszechstronne przygotowanie dziecka do dalszego kształcenia, wychowanie twórczego, młodego człowieka, który będzie mógł sam rozwijać swoją osobowość, zaspakajać potrzeby intelektualne i realizować się w życiu.

Promujemy placówkę poprzez zamieszczanie informacji o bieżącej działalności szkoły w Internecie, lokalnej prasie, podczas zebrań z rodzicami i uroczystości szkolnych. Uczniowie naszej szkoły promują szkołę w licznych konkursach, turniejach, zawodach o zasięgu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Reklamujemy swoją placówkę poprzez rozprowadzanie folderów i plakatów dotyczących działalności szkoły. Szkoła jest organizatorem „Powiatowego Rajdu Rowerowego” oraz „Spartakiady Sportowo Ekologicznej”.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Wł. St. Reymonta w Wysokiej

Nazwa Oddziału:
„Oddział Przedszkolny”
Nauczyciel wdrażający: Beata Kalita
Wiek dzieci: 4-5-6-latki
Liczba dzieci w oddziale: 15

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie *Przedszkole Przyszłości* pozyskaliśmy sprzęt multimedialny, który uatrakcyjnił zajęcia i przyczynił się do rozwoju aktywności dzieci. Nauczycielowi ułatwił wspieranie dzieci w rozwoju poznawczym, emocjonalnym i społecznym.

Adres placówki:
ul. Parkowa 2 ,
59-970 Zawidów
tel. 75 778-82-19

Przedszkole Publiczne w Zawidowie

Dyrektor o swojej placówce ...

Przedszkole Publiczne w Zawidowie funkcjonuje od stycznia 1974 roku. W maju b.r. obchodziliśmy 40-lecie przedszkola. Od 1991 r. nasze przedszkole jest jedyną placówką przedszkolną na terenie Zawidowa. W przedszkolu funkcjonuje obecnie 5 oddziałów, do przedszkola jest zapisanych 125 dzieci. Każdy oddział funkcjonuje w oparciu o ramowy rozkład dnia, który uwzględnia proporcje zagospodarowania czasu realizacji podstawy programowej. Realizacja ta odbywa się w godzinach od 8:00 do 13:00. Mimo, iż nie mamy konkurencji, staramy się o wysoką jakość naszych usług, zaspokajając potrzeby dzieci i ich rodziców. Od 1997 roku przedszkole współpracuje z przedszkolem czeskim z Frydlantu. Od września 2013 roku współpracujemy ze Stowarzyszeniem TRILINGO, które skupia przedszkola polskie, czeskie i niemieckie. Ideą Stowarzyszenia jest: „Jesteśmy sąsiadami, poznajemy język sąsiadów”. W ramach wyrównywania szans edukacyjnych i pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci są organizowane zajęcia logopedyczne, rytmika i język angielski w całości finansowane przez organ prowadzący.

Przedszkole posiada stronę internetową. Ma wypracowane tradycje przedszkolne, tj.: organizacja

uroczystości, imprez oraz przeglądów na terenie przedszkola dla jego klientów, a także dla szerszej społeczności lokalnej. Organizujemy również przeglądy w Ośrodku Kultury w Zawidowie i uczestniczymy w imprezach organizowanych przez Ośrodek Kultury. Na terenie przedszkola są organizowane festyny rodzinne dla szerszej społeczności lokalnej o tematyce profilaktycznej, wskazujące aktywne i kulturalne formy spędzania czasu wolnego.

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie odbywają się zajęcia z zastosowaniem technologii komputerowej oraz wykorzystujące tablicę multimedialną. Dzięki tej pracy dzieci mają możliwość poznania funkcji nowoczesnego oprogramowania oraz samodzielnego doświadczania ciekawych przeżyć podczas zdobywania nowej wiedzy i umiejętności edukacyjnych. Jedną z zalet korzystania ze sprzętu multimedialnego jest stymulowanie rozwoju intelektualnego dzieci, co ważne, dzieci mogą określać związki przyczynowo-skutkowe. Rozwijają się u nich spostrzegawczość i logiczne myślenie, kształtuje pomysłowość i wyobraźnia, dziecko ćwiczy pamięć i koncentrację. Korzystanie z zasobów programu wspiera rozwój umiejętności matematycznych dzieci, kształtuje zdolności rozróżniania kolorów, kształtów, liczb, wielkości i kierunków. Zabawa z tablicą interaktywną rozwija percepcję wzrokowo-słuchową, pozwala samodzielnie rozwiązywać zadania z natychmiastową oceną, często w postaci dźwiękowej, oraz wzrokowo-ruchową, np. trening manualny: poprzez rysowanie kształtów, wypełnianie kolorami, wzorami, kształtowanie napięcia mięśniowego poprzez odpowiednie dociskanie pisaka. Interaktywność absorbuje dziecko, angażuje jego zmysły: wzrok, dotyk i słuch. Rozwija umiejętność wykonywania złożonych poleceń, które aktywizują myślenie abstrakcyjne. Ponadto bezsprzecznie tablica uatrakcyjnia zajęcia, dyscyplinuje grupę, a także zachęca do rozmów. rozwija mowę.

Nazwa Oddziału:
„Grupa IV”

Nauczyciel wdrażający: Renata Jabłońska

Wiek dzieci: 5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 15

Nazwa Oddziału:

„Grupa V”

Nauczyciel wdrażający: Wiesława Marszał

Wiek dzieci: 4-5-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie nabyłam nową wiedzę i doświadczenie. Te umiejętności bardzo wzbogaciły mój warsztat pracy i umożliwiły przez to wzniesienie edukacji przedszkolnej na wyższy poziom.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Brodatego w Złotorzy

Adres placówki:
ul. Wilcza 41
59-500 Złotorzyja
tel. 768783574

Dyrektor o swojej placówce ...

Złotoryjska „Trójka” powstała w 1964 roku, to 884 „Tysiąclatka”, wybudowana w ramach akcji “1000 szkół na Tysiąclecie Państwa Polskiego”. W latach 1967-1991 nosiła im. Aleksandra Zawadzkiego, a od roku 2007 r. im. Henryka Brodatego – postaci związanej z regionem; uznawanej przez historyków za jednego z najwybitniejszych Piastów. Budynek szkoły rozbudowano w 1995 roku o nowe skrzydło, a w 2007 roku o wielofunkcyjną halę sportową. Od 2007 roku współpracujemy ze szkołą partnerską Ernst-Rietschel-Grundschule z Pulsnitz (Niemcy).

Realizujemy programy edukacyjne mające za zadanie uatrakcyjnienie nauczanych treści oraz integrowanie wiedzy z różnych dziedzin. Stwarzamy dzieciom warunki niezbędne do rozwoju, przygotowując je do wypełniania obowiązków społecznych i obywatelskich, w oparciu o zasady solidarności, tolerancji, demokracji, sprawiedliwości i wolności. Zapewniamy uczniom warunki do rozwoju osobowości, zdobywania kreatywnej postawy w odkrywaniu prawdy i wiedzy o współczesnym świecie. Dbamy

o dobrą atmosferę w klasie i w szkole. Aktywnie pracujemy nad podniesieniem jakości pracy szkoły.

Nazwa Oddziału:

„0a”

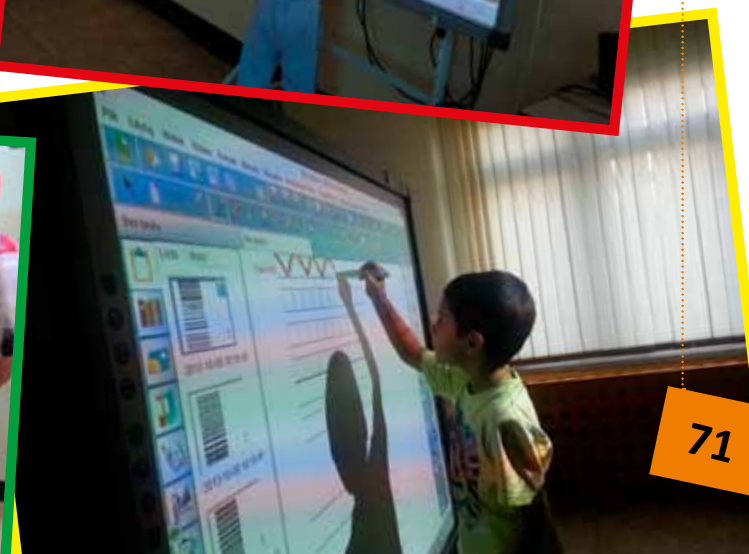
Nauczyciel wdrażający: Anna Józwiak

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie miałam przede wszystkim możliwość poszerzenia swojej wiedzy z zakresu obsługi komputera. Poznałam, od strony praktycznej, wiele ciekawych narzędzi przydatnych podczas pracy z tablicą interaktywną, które w znacznym stopniu urozmaiciły zajęcia dydaktyczne. Dzięki temu realizacja podstawy programowej przebiegała w sposób zadawalający zarówno dzieci, jak i nauczyciela. Poszukiwałam wielu informacji, ćwiczeń, filmów itp. w zasobach Internetu. Miałam możliwość obserwacji dzieci w działaniu przy tablicy. Gdy widzę ich zadowolenie, sprawia mi to wiele satysfakcji. Stwierdziłam również, że przedszkolaki z wielką łatwością opanowały sposób postępowania z multimediami, a także to, że łatwiej przyswajały sobie pewne wiadomości.

Nazwa Oddziału:
„Od”

Nauczyciel wdrażający: Kamila Kramek

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie miałam możliwość skorzystania ze szkolenia, które podniosło moje kwalifikacje. Zdoebrałam umiejętność pracy z tablicą multimedialną. Przedszkolaki zyskały nowe pomoce dydaktyczne tj. tablice demonstracyjne, pacynki oraz karty do globalnego czytania. Dzieci otrzymały również bezpłatne zestawy zeszytów ćwiczeń z kartami pracy. Dzięki wprowadzeniu interaktywnych narzędzi edukacyjnych zajęcia stały się atrakcyjniejsze. Tablica multimedialna oraz dostęp do Internetu umożliwiły dzieciom rozwój różnego rodzaju aktywności m.in. poznawczej i twórczej. Udział w projekcie zaowocował także wymianą doświadczeń pomiędzy nauczycielami.

Nazwa Oddziału:

„0e”

Nauczyciel wdrażający: Beata Siudak

Wiek dzieci: 6-latki

Liczba dzieci w oddziale: 25

Nauczyciel wdrażający ...

Dzięki udziałowi w projekcie mogłam w ciekawy i interesujący sposób wdrażać treści przewidziane podstawą programową dla dzieci sześciolletnich. Dzięki wielu pomocom takim jak np.: tablice demonstracyjne, karty pracy, pacynki mogłam uatrakcyjnić proces dydaktyczny. Nieograniczony dostęp do Internetu ułatwił prezentację wielu treści i pozwolił zaszczepić w dzieciach przekonanie, że Internet jest przede wszystkim podstawowym źródłem informacji, a nie tylko sposobem na pozyskiwanie gier i filmów.

OPINIE, OCENY, KOMENTARZE...

Jako podsumowanie realizacji innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* zapytaliśmy dyrektorów dolnośląskich przedszkoli i szkół podstawowych - placówek wdrażających, nauczycieli, przedstawicieli organów prowadzących, rodziców oraz przedszkolaków o opinie, oceny na temat wspólnie realizowanego w roku szkolnym 2013/2014 przedsięwzięcia. Co mieli do powiedzenia? Oto najciekawsze komentarze.

PRZEDSTAWICIELE ORGANÓW PROWADZĄCYCH

Projekt wdrożony w Przedszkolu Publicznym w Danielowicach, jednostce prowadzonej przez naszą Gminę, okazał się bardzo innowacyjny, jak na warunki wiejskie. Dopuszczenie placówki przedszkolnej w nowoczesny sprzęt multimedialny to naprawdę spore osiągnięcie. Pomimo, że nasza Gmina stara się pozyskiwać środki zewnętrzne na rozwój edukacji i wyrównywanie szans, to brakuje projektów, które umożliwiałyby wzbogacenie wychowania przedszkolnego o nowoczesne technologie. Jesteśmy dumni, że jako jedyna placówka tego typu w powiecie oławskim, wzięliśmy udział w projekcie *Przedszkole przyszłości*. Dzięki niemu nauczyciele podnieśli swoje umiejętności i kompetencje, wzrosło zaangażowanie rodziców w działalność przedszkola, a 23 dzieci z terenu naszej gminy uzyskało bezpłatny, innowacyjny i aktywizujący pakiet edukacji przedszkolnej na miarę XXI w.

Realizacja programu w ramach projektu *Przedszkole przyszłości* pozwoliła wzbogacić ubogą bazę szkolną w nowoczesny sprzęt multimedialny. Rodzice zostali odciążeni z zakupu podręczników. Projekt umożliwił doskonalenie zawodowe nauczycielowi oddziału przedszkolnego.

Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Przyjaciół Dzieci w Domaszkanie jako jedyny w powiecie kłodzkim zakwalifikował się do projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej* - współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach EFS, Działania 3.3.4 POKL. W ramach projektu w całorocznej pracy z dziećmi realizowany jest innowacyjny program edukacji przedszkolnej. Wszystkie dzieci otrzymały bezpłatny pakiet ćwiczeń i pomocy, nauczyciele materiały dydaktyczne, plansze demonstracyjne, zestawy pacynek dla każdej grupy, płytę z aplikacjami interaktywnymi. Dodatkowo w ramach realizacji projektu baza przedszkolna została wzbogacona o dużą tablicę interaktywną, laptop, wizualizer i projektor. Dzięki temu zajęcia z dziećmi zyskały na atrakcyjności i różnorodności. Biorąc pod uwagę powyższe pozytywnie oceniam realizację projektu przez Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Przyjaciół Dzieci w Domaszkanie.

Przystąpienie do projektu to cenna inicjatywa rady pedagogicznej szkoły. Projekt sprzyjał edukacji w większym stopniu niż tradycyjna nauka, dzięki aktywnej roli dziecka podczas zajęć, wymagającej zastosowania wiedzy w praktyce i umiejętności pracy w grupie. Rozwój Internetu powoduje, że coraz ważniejsza staje się zdolność korzystania z informacji, dostępnych z wielu źródeł. Metoda projektu pozwala ćwiczyć tę umiejętność. Projekt edukacyjny uczy również umiejętności i postaw, określanych jako kompetencje kluczowe. To możliwość realizacji przez dziecko własnych pomysłów, kreatywność i zdolność do podejmowania decyzji. Tematy podejmowane w ramach projektu realizowanego z dziećmi sześciolletnimi, często dotyczyły miejsca dziecka w społeczności lokalnej, dzięki czemu kształtowały postawę społecznego zaangażowania, solidarności, wrażliwość społeczną i poczucie wpływu na otaczającą rzeczywistość.

Bardzo popieramy wszelkie projekty unijne, które przyczyniają się do poprawy jakości pracy przedszkola, a tym samym do wzrostu jego prestiżu na terenie gminy. Dzięki takim projektom można nie tylko doko-

sażyć przedszkole, ale co ważniejsze, podnieść kwalifikacje nauczycieli i zwiększyć efektywność kształcenia w placówce.

Dobrze, że powstał program *Przedszkole przyszłości* skierowany do placówek z terenów wiejskich, bo stwarza on możliwość wyrównywania szans edukacyjnych dzieci zamieszkałych na wsi. Cieszy nas, że przedszkole z naszej gminy znalazło się w gronie 20 placówek wychowania przedszkolnego z terenu województwa dolnośląskiego, które mogą realizować ten innowacyjny program. Dzięki udziałowi w projekcie, przedszkole wzbogaciło swoją bazę dydaktyczną o nowoczesny sprzęt multimedialny, a nauczyciele podnieśli swoje kwalifikacje i kompetencje w zakresie stosowania i wykorzystywania technologii informatycznych w edukacji małego dziecka. Przedszkole poszerzyło i uatrakcyjniło swoją ofertę edukacyjną, stworzyło dzieciom możliwość rozwijania zainteresowań, poszerzania horyzontów, wielozmysłowego poznawania otaczającego świata. Zaletą projektu jest również fakt nieodpłatnego zaopatrzenia wszystkich dzieci w zeszyty ćwiczeń, co stanowi wsparcie dla rodziców. Udział w projekcie to korzyść zarówno dla gminy, przedszkola, nauczycieli, rodziców i dzieci.

Byłem bardzo usatysfakcjonowany faktem, że dwa oddziały przedszkolne Szkoły Podstawowej w Skokowej zostały zakwalifikowane do realizacji programu *Przedszkole przyszłości*. Jest to ogromne wyróżnienie - znaleźliśmy się wśród 20 gmin w Polsce realizujących ten program. Uważam, że fundamentem przyszłej kariery edukacyjnej dziecka jest przedszkole. Dlatego program *Przedszkole przyszłości* doskonale wpisuje się w priorytety naszej gminnej oświaty. Cały czas przyglądałem się uważnie realizacji tego projektu. Rozmawiałem na ten temat z dyrektorem szkoły i nauczycielami odpowiedzialnymi za jego realizację. Pytałem o jego wyniki i efekty. Odpowiedź przyszła bardzo szybko i to bardzo wymierna. Pod koniec lutego w punkcie przedszkolnym odbyła się ewaluacja problemowa, w wyniku której oddział przedszkolny uczestniczący w programie otrzymał bardzo wysokie oceny.

DYREKTORZY

Do udziału w projekcie skłoniła nas przede wszystkim jego innowacyjność polegająca na wprowadzeniu do edukacji przedszkolnej technik multimedialnych, dotychczas dostępnych tylko na wyższych poziomach kształcenia. Interesująco brzmiało także wzbogacenie programu wychowania przedszkolnego o nowe metody, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych dzieci. Już po pierwszych spotkaniach informacyjnych wiedzieliśmy, że chcemy brać udział w projekcie, którego realizacja dawała poczucie skoku do następnej epoki w edukacji przedszkolnej. Nie tylko my mieliśmy takie poczucie, doskonale pamiętam moment rekrutacji, świadomość ile placówek może brać udział w projekcie, a ile się zgłosiło, niepewność oczekiwania i radości, gdy dowiedzieliśmy się, że będziemy realizować *Przedszkole przyszłości*. Organizacja realizacji projektu od samego początku przebiegała na najwyższym poziomie. Dziś, po roku pracy, bez problemu można zauważyć, jak ogromny wpływ wywarł on na całą naszą społeczność: nauczycieli, rodziców, a przede wszystkim wychowanków. Dzieci posługują się laptopem i tablicą multimedialną z taką ochotą, odwagą i aktywnością, jakiej brakuje niejednemu z nas, dorosłych. Ich wiedza o otaczającym świecie wzrosła nieporównywalnie z poprzednimi latami, ale też dostęp do informacji stał się szybki i łatwy. Powstało wiele ciekawych wytworów dzieci, interesujących inicjatyw, wycieczek, zajęć otwartych z rodzicami, spotkań, które integrowały różne środowiska wychowawcze. Z całą stanowczością stwierdzam, że projekt przyniósł same korzyści, także w sposobie myślenia i zapatrywania na edukację przedszkolną, a każdy nauczyciel powinien mieć bezpośredni dostęp do takich środków, aby jego praca przynosiła efekty na miarę XXI w.

Uważam, że realizacja programu w ramach projektu *Przedszkole przyszłości* umożliwiła poznanie innego niż dotychczas programu realizowanego w oddziale przedszkolnym. Program ten jest innowacyjnym

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

programem nauczania dzieci 5-letnich, który spełnił nasze oczekiwania. Oprócz wartości merytorycznych

cenną rzeczą było pozyskanie w ramach projektu sprzętu multimedialnego oraz zapewnienie dzieciom i nauczycielowi bezpłatnych materiałów dydaktycznych. Dzięki wykorzystaniu tablicy multimedialnej podczas zajęć dzieci mogły wkroczyć w świat nowych technologii edukacyjnych. Realizowany program przyczynił się do wyrównania i zatarcia różnic występujących między dziećmi z ośrodków wiejskich i miejskich.

Udział w projekcie *Przedszkole przyszłości* podniósł jakość i atrakcyjność oferty edukacyjnej skierowanej do dzieci. Dzięki niemu rozwija się aktywność twórcza i rosną umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne przedszkolaków. Zajęcia z wykorzystaniem tablicy interaktywnej pokazały dzieciom możliwości, jakie stwarzają aplikacje multimedialne oraz jakie daje Internet, ze szczególnym uwzględnieniem jego walorów edukacyjnych. Ważne jest również wyposażenie uczestników projektu, a więc dzieci i nauczycieli, we wszelkie pomoce dydaktyczne, obudowę metodyczną, wsparcie merytoryczne i techniczne. Projekt *Przedszkole przyszłości* to dobrze przemyślane i kompleksowo zrealizowane przedsięwzięcie edukacyjne. Otrzymane pomoce, tablice demonstracyjne, plansze i pacynki, to środki dydaktyczne kolorowe, trwałe i dobrej jakości. Przede wszystkim jednak, dzięki udziałowi w projekcie, baza przedszkolna została wzbogacona o nowoczesny sprzęt multimedialny, dzięki czemu zniwelowane zostały różnice między dziećmi wiejskimi i miejskimi w dostępie do edukacji na wyższym poziomie.

Projekt jest bardzo ciekawą i cenną dydaktycznie propozycją skierowaną do dzieci 6-letnich, nauczycieli oraz rodziców. Jego realizacja daje dziecku szersze uczestnictwo w zdobywaniu wiedzy a pedagogowi stwarza większe możliwości jej przekazania. Projekt *Przedszkole przyszłości* jest rozwiązaniem metodycznym, które prawidłowo wdrożone i wykorzystane, przyczyniło się do należytej realizacji podstawy programowej. Zauważalny jest wzrost zainteresowania nauką, dzięki atrakcyjnej formie materiałów edukacyjnych oraz pomocy dydaktycznych, wykorzystywanych w realizacji zadania. Nauczyciele wysoko oceniają prowadzone dla nich szkolenia w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych, wykorzystywania w kształceniu metody projektów oraz dostęp do opracowanych na potrzeby realizacji projektu materiałów edukacyjnych, znajdujących się na platformie internetowej. Należy podkreślić, iż dzięki przystąpieniu do projektu szkoła wzbogaciła się o wartościowe i nowoczesne pomoce dydaktyczne.

Projekt *Przedszkole przyszłości* realizowany w oddziale przedszkolnym pozwolił na to, aby zajęcia stały się bardziej atrakcyjne, a dzieci biorące udział w projekcie były lepiej przygotowane do nauki w klasie I. Nauczyciel realizujący ten projekt miał możliwość podniesienia swoich kompetencji poprzez udział w szkoleniach i możliwość dzielenia się doświadczeniem z innymi nauczycielami. Oddział przedszkolny, poprzez realizację projektu, zyskał na uznaniu wśród lokalnej społeczności, przede wszystkim wśród rodziców, co było widoczne w momencie rekrutacji do przedszkola (więcej zgłoszeń dzieci niż w latach poprzednich). Poprzez realizację projektu moja szkoła uzyskała wyższe uznanie w środowisku lokalnym, promowano ją w gazecie lokalnej i biuletynie gminy. Bardzo chętnie ponownie wzięlibyśmy udział w podobnych projektach, również przeznaczonych dla uczniów klas I – III lub IV – VI.

Wreszcie ktoś pomyślał o dzieciach w wieku przedszkolnym i stworzył program, który proponuje wykorzystanie nowoczesnych technologii już w przedszkolu. Jesteśmy za to ogromnie wdzięczni pomysłodawcom i autorom projektu. Dzięki udziałowi w projekcie nasza placówka wzbogaciła się w sprzęt multimedialny, na który jeszcze długo nie byłoby nas stać. *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej* jest inspiracją do twórczej pracy z dziećmi, zachęca nauczycieli do pracy z wykorzystaniem różnorodnych niekonwencjonalnych metod i form. Dzięki udziałowi w projekcie oferta naszego przedszkola stała się atrak-

cyjniejsza, bardziej różnorodna i ciekawsza. Dzięki możliwości wykorzystywania na zajęciach aplikacji internetowych możemy przybliżyć dzieciom treści dotychczas bardzo abstrakcyjne, niewyobrażalne, przenosić się w bardzo odległe miejsca. Zaletą programu jest oparcie go na trzech wymiarach czasowych, co ułatwia budowanie poczucia czasu, uczy szacunku do tradycji, przeszłości, jak również rozwija wyobraźnię i pobudza twórcze myślenie. Wyposażenie przedszkola w multimedia umożliwia dzieciom rozwijanie umiejętności sprawnego posługiwania się nowoczesnym sprzętem. Zaletą tego projektu jest to, że stanowi on zamkniętą, spójną całość, zawiera program z całą obudową tzn. nowoczesnym sprzętem multimedialnym, pakietem materiałów dla nauczyciela, zeszytami ćwiczeń dla dzieci, pomocami dydaktycznymi w postaci plansz, pacynek, płyty CD oraz aplikacji multimedialnych.

NAUCZYCIELE

Projekt zasługuje na wysoką ocenę ze względu na dobre przygotowanie nauczycieli do wdrażania programu. Zarówno miejsce jak i poziom szkoleń oceniam bardzo pozytywnie. Dodatkowo przez cały czas trwania projektu nauczyciel nie był pozostawiony sam sobie. Zawsze w sytuacjach problemowych zarówno technicznych, jak i metodyczno-pedagogicznych mógł liczyć na pomoc i wsparcie liderów projektu. Praca z programem *Przedszkole przyszłości* była bardzo ułatwiona ze względu na liczne pomoce dydaktyczne, które bardzo uatrakcyjniały i wspomagały realizację treści programowych oraz opracowane rozkłady materiałów i scenariusze lekcji. Nauczyciel miał możliwość proponowania zajęć o zróżnicowanym poziomie trudności. Projekt wniósł wiele ciekawych pomysłów i rozwiązań edukacyjnych, a stosowanie zalecanych różnorodnych metod nauczania przyczyniło się do znacznego wzrostu umiejętności dzieci. Projekt dostarczył możliwości rozwijania u dzieci umiejętności reagowania na zmieniającą się rzeczywistość.

Projekt *Przedszkole przyszłości* umożliwia ciekawszy sposób prowadzenia zajęć poprzez wykorzystanie nowoczesnego sprzętu, co znacznie poprawia jakość pracy nauczyciela. Wykorzystuje innowacyjne środki dydaktyczne. Jest oparty na doświadczeniach nauczycieli, którzy go tworzyli. Treści zawarte w programie, nie są ani za proste, ani zbyt trudne, lecz odpowiednie do możliwości i wieku dzieci, wpisują się w założenia podstawy programowej. Przekazane są nie tylko w formie podstawowej, ale także umożliwiają w razie potrzeby jej rozszerzenie, tak aby w pełni zaspokoić zainteresowania i zdolności dzieci. Treści przemyślane są tak, że możliwe jest wykorzystanie różnych metod pracy, a aplikacje, pokazy multimedialne, gry edukacyjne, filmiki dają możliwość wspierania procesu edukacyjnego, gdyż dostarczają w sposób atrakcyjny potrzebnych informacji. Projekt zwiększa aktywność twórczą dzieci, stymuluje ich rozwój i zainteresowania. Dzięki treściom zawartym w programie dziecko wzbogaca swoją wiedzę o świecie, rozwija umysł, jest bardziej kreatywne, rozwijają się jego umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne. Ponadto posiada poczucie sprawstwa, wykazuje zadowolenie ze swoich działań, daje okazję do wyrażania siebie.

Zakwalifikowanie się do udziału w projekcie *Przedszkole przyszłości* przyczyniło się do podłączenia Internetu w przedszkolu. Dzięki udziałowi w projekcie zostałyśmy doskonale wyedukowane podczas warsztatów, jak realizować nowatorski program i wykorzystywać multimedia, a przede wszystkim tablicę interaktywną i zasoby edukacyjne Internetu (otrzymałyśmy certyfikat). Placówka dostała zestaw multimedialny i atrakcyjne pomoce dla dzieci i dla nas, dzięki którym każdy dzień, zajęcia, zabawy są atrakcyjniejsze i bardziej efektywne w realizacji nowatorskiego programu. My i nasi partnerzy projektowi - dzieci i rodzice, uczymy się korzystać z nowych technologii informatycznych, rozwijamy swoje umiejętności praktyczne i uczymy się zdobywać, przetwarzać oraz wykorzystywać nowe informacje. Poprawiły się nasze relacje partnerskie: nauczyciel-dziecko-rodzic. Projekt rozbudził naszą kreatywność, odwagę i przedsiębiorczość, dzięki czemu zarażamy tymi cechami nasze dzieci i ich rodziców. Projekt sprawił, że nie czujemy się gorsze od przedszkoli miejskich czy wielkomiejskich, a jakość i efektywność naszego procesu edukacyjnego są teraz na wyższym poziomie.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Projekt jest ciekawy, głównie ze względu na możliwość obcowania z multimediami. Bardzo ładne i ciekawe

pomoce dydaktyczne - tablice demonstracyjne, obrazki do globalnego czytania, pacynki.

Dobrze dobrane treści programowe, dotyczące otaczającego świata. Program został umiejętnie dostosowany do potrzeb i możliwości dzieci, zawiera spójne treści związane z najbliższym otoczeniem dziecka, wdraża do korzystania z multimedii, jako jednego ze źródeł informacji. Strategią treści programowych jest inicjowanie osobistych refleksji dzieci w oparciu o zasób ich doświadczeń, co rozwija kreatywne myślenie, samodzielność poznawczą i aktywizuje do poszukiwania wielu rozwiązań. Wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych w codziennej pracy z dziećmi wspiera proces dydaktyczny, pozytywnie wpływa na przyswajanie i zapamiętywanie treści programowych, rozwija umiejętność pracy zespołowej, co z pewnością zaprocentuje na dalszych etapach kształcenia.

Projekt ma innowacyjny charakter i wykorzystuje najnowsze technologie. Jest nastawiony na rozwój aktywności dziecka i pobudzanie jego kreatywności i samodzielności. Przedstawił on wiele interesujących pomysłów na wspieranie dzieci i pobudzanie ich zainteresowania czynnościami szkolnymi. Szereg pomocy dydaktycznych ukazujących niekonwencjonalne sposoby realizacji tematów, wzbudził u dzieci ogromne zainteresowanie. Projekt w dużej mierze dał możliwość angażowania się w działalność artystyczną, językową, konstrukcyjną, społeczną. Poprzez szereg takich działań pomógł przełamać u dzieci nieśmiałość oraz zachęcił ich do pracy w grupach. Ogromnym zainteresowaniem i najchętniej wykorzystywanym elementem była uwielbiana przez dzieci tablica interaktywna, dająca wiele możliwości.

Projekt *Przedszkole przyszłości* poprawił jakość i metody kształcenia dzieci w przedszkolu poprzez modernizację treści i metod kształcenia. Zajęcia stały się ciekawsze i atrakcyjniejsze, a dzieci bardziej zainteresowane przebiegiem oraz sposobem prowadzenia zajęć. Otrzymaliśmy wiele przydatnych pomocy dydaktycznych, zeszyty ćwiczeń dla dzieci. Zajęcia konstrukcyjno-manualne są bardzo atrakcyjne dla dzieci. Materiały z zeszytu nr 4 rozwijają myślenie twórcze. Dzięki formie zabaw zespołowych dzieci nawiązują współpracę, planują, uczą się odpowiedzialności. Proste przedmioty codziennego użytku, a także materiały recyklingowe są wykorzystywane do zadań, dzięki czemu dzieci poznały także znaczenie słowa ekologia. Kiedy dowiedziałam się że w naszym przedszkolu będziemy realizować projekt *Przedszkole Przyszłości* pomyślałam – „Jak ja sobie poradzę, czy podołam wyzwaniom?”. Okazało się, że zostałam doskonale przygotowana, a korzystanie z nowoczesnych mediów bardzo uatrakcyjniło pracę z dziećmi i zmotywowało do większego wysiłku. Projekt jest bardzo dobrze skorelowany, to znaczy, że podręczniki dla dzieci, przewodniki metodyczne, tablice demonstracyjne, aplikacje internetowe i program realizują określoną tematykę w sposób kompleksowy. Przygotowane zestawy różnorodnych pomocy wspierają moją pracę w realizowaniu zamierzonych celów. Dzięki projektowi zrealizowałam wiele interesujących pomysłów, które wpłynęły na rozwój poznawczy, społeczny i emocjonalny dzieci. Została rozbudzona w dzieciach ciekawość poznawcza, ponieważ można w przystępny i ciekawy sposób przybliżyć im realizowaną tematykę zajęć i szerzej ujmować pewne zagadnienia.

RODZICE DZIECI BIORĄCYCH UDZIAŁ W PROJEKCIE

Udział w projekcie naszego przedszkola oceniamy pozytywnie ze względu na obecność tablicy interaktywnej, z której mogły korzystać nasze dzieci. Dodatkowym atutem była możliwość korzystania z kart pracy, za które nie ponosiliśmy kosztów. Realizacja projektu sprawiła, że mogliśmy obserwować jak bardzo zmieniają się na korzyść nasze dzieci, jak wzrasta u nich poziom umiejętności. W dzieciach obserwowaliśmy rozwój zainteresowania tym, co działo się w przedszkolu. W domu często kontynuowane były działania, które dzieci doświadczały podczas zajęć w przedszkolu, szczególnie pozytywnie rozwinęła się ich chęć konstruowania. Bardzo pozytywne było to, że rodzice mogli uczestniczyć w zajęciach otwartych i działać wspólnie z dziećmi. Ponadto udział w projekcie pozwolił zarówno dzieciom, jak i nam rodzicom na bezpośredni dostęp do realizowanych treści.

Rodzice oceniają projekt bardzo pozytywnie, uważają, że udział w nim sprawia, że zajęcia stają się ciekawsze i efektywniejsze. Nauka sprawia dzieciom przyjemność, zachęca je do współdziałania. Dzięki temu, że dzieci jednocześnie widzą, słyszą, mogą dotknąć, szybciej zapamiętują i uczą się. Dzięki dostępowi do Internetu na bieżąco można odnajdywać i weryfikować potrzebne informacje. Możliwe jest również lepsze wykorzystanie czasu wolnego, podczas którego dzieci grają w różnego rodzaju gry edukacyjne, rozwijające ich spostrzegawczość, zdolność zapamiętywania, skłaniające do intensywnego myślenia. Projekt rozwija zainteresowania dzieci, które są ciekawe „nowego”. Czerpią radość z możliwości pracy przy tablicy multimedialnej. Projekt umożliwia wprowadzenie dziecka w świat nowych technologii, niezbędnych do życia w otaczającej nas rzeczywistości.

Jesteśmy dumni, że bierzemy udział w projekcie *Przedszkole przyszłości*, tym bardziej, że mówią o naszym przedszkolu w okolicy. Po zajęciach otwartych przy tablicy interaktywnej i poznaniu jej możliwości edukacyjnych oraz aplikacji, cieszymy się, że dzieci uczą się nowoczesnie. Możemy uczyć się od naszych dzieci i razem z nimi bawić, korzystając z aplikacji interaktywnych w domu oraz ze strony internetowej projektu. Podoba nam się galeria zdjęć na stronie projektu, oglądamy nasze dzieci, pokazujemy rodzinie i znajomym. Widzimy, jak dzięki projektowi, nasze dzieci zdobywają nowe wiadomości i umiejętności, mają pomysły i są twórcze. Możliwość korzystania z aplikacji w domu pomaga nam ćwiczyć z dziećmi, które mają problemy np. z mową, głoskowaniem, układaniem puzzli itp. Mamy teraz pomysły, jak mądrze organizować naszym dzieciom czas przy komputerze. Razem z dziećmi wykonujemy prace przestrzenne, podobnie jak w przedszkolu, budujemy różne budowle z klocków.

Jako rodzice jesteśmy zadowoleni, że nasze dzieci biorą udział w projekcie, ponieważ dzieci bardzo chętnie chcą uczestniczyć w zajęciach, nawet w czasie wolnym proszą o udostępnienie im aplikacji w domowym komputerze. Z zaciekawieniem rozwiązują zadania, próbują również nas, rodziców, tym zainteresować. Dzięki projektowi dzieci mają możliwość doświadczenia innego sposobu nauczania, mogą korzystać z tablicy multimedialnej, czy wizualizera. Bez udziału w projekcie nie byłoby to możliwe. Zauważyliśmy również, że stawia się na zadania praktyczne, wykorzystanie wyobraźni i inicjatywy dzieci. Nie narzuca się standardów, wręcz przeciwnie zachęca do tworzenia. Z naszych obserwacji wynika, że dzieci w sposób łatwy i przyjemny zapoznają się z literkami, są zaciekawione czytaniem prostych wyrazów. Bardzo ciekawe są aplikacje rozwijające zainteresowanie działaniami matematycznymi. Zauważaliśmy pozytywne zmiany w sposobie myślenia dzieci o multimediami. Doceniamy również fakt otrzymania bezpłatnych podręczników, ciekawych pomocy oraz stworzenia dzieciom nowych możliwości.

Udział dzieci w projekcie to ogromne wyróżnienie. Zyskały dzięki temu nowe pomoce dydaktyczne, które cieszą się ogromnym zainteresowaniem. Dzieci chętnie pracują na zajęciach, po czym opowiadają w domu co nowego dziś robiły. Chętniej stawiają konstrukcje, nie boją się stworzyć coś z niczego. Są otwarte na nowe propozycje. Praca z multimediami z pewnością ułatwi im start w szkole i pozwoli nabrać pewności siebie. Możliwość udziału w projekcie otworzyła drzwi na szeroki świat widziany oczami dziecka. Jesteśmy pewni, że ta przygoda z edukacją pozwoli na pobudzenie dzieci do działania i łatwiejszego przekroczenia progu przyszłej szkoły.

Dzięki udziałowi w projekcie *Przedszkole Przyszłości*, została podniesiona jakość pracy przedszkola, dzieci otrzymały darmowe zeszyty ćwiczeń, oraz wiele pomocy dydaktycznych. Zajęcia z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego były dla dzieci bardzo ciekawym doświadczeniem, sprawiły im wiele radości.

Dzięki pracy z tablicą interaktywną moje dziecko samodzielnie i bez obaw korzysta z multimediiów. Najcie-

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

kawsze według mojego syna są zajęcia konstrukcyjne, zauważyłam u niego większe zainteresowanie zajęciami,

często opowiada o tym, co robi w przedszkolu. To jest bardzo ciekawa inicjatywa - taka forma pracy wpłynie na lepszy rozwój dzieci. Przedszkole odgrywa bardzo dużą rolę w przygotowaniu dzieci do szkoły. Zauważyłam, że mój syn bardzo poszerzył swoją wiedzę przyrodniczą, opowiada o filmach, które ogląda na tablicy interaktywnej. Dobrze, że przedszkole idzie z duchem czasu, mojemu dziecku bardzo podoba się praca z tablicą interaktywną, sami również w domu korzystamy z gotowych aplikacji. Obserwowałam na zajęciach swoją córkę i byłam zachwycona, że tak dobrze radzi sobie z rozwiązywaniem zadań i obsługą tablicy.

Wykorzystanie tablicy interaktywnej oraz programów multimedialnych w pracy dydaktycznej sprawia, że zajęcia z ich użyciem cieszą się wśród naszych dzieci dużym zainteresowaniem i pozwalają od najmłodszych lat zaznajamiać się ze światem techniki.

Dziecko z dużą chęcią i zapałem chodzi do szkoły. Opowiada później o zajęciach z dużym entuzjazmem, zwłaszcza o pracy na tablicy interaktywnej.

Moja opinia jest pozytywna. Dzięki temu programowi, dziecko rozwija pamięć, spostrzegawczość, zapamiętuje obraz, ćwiczy wyobraźnię przestrzenną. Uczy się cierpliwości.

Jestem zachwycona, że moje dziecko brało udział w projekcie. Zajęcia przy użyciu tablicy interaktywnej naprawdę wpływają pozytywnie na rozwój dziecka. Uczy się nie tylko nowych, ważnych rzeczy, ale przede wszystkim, tak wielu istotnych w życiu umiejętności, jak pewności siebie, spostrzegawczości, kreatywnego myślenia oraz cierpliwości i pracy w grupie. Ważnym dla każdego rodzica jest również fakt, że wszystkie potrzebne do zajęć podręczniki nasze dzieci otrzymały całkowicie za darmo. Mam nadzieję, że moje drugie dziecko, które niebawem pójdzie do przedszkola, też będzie miało możliwość uczestniczenia w tak ciekawych i nowoczesnych zajęciach.

DZIECI BIORĄCE UDZIAŁ W PROJEKCIE

Bardzo dobrze nam się pracowało, mieliśmy bardzo fajne książki, plansze i obrazki. Niektóre zadania były trudne, ale daliśmy sobie radę. Najfajniejsza jest tablica, bo możemy na niej pisać i mazać. Pisanie palcem nie było takie łatwe. Bardzo ciekawe są aplikacje, każdy może sobie wybrać to co chce. Dużo robiliśmy fajnych rzeczy - można było wymyślać postacie, sklejać i robić teatr. Mieliśmy żółte koszulki, w których ładnie wyglądaliśmy i każdy umiał przeczytać napis *Przedszkole Przyszłości*. Dużo się nauczyliśmy i możemy iść do szkoły.

Najbardziej lubimy oglądać bajki oraz filmiki edukacyjne, grać i tańczyć. Podczas zajęć pokazowych dla rodziców mogliśmy pochwalić się swoimi umiejętnościami przy tablicy interaktywnej. Obsługiwanie tablicy jest dla nas łatwe i fajne. Lubimy nasze zeszyty ćwiczeń, lubimy je uzupełniać, bo są ciekawe i kolorowe. Rodzice cieszą się, że otrzymaliśmy je za darmo. Lubimy jak pani włącza nam na tablicy, nie tylko w czasie zajęć, nasze ulubione gry edukacyjne. My po prostu uwielbiamy pracę przy naszej tablicy interaktywnej.

Zawsze cieszymy się, gdy możemy bawić się przy tablicy interaktywnej. Aplikacje interaktywne są fajne, lubimy pisać, rysować i rozwiązywać zadania. Zawsze chętnie oglądamy to, czego nie możemy zobaczyć sami na żywo - w naszym otoczeniu. Pani pokazuje nam na tablicy interaktywnej filmy edukacyjne, przyrodnicze, naukowe, bajki, baśnie, teatryki, teledyski dla dzieci, które zawsze są dopasowane do tematu, który opowiada nam pani na zajęciach. Zaprzyjaźniliśmy się z naszymi pacynkami z projektu, bawimy się

nimi w teatr. Bardzo podobają nam się duże tablice demonstracyjne i małe obrazki, z których łatwo odczytujemy napisy. Podobają nam się karty pracy i bardzo lubimy je wypełniać.

Najbardziej podobały nam się zajęcia z wykorzystaniem tablicy: rysowanie i korzystanie z aplikacji multimedialnych. Dzięki tablicy łatwiej zapamiętaliśmy literki. Fajne były zabawy matematyczne. Super były zagadki, kiedy na czarnym ekranie wycinaliśmy kółka i odgadywaliśmy, co jest pod spodem.

Dzięki udziałowi w projekcie nauczyłem się korzystania z tablicy multimedialnej, mogłem po niej rysować szlaczki, a nawet własne kształty. Najbardziej podobała mi się ta aplikacja, gdzie mogłem grać na wirtualnym pianinie. Nasza pani wyświetlała na tablicy różne rzeczy związane z tematem zajęć. Mogłem oglądać filmiki, zwiedzać różne miasta, wcale nie wychodząc z klasy. Nasze karty ćwiczeń też są ciekawe, można z nich wypychać różne kształty i korzystać wielokrotnie. Bardzo chętnie bawię się pacynkami.

Udział w projekcie podoba mi się ze względu na dużą tablicę, na której można grać, rysować, układać puzzle i robić wiele ciekawych rzeczy. Lubię robić różne zadania z kart pracy, a niektóre konstrukcje zrobiliśmy nawet z rodzicami. Podoba mi się projektowanie, wypychanie obrazków, lubię rozwiązywać różne zadania. Chętnie zakładam koszulkę, którą dostałem z projektu. Występuję w niej podczas różnych szkolnych akcji, uroczystości, a nawet na spacerze. Bardzo lubię gdy pani robi nam zdjęcia, które później oglądamy na tablicy. Część zadań z kart pracy wykonuję na tablicy, co bardzo mi się podoba. Dzięki dostępowi do Internetu i możliwości wyświetlenia tego na tablicy, mogę się przenieść do innego miasta, kraju, zobaczyć cały świat.

Lubię kiedy bawimy się w gry matematyczne na tablicy interaktywnej. Fajnie jest, gdy możemy zobaczyć różne ciekawe miejsca i zjawiska na tablicy; burzę, życie pod wodą, start rakiety, kosmos. Bardzo podobają się nam zajęcia, na których możemy korzystać z tablicy interaktywnej. Pani pokazuje nam różne ciekawe rzeczy, cieszymy się, że mamy w przedszkolu taką tablicę. Lubię oglądać bajki, bardzo podobała mi się bajka „Gdzie jest Nemo”, to było takie piękne. Lubię rysować po tablicy najlepiej wychodzą mi szlaczki, fale i pętle. Fajnie było, jak rysowaliśmy wiosnę na tablicy. Podobało mi się jak wspólnie robiliśmy flagę Unii Europejskiej.

Tablica interaktywna jest super! Chciałbym już zawsze uczyć się i rozwiązywać zadania na tablicy interaktywnej. Chwalimy się na podwórku, że mamy w przedszkolu tablicę interaktywną, i że widzieliśmy na niej kosmos i dno oceanu, i że graliśmy na takim śmiesznym pianinie wyświetlanym na tablicy.

Tablica interaktywna jest super. Lubimy kiedy pani pokazuje coś nowego na niej. Fajnie jest, jak możemy robić jakieś zadania lub kiedy pani pozwala nam grać. Karty pracy z projektu są ładne, kolorowe i duże. Chętnie wykonujemy na nich polecenia.

Lubimy wykonywać zadania na tablicy. Mamy ciekawe książki i pacynki. Najfajniejsza jest tablica, na której pani pozwala nam robić zadania. Mamy super koszulki. Pani robi z nami różne doświadczenia np. sprawdzamy co pływa, farbujemy wodę, budujemy makietę miasta. Bardzo lubię tablicę, na której rysujemy paluszkami albo robimy zadania. Robimy ciekawe rzeczy np. budujemy rakiety kosmiczne z kartonów. Lubię jak pani daje nam pacynki do zabawy.

Wykaz produktów wypracowanych w projekcie

- innowacyjny program edukacji przedszkolnej pt. *Przedszkole przyszłości*,
- przewodnik metodyczny dla nauczyciela,
- płyta z utworami muzycznymi,
- instrukcja korzystania z multimedialnych,
- zestaw 50 scenariuszy zajęć z wykorzystaniem aplikacji,
- 50 aplikacji interaktywnych,
- zestaw 40 tablic demonstracyjnych,
- zestaw 50 obrazków do czytania globalnego,
- zestaw 4-częściowy zeszytów ćwiczeń z kartami pracy dla dzieci,
- informator dla rodziców,
- E-zeszyt z multimedialnymi narzędziami,
- zestaw 4 szt. maskotek-przewodniczek.

Ponadto:

- 3 raporty z ewaluacji,
- 4 raporty z monitoringu w placówkach,
- 40 zestawów informacji z wdrażania programu w oddziałach przedszkolnych,
- programy form doskonalenia w ramach projektu (warsztaty dla dyrektorów i nauczycieli, spotkania seminaryjne, konferencje),
- certyfikaty uczestnictwa w formach doskonalenia,
- certyfikaty udziału w projekcie dla placówki,
- raport z audytu zewnętrznego,
- strona WWW projektu,
- artykuł informacyjno-promocyjny w prasie,
- artykuł upowszechniający w prasie,
- t-shirty dla dzieci,
- plakaty, tabliczki na budynki i tabliczki na drzwi gabinetów dydaktycznych.

Opis produktów wypracowanych w projekcie

Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej na potrzeby dydaktyki

W ramach projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej* zaplanowano i wykonano na potrzeby dydaktyczne 12 produktów niezbędnych do realizacji innowacyjnego programu *Przedszkole przyszłości*, adresowanych do nauczycieli oraz dzieci w wieku przedszkolnym. Głównym produktem jest program edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* oraz jego bogata obudowa metodyczna opracowana przez zespół autorski w składzie: Katarzyna Bury, Alicja Kosowska, Agnieszka Pieluszyńska i Przemysław Adamski pod kierunkiem dr Bogny Bartosz.

1. Innowacyjny program edukacji przedszkolnej pt. *Przedszkole przyszłości*

Program jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego, określoną w rozporządzeniu MEN z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz.17 z późn. zm.). To program przygotowujący dzieci do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej. Wykorzystuje innowacyjne techniki multimedialne – tablicę interaktywną z szeregiem plansz i zadań audio-wizualnych, dostosowanych do bieżącej tematyki zajęć.

Przedszkole przyszłości nastawione jest na rozwój aktywności dziecka, rozbudzanie jego kreatywności i zaspakajanie ciekawości poznawczej oraz postaw proekologicznych. Zawiera szereg metod i zadań, które pozwolą dziecku na bezpośrednie doświadczanie, konstruowanie i odkrywanie otaczającego je świata. W programie pojawia się wiele interesujących pomysłów, które ułatwią nauczycielowi wspieranie dzieci w ich rozwoju poznawczym, emocjonalnym i społecznym.

Przedszkole Przyszłości to program współczesny o charakterze innowacyjnym. Wykorzystuje najnowsze technologie (tablicę interaktywną, wizualizer), jest inspiracją do twórczej pracy z dziećmi w oparciu o ich indywidualne zdolności. Zawiera zabawy konstrukcyjno-manualne i koncepcję rozwoju kompetencji przestrzennych, która wykracza poza ramy obowiązującej aktualnie podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Program przeznaczony jest dla dzieci 3-4 letnich oraz dzieci realizujących roczny obowiązek przygotowania przedszkolnego. Materiał dostosowano również do możliwości dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wymagających wsparcia oraz uzdolnionych.

Innowacyjny charakter programu obejmuje:

- a) multimedia - wykorzystanie w codziennej pracy nowoczesnych technologii informacyjnych (tablica interaktywna, wizualizer, Internet);
- b) łączenie przeszłości z teraźniejszością i przyszłością - zakres tematyczny materiałów nawiązuje do przyszłości i teraźniejszości, jednocześnie z szacunkiem odwołuje się do tradycji, kultury i czasów przeszłych;
- c) współpracę - rozwijanie umiejętności pracy zespołowej;
- d) kształtowanie kompetencji przestrzennych - zastosowanie autorskiej techniki konstrukcyjno-manualnej, z kreatywnym wykorzystaniem różnorodnych materiałów do realizacji wizji przestrzennych.

Program kierowany jest do wszystkich grup wiekowych wychowania przedszkolnego, jednak nastawiony jest najbardziej na przygotowanie dziecka do edukacji szkolnej. Większość scenariuszy przygotowanych dla nauczyciela, zawiera propozycje zajęć o zróżnicowanych poziomach trudności.

Program wychowania przedszkolnego *Przedszkole Przyszłości* ma układ tabelaryczny, który umożliwia szybkie i sprawne odnalezienie potrzebnych zagadnień. Zawiera wyszczególnione obszary programowej, czyli cele i zadania kształcenia, przykładowe sposoby realizacji zagadnień z tego obszaru, przewidywane osiągnięcia dzieci, innowacyjne rozwiązania, za pomocą których planowane cele zostaną osiągnięte.

W ramach programu *Przedszkole przyszłości* opracowano cykl innowacyjnych zajęć konstrukcyjno-manualnych, rozwijających kompetencje przestrzenne. Wprowadzono elementy wiedzy o kulturze, sztuce, architekturze i designie. Poruszane tematy uwrażliwiają dzieci na wartości estetyczne, piękno, symbolikę obecną w sztuce, podkreślają rolę i znaczenie ładu przestrzennego w ich otoczeniu. Duże znaczenie mają również zagadnienia dotyczące ochrony środowiska i ekologii. Proponowana tematyka zajęć konstrukcyjno-manualnych obejmuje m.in. tworzenie makiet, map, kompozycji przestrzennych, papieroplastykę w oparciu o pojedynczą kartkę papieru (tworzenie wymiaru 3D), projektowanie (piktogramy, wzory), konstruowanie (w oparciu o papier, tekturę, kartony, pudełka, wykorzystując przedmioty codziennego użytku), ale również zabawy tematyczne np. tworzenie piramid, konstrukcji gazetowych, gier planszowych i pomocy dydaktycznych, pojazdów, domków, raket kosmicznych, planów miast i innych. Podejmuje zagadnienia z obszaru matematyki (mierzenie, liczenie, wprowadzanie rytmu w pracach plastycznych, tworzenie liczmanów, przyborów matematycznych, gier, pomocy naukowych), rozwija precyzję i zdolności i manualne (kluczowe umiejętność podczas nauki pisania) oraz umiejętności społeczne (skuteczne komunikowanie się, podejmowanie decyzji, rozwiązywanie konfliktów, zgodną współpracę w grupie). Koncentruje się na tematach interesujących, bliskich dzieciom, ważnych społecznie i kulturowo.

W założeniach programu nauczyciel pełni rolę przewodnika – prowadzi dziecko ścieżkami wiedzy, zachęcając nie tylko do osobistego gromadzenia doświadczeń, ale również do popełniania błędów. Jego pomocnikami w trakcie realizowanych zajęć są cztery pacynki edukacyjne: Babcia Wiedza wprowadzająca w obszary związane z tradycją i przeszłością, Dziadek Naukowiec - utytułowany profesor oraz dwie pacynki pełniące rolę starszych kolegów - Koleżanka Konstruktorka oraz Kolega Artysta. Obecność pacynki w programie ma ułatwić dzieciom odnalezienie się w obszarach poszczególnych dziedzin wiedzy.

2. Przewodnik metodyczny dla nauczyciela

Przewodnik składa się z dwóch części - każda na jeden semestr roku szkolnego. Znajdują się w nim scenariusze zajęć na 40 tygodni, jako propozycje realizacji tematu z wykorzystaniem dołączonych do zestawu materiałów. Scenariusze zajęć są skorelowane z programem nauczania i gwarantują realizację treści zawartych w podstawie programowej. Zespół autorski zaproponował ciekawy, a jednocześnie dość nietypowy układ materiału. Każdy tydzień dotyczy określonego tematu, zawiera propozycję dziesięciu scenariuszy dotyczących omawianego zagadnienia. Nauczyciel może dowolnie dobierać sobie aktywności i tematy, które chce zrealizować danego dnia w zależności od możliwości psychofizycznych dzieci. Ma on każdorazowo do wyboru scenariusze kształtujące umiejętności językowe, matematyczno-przyrodnicze, społeczne, artystyczne, w których są zajęcia plastyczne, muzyczne i techniczne oraz propozycję zajęć ruchowych. Tak też został zbudowany szczegółowy rozkład materiału. Na każdy dzień przewidziane są dwie jednostki dydaktyczne, które opisano w postaci zaproponowanych scenariuszy. Nauczyciel w dowolny sposób może ustalić tygodniowy zestaw zajęć w zależności od tego, co chciałby robić, czym są zainteresowane dzieci oraz jaka jest danego dnia pogoda. Swobodny dobór zajęć w obrębie tygodnia nie ma wpływu na ostateczny efekt procesu edukacyjnego.

Każdy tydzień - zgodnie z tygodniowym scenariuszem - rozpoczyna lista zajęć do wyboru z poszczególnych obszarów edukacyjnych oraz opis celów ogólnych realizowanych przy danym temacie. Jest tu także opisany zestaw pomocy i materiałów wykorzystywanych w zajęciach. Autorzy zwrócili szczególną uwagę na duże możliwości wizualizera, który jest kamerą pozwalającą na wykonywanie zbliżeń dowolnym elementom np. rybki w akwarium czy listka, dzięki czemu dzieci mogą dokładnie obejrzeć ten element w powiększeniu.

Scenariusz tygodniowy wyszczególnia elementy stałe, na które składają się zabawy poranne, kształtowanie orientacji przestrzennej, kształtowanie słuchu fonematycznego, uzupełnianie kalendarza pogody i zabawy z piosenką przeznaczoną na dany tydzień. W każdym tygodniu zaproponowano jeden wolny scenariusz, który jest przeznaczony do zaprojektowania zajęć przez nauczyciela lub spacer, wycieczkę, dowolne zabawy, czy też zajęcia z tablicą interaktywną.

Scenariusze zajęć zawierają cele szczegółowe, opis zestawu potrzebnych pomocy, propozycje innych rozwiązań lub wskazówki dotyczące danego zagadnienia, a także polecenia dodatkowe lub propozycje modyfikacji zadania. Każdy scenariusz zawiera część dla 3,4-latków i dla 5-latków. Uwzględniono także dodatkowe zadania dla dzieci uzdolnionych w różnych dziedzinach. Taki układ scenariusza sprzyja indywidualizacji pracy w grupie przedszkolnej.

3. Płyta z utworami muzycznymi

Załącznik do *Przewodnika metodycznego* stanowi płyta CD, zawierająca 30 utworów muzycznych: piosenek w wersji wokalne oraz instrumentalnej. Zestaw tematyczny utworów jest zgodny z problematyką zajęć dydaktycznych planowanych w scenariuszach. Warto podkreślić, że na płycie, oprócz piosenek dla dzieci, znajdują się także: Hymn Unii Europejskiej „Oda do radości” oraz Polski Hymn Narodowy. Teksty utworów są dostępne w E-zeszycie, co ułatwia naukę oraz możliwość korzystania przez nauczyciela z wybranych utworów.

4. Instrukcja korzystania z multimedialnych

W ramach projektu nauczyciele wdrażający program *Przedszkole przyszłości* ukończyli szkolenia z zakresu korzystania z multimedialnych, w tym z obsługi tablicy interaktywnej, rzutnika multimedialnego, laptopa, wizualizera, a także korzystania z aplikacji interaktywnych. Ponadto każdy nauczyciel otrzymał *Instrukcję korzystania z multimedialnych*, w której krok po kroku przedstawiono zasady podłączenia oraz instalacji zestawu interaktywnego, instrukcję użytkowania zestawu multimedialnego, a także opisano najczęściej pojawiające się problemy. Publikacja jest pomocna w stawianiu pierwszych kroków z wykorzystaniem sprzętu oraz ułatwia rozwiązywanie podstawowych problemów technicznych.

5. Zestaw 50 scenariuszy zajęć z wykorzystaniem aplikacji

W ramach projektu opracowano 50 aplikacji multimedialnych. Do każdej z nich przygotowano scenariusz zajęć, który ułatwia nauczycielom wykorzystania na tablicy interaktywnej tej nowoczesnej pomocy dydaktycznej. Bogaty zestaw aplikacji oraz propozycje ich wykorzystania uatrakcyjnają zajęcia adresowane do dzieci przedszkolnych. Każdy scenariusz zawiera cele zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem aplikacji oraz szczegółowy opis przebiegu zajęć. Stanowi też inspirację dla nauczyciela do tworzenia i realizacji własnych pomysłów z wykorzystaniem aplikacji. Zestaw scenariuszy zajęć z wykorzystaniem aplikacji interaktywnych dostępny jest w E-zeszycie, który powstał w ramach projektu.

6. Zestaw 50 aplikacji interaktywnych

Uzupełnieniem zasobów dydaktycznych wykorzystujących technologie informatyczne jest zestaw 50 aplikacji interaktywnych opracowany zgodnie z koncepcją programu *Przedszkole przyszłości*. Aplikacje opracowano zgodnie z tematyką zajęć edukacyjno-wychowawczych opisanych w scenariuszach zajęć w *Przewodniku metodycznym*. Za pomocą multimediiów (zestaw: tablica interaktywna, rzutnik multimedialny, laptop) aplikacje ukazują zarówno obiekty, czy zjawiska zachodzące w czasie i przestrzeni, jak i te niedostępne w bezpośredniej obserwacji.

Program *Przedszkole Przyszłości* opiera się na wykorzystywaniu do pracy różnorodnych multimediiów, począwszy od aplikacji interaktywnych, wizualizacji, aż do korzystania z zasobów Internetu. Pozwala to na łączenie nauki z zabawą oraz wszechstronne rozwijanie różnorodnych umiejętności i zainteresowań dzieci poprzez stosowanie grafiki, dźwięku i ruchu. Aplikacje uruchamiane na tablicy interaktywnej, pozwalają na samodzielną pracę każdego dziecka. To właśnie dzięki tablicy - poprzez połączenie obrazu statycznego z animacją, filmem oraz dźwiękiem - dziecko może dynamicznie reagować na zmieniającą się rzeczywistość oraz uczyć się, w jaki sposób można rozwiązywać problemy czy zadania. Poprzez kliknięcie na tablicy w odpowiedni element aplikacji, dziecko otrzymuje kompleksową informację dotyczącą danego zagadnienia np. jak się nazywa planeta wirująca wokół Ziemi, jak dokładnie wygląda, czym się różni od naszej planety, dlaczego wiruje i w którą stronę. Podczas takiej zabawy dziecko dowiaduje się też, dlaczego na Ziemi człowiek może żyć, a na innych planetach nie.

Aplikacje interaktywne przede wszystkim jednak służą zabawie – tu można układać puzzle, klocki, rozwiązywać łamigłówki matematyczne. Zostały one tak skonstruowane, aby oprócz nauczyciela także dziecko samodzielnie lub pod kontrolą pedagoga mogło bezpośrednio poruszać się w świecie danej aplikacji. Przewodnikami po aplikacjach są cztery pacynki edukacyjne: Babcia Wiedza wprowadzająca w obszary związane z tradycją i przeszłością, Dziadek Naukowiec - utytułowany profesor oraz dwie pacynki pełniące rolę starszych kolegów - Koleżanka Konstruktorka oraz Kolega Artysta. Zestaw aplikacji interaktywnych dostępny jest do pobrania z E-zeszytu, na stronie internetowej projektu.

7. Zestaw 40 tablic demonstracyjnych

W ramach projektu powstało 40 kolorowych, pięknych tablic demonstracyjnych (poglądowych), które oprócz swojej edukacyjnej wartości merytorycznej, stanowią także niespotykaną ozdobę sal dydaktycznych w przedszkolach. 38 tablic przygotowano w postaci twardych, kartonowych plakatów formatu A1 z uchwytnymi do zawieszenia na ścianie. Do zestawu dodano też 2 mapy (zrolowane w tubie): Mapę Świata oraz Mapę Polski. Na Mapie Polski, przy nazwach wielu miast zaznaczono postacie znane z legend, charakterystycznych dla danego regionu, co niezwykle urozmaica odkrywanie ciekawych miejsc naszego kraju.

Tablice o różnorodnej tematyce, wzbogacają bazę dydaktyczną każdego oddziału. Pomoce dydaktyczne powstały zgodnie z koncepcją programu *Przedszkole przyszłości* oraz *Przewodnika metodycznego*. Ich za-

stosowanie opisane jest w scenariuszach zajęć, jednak nauczyciel może także wykorzystać plansze, zgodnie z własnymi pomysłami. Tablice w formie graficznej dostępne są w E-zeszytcie, skąd nauczyciel może je każdorazowo drukować.

8. Zestaw 50 obrazków do czytania globalnego

Zgodnie ze szczegółowym opisem przygotowanym przez zespół autorski, powstało 50 obrazków do globalnego czytania w formacie A4. Każdy kartonik z otworem do zawieszenia, podzielony na 2 części: u góry wersja graficzna słowa, u dołu jego zapis, np. kino, lizak, chleb, mama, tata, telewizor, itp.

Każdy nauczyciel wdrażający otrzymał jeden zestaw obrazków. Ponadto wersję graficzną obrazków zamieszczono w E-zeszytcie.

rakieta

jabłko

9. Zestaw 4-częściowy zeszytów ćwiczeń z kartami pracy dla dzieci

W ramach projektu zespół autorski opracował zestaw zeszytów ćwiczeń dla dziecka z kartami pracy. Każdy zeszyt pozwala rozwijać określone umiejętności: zeszyt ćwiczeń nr 1 zawiera karty pracy do zajęć przygotowujących do czytania i pisanie, zeszyt nr 2 - to zbiór kart pracy do zajęć matematyczno-przyrodniczych, zeszyt nr 3 - karty pracy do zajęć konstrukcyjnych, zeszyt nr 4 - karty pracy z ćwiczeniami uzupełniającymi, których elementy dziecko może samodzielnie przygotować np. grę planszową, puzzle, korale dla babci. Może też stworzyć przestrzenne konstrukcje, takie jak zestaw samochodów, piramidę, raketę czy też złożyć makietę Układu Słonecznego.

Na potrzeby zajęć dydaktycznych nauczyciel może dodatkowo wydrukować z E-zeszytu wybrane karty pracy, które będą niezbędne do ćwiczeń grafomotorycznych, do kolorowania, wycinania, układania.

Każde dziecko w oddziale wdrażającym program *Przedszkole przyszłości* otrzymało zestaw 4 zeszytów ćwiczeń z kartami pracy.

10. Informator dla rodziców

Informator dla rodziców jest publikacją, której celem jest przekazanie opiekunom informacji o innowacyjnym programie *Przedszkole przyszłości* oraz zachęcenie do udziału w projekcie. Wskazuje zalety programu oraz korzyści, jakie niesie udział dziecka w tym przedsięwzięciu. Opisano tu cechy wyróżniające ten ciekawy, innowacyjny program edukacji przedszkolnej spośród innych. *Informator* otrzymał każdy rodzic wraz z deklaracją wyrażenia zgody na udział dziecka w projekcie.

11. E-zeszyt z multimedialnymi narzędziami

E-zeszyt zawiera elektroniczną wersję graficzną wszystkich narzędzi, które powstały w wersji papierowej: *Program wychowania przedszkolnego*, *Przedszkole przyszłości*, *Przewodnik metodyczny ze scenariuszami zajęć*, *Instrukcję korzystania z multimediiów*, *Informator dla rodziców*, *Zeszyty ćwiczeń*.

Ponadto znajduje się tu wersja graficzna tablic demonstracyjnych, obrazków do globalnego czytania, oraz materiały, które dostępne są wyłącznie w E-zeszycie: aplikacje interaktywne (do pobrania), *Scenariusze zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem tablicy interaktywnej*, teksty utworów muzycznych, a w zakładce *Materiały do wydruku* nauczyciel znajdzie wzór arkusza obserwacji dziecka oraz zadania do diagnozy. E-zeszyt dostępny jest na stronie www.przedszkoleprzyszlosci.fados.pl.

12. Zestaw 4 sztuk maskotek-przewodniczek

Dla ułatwienia i uatrakcyjnienia realizacji programu zaplanowano zestaw 4 maskotek-przewodniczek po programie. Są to piękne, pluszowe, kolorowe pacynki edukacyjne: Babcia Wiedza wprowadzająca w obszary związane z tradycją i przeszłością, Dziadek Naukowiec - utytułowany profesor oraz dwie pacynki pełniące rolę starszych kolegów - Koleżanka Konstruktorka oraz Kolega Artysta.

Maskotki-przewodniczki są obecne w aplikacjach interaktywnych, podczas zajęć dydaktyczno-wychowawczych. W zależności od tematyki w głównej roli występuje określona/konkretna pacynka.

Zestaw 4 sztuk maskotek edukacyjnych – pacynek znajduje się w każdym oddziale wdrażającym program wychowania przedszkolnego *Przedszkole przyszłości*.

RECENZJE PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH

W celu zapewnienia wysokiej jakości innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej **Przedszkole przyszłości** oraz materiałów dydaktycznych stanowiących jego obudowę metodyczną, zaplanowano w ramach projektu poddanie poszczególnych elementów ocenie merytorycznej pracowników naukowych. Program i obudowę metodyczną recenzowały: dr Barbara Kubasińska, dr Małgorzata Malec, dr Rozalia Ligus. Materiały wypracowane przez zespół autorski otrzymały bardzo wysokie noty.

Poniżej zamieściliśmy obszernie fragmenty z recenzji merytorycznej programu oraz poszczególnych elementów obudowy metodycznej programu *Przedszkole przyszłości*.

1. Recenzja dr Barbary Kobusińskiej - pracownika naukowego Uniwersytetu Wrocławskiego:

*Ujęte w programie **cele kształcenia i wychowania** eksponują to, co jest szczególnie innowacyjne w przedstawionej propozycji. Pozostając w zgodzie z podstawą programową, zwrócono uwagę na to, co w zmieniających się warunkach życia należy szczególnie rozwijać: aktywność twórczą dziecka – z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Ma to prowadzić do zwiększenia wiedzy dziecka, jego rozumienia świata i swojego miejsca w nim, a także do rozwoju zdolności i umiejętności, które wyzwolą kreatywność dziecka, pozwolą na rozwój i wykorzystywanie własnych możliwości i kompetencji. Mocno eksponowane jest to, co dotyczy kształtowania kompetencji przestrzennych, a stanowi cenne i twórcze podejście do zawartości podstawy programowej. W większości zaplanowanych działań stawia się na pracę zespołową. Położenie nacisku na współpracę i budowanie tej umiejętności współgra tu z docenianiem innych osób o odmiennych od własnych możliwościach. Bardzo cenne są propozycje dotyczące budowania w świadomości dziecka trzech wymiarów czasowych jakimi są przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Ma to nie tylko znaczenie dla budowania poczucia czasu u dziecka, pozwalającego na rozumienie czasowego następstwa zdarzeń, ale służyć ma też według zamysłu autorów budowaniu systemu wartości, wiedzy o rodzinie, swoistego szacunku dla czasu i tradycji. Stanowi doskonałą podstawę do realizacji innych celów z podstawy programowej (2.9). Program eksponuje stosowanie nowoczesnych technologii, a znaczenie tego dobrze pokazano w punkcie multimedia (s.6 programu).*

Treści programu/wartość merytoryczna: *program jest bardzo przemyślaną, dobrze uzasadnioną teoretycznie, bardzo nowoczesną, a równocześnie pozostającą w zgodzie z podstawą programową propozycją pracy z dzieckiem. Na wysoką ocenę zasługują nie tylko wprowadzone autorskie pomysły, ale też zaproponowane sposoby osiągania celów. Są one gwarantem skuteczności, ale i dużej atrakcyjności proponowanych dla ich realizacji zajęć. Autorzy programu proponują wykorzystywanie bardzo nowoczesnych technologii, których wartość jest nie do przecenienia (tablica interaktywna, wizualizer, Internet), ale też – co spostrzegam jako bardzo cenne – proponują wykorzystywanie bardzo prostych materiałów.*

Na docenienie zasługują przewidywane stałe elementy programu, których wprowadzenie, szczególnie w najmłodszej grupie wiekowej, jest bardzo rozsądne i uzasadnione.

*Program uwzględnia możliwość **indywidualizacji pracy** z dzieckiem w zakresie stwierdzonych możliwości dziecka. Szerokie spektrum obszarów, propozycji kształcenia i zajęć pozwoli na rozpoznanie indywidualnych predyspozycji dzieci, w tym ich uzdolnień i ewentualnych trudności. Będzie to podstawą do indywidualizacji pracy. Rozumiem, że decyzje w tym zakresie pozostawione są – i słusznie – nauczycielowi.*

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Program prezentuje **procedury osiągnięcia celów edukacyjnych** i opisuje **oczekiwane osiągnięcia dziecka**,

podając sposoby realizacji celów kształcenia i wychowania – formy pracy. Są to propozycje uzasadnione teoretycznie (teoria rozwoju poznawczego Piageta, teoria Wygotskiego, poglądy Hartupa), dobrze przemyślane i precyzyjnie nazwane, a równocześnie pozwalające realizatorom na modyfikacje uwzględniające możliwości każdej konkretnej grupy dzieci.

Oczekiwane osiągnięcia dziecka będą oceniane dwukrotnie – w odstępie czasowym.

W opracowaniu przedstawiono sposób sprawdzenia osiągnięć dzieci, test gotowości szkolnej. Obserwacji i ocenie poddane będą zachowania dzieci, ich umiejętności z uwzględnieniem 15 obszarów zgodnych z założeniami podstawy programowej. Zadania do diagnozy (łącznie 23) są dobrze pomyślane, a dla dzieci będą też interesujące. Instrukcja dla nauczyciela doprecyzowana na tyle, że wyklucza nierzetelność pomiaru.

Możliwość zrealizowania programu w warunkach przedszkola/oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej. Program może być w całości realizowany w warunkach przedszkola. Proponowane zadania są przy tym tak pomyślane, że pozwalają na pracę z dziećmi o różnych możliwościach (co oczywiście może wynikać z wieku dzieci), a przez to uczą, że wspólny sukces jest wynikiem dobrego wykonania przez poszczególne dzieci bardzo różnych fragmentów pracy.

Ewaluacja programu

Narzędzia służące do ewaluacji są dobrze pomyślane, różnorodne. Instrukcja dla nauczyciela jest czytelna. Pozostawiona jest swoboda wyboru sposobu ewaluacji.

Możliwość modyfikacji: program jest bardzo dopracowaną propozycją pracy z dzieckiem, a przy tym nie tylko nie ogranicza możliwości nauczyciela, ale je wręcz poszerza, a czasem wymusza. Konieczność realizacji programu w określonej grupie będzie wymagać pewnych modyfikacji. Klucz tych modyfikacji jest w programie czytelny.

Mocne strony programu:

- dbałość o wszechstronny rozwój dziecka i wykorzystywanie jego możliwości,
- wykorzystywanie aktywności dziecka i charakteryzującej go w tym wieku inicjatywy,
- szansa na zapewnienie dziecku dobrego startu w szkole,
- możliwość indywidualizacji zadań,
- bardzo ciekawe propozycje działań,
- bardzo ciekawe materiały i pomoce.

Pod względem merytorycznym program jest bardzo dobrze przygotowany.

Rekomenduję napisany przez autorów program jako interesującą propozycję stanowiącą dla nauczycieli bazę do pracy z dziećmi w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych.

Program pt. **Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej** jest zgodny z nową podstawą programową.

dr Barbara Kubasińska

2. Recenzja dr Małgorzaty Malec - pracownika naukowego Uniwersytetu Wrocławskiego:

Ujęte w programie **cele kształcenia i wychowania** eksponują różnorodność form ich realizacji, dając nauczycielowi swobodę wyboru kolejności realizowania treści programowych. Budowa programu w kształcie tabeli jest przejrzysta i czytelna. Umożliwia mobilny dostęp do celów i zadań kształcenia, sposobów osiągania celów, przewidywanych osiągnięć oraz przykładów dla poszczególnych treści edukacyjnych. Tabela zawiera cele kształcenia i wychowania, obowiązujące na poziomie edukacji przedszkolnej.

Treści programu/wartość merytoryczna spełniają wymogi podstawy programowej. Pod względem merytorycznym bez zastrzeżeń. Prawidłowy rozkład poszczególnych treści programowych w stosunku do celów kształcenia i wychowania, ciekawe sposoby osiągania celów oraz atrakcyjne przykłady ich realizacji.

Program uwzględnia możliwość **indywidualizacji pracy** z dzieckiem w zakresie rozwoju umiejętności, przyswajania wiedzy, rozwoju społecznego, rozwoju emocjonalnego, rozwoju psychicznego oraz kształtowania wyobraźni i kompetencji przestrzennych. Uwzględnia indywidualne tempo rozwoju i pracy dziecka, umożliwiając mu przeżywanie, doświadczanie, eksperymentowanie, zadawanie pytań, rozwiązywanie problemów, rozwijanie naturalnych aktywności poznawczych i ruchowych, co sprzyja właściwemu rozwojowi dziecka.

Program prezentuje **procedury osiągania celów edukacyjnych** i opisuje **oczekiwane osiągnięcia dziecka** w czytelny, przejrzysty i atrakcyjny sposób. Zaprezentowana w programie różnorodność osiągania celów edukacyjnych daje poczucie zadbania, przez Autorów programu, o wszechstronny rozwój dziecka i zaspokojenie jego potrzeb oraz dostarcza nauczycielowi interesujący i inspirujący materiał do pracy.

Możliwość zrealizowania programu w warunkach przedszkola/oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej – jest zdecydowanie możliwa pod warunkiem posiadania w przedszkolu tablicy interaktywnej, wizualizera oraz Internetu, gdyż wiele efektów kształcenia jest realizowanych przy ich pomocy oraz zadbanie o wyposażenie przedszkola/oddziału przedszkolnego w pakiet materiałów dołączonych do ocenianego programu.

Ewaluacja programu

Przedłożony do oceny program „Przedszkole Przyszłości” jest interesującą, atrakcyjną i inspirującą propozycją dla pracy nauczyciela oraz wszechstronnego rozwoju dziecka. Autorska technika konstrukcyjno-manualna, wprowadzenie pacynek (Babci Wiedzy, Dziadka Naukowca, Kolegi Artysty, Koleżanki Konstruktorce), które umiejętnie wprowadzają dziecko w świat przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, a także propozycje wykorzystywania multimedialnych elementów innowacyjne, które czynią program atrakcyjnym i nowatorskim.

Program zawiera pewne elementy stałe, które umożliwiają rozwijanie i utrwalanie umiejętności przestrzennych, umożliwiające dziecku sprawniejsze funkcjonowanie w otaczającym go świecie.

Tabelaryczna konstrukcja programu, bazująca na kanwie podstawy programowej sprawia, iż nauczyciel może sprawnie poruszać się po treściach edukacyjnych, korzystać z inspirujących przykładów realizacji celów oraz wybierać innowacyjne rozwiązania, za pomocą których dane cele mogą zostać osiągnięte. Ekologia, tolerancja, sztuka, kultura, współpraca, twórczość to zagadnienia, które są w programie wyraźnie wyeksponowane i zastosowane w propozycjach realizacji treści kształcenia i wychowania. Czyni to program nie tylko atrakcyjnym, ale także stwarza możliwość dla wszechstronnego rozwoju dziecka.

Osadzenie programu w psychologicznej teorii uczenia się i rozwoju poznawczego, opis innowacyjnego programu rozwijania kompetencji przestrzennych, metod i technik, pojawiających się w treściach edukacyj-

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

nych, umożliwiając nauczycielowi usystematyzowanie oraz poszerzenie wiedzy.

Na uwagę zasługuje także arkusz obserwacji dziecka, który umożliwia nauczycielowi sprawną, rzetelną i czytelną diagnozę gotowości szkolnej dziecka.[...]

Mocne strony programu

Program niewątpliwie posiada wiele mocnych stron.

- Autorski, innowacyjny program rozwijania kompetencji przestrzennych i konstrukcyjnych.
- Wprowadzenie do programu pacynek (Babci Wiedzy, Dziadka Naukowca, Kolegi Artysty, Koleżanki Konstruktorci), nie tylko uatrakcyjniła program, ale także wprowadza pewnego rodzaju „tajemnice”, nadaje teatralny charakter. Pacynki stają się łącznikami przeszłości-teraźniejszości-przyszłości i oswiają dzieci ze starością - uczą szacunku do osób starych (pacynka Babci i pacynka Dziadka) oraz przełamują stereotypy związane z gender (pacynka Kolegi Artysty i Koleżanki Konstruktorci) .
- Równowaga pomiędzy korzystaniem z multimedialnych a tradycyjnymi pomocami dydaktycznymi, to z całą pewnością ważny element programu. Współcześnie trudno wyobrazić sobie życie bez korzystania z technologii informacyjnych, a zapoznanie dzieci z korzystaniem z nich, już na poziomie przedszkolnym jest nie tylko atrakcją ale koniecznością. Program „Przedszkole przyszłości” posiada elementy multimedialne, ale nie jest nimi przesycony. Interaktywna tablica nie tylko proponuje „przeniesienie” dzieci, na przykład do odległej Afryki czy Paryża dostarczając ciekawych doświadczeń, ale także umożliwia samodzielną pracę dziecka dostosowaną do jego możliwości i umiejętności.
- Czytelna, przejrzysta prezentacja treści edukacyjnych – tabelaryczna konstrukcja, umożliwia nauczycielowi sprawne i mobilne poruszanie się po programie.
- Wprowadzenie do programu elementów stałych, które porządkują świat dziecka oraz prawidłowo organizują pracę nauczyciela.
- Elastyczność realizowania programu – program może być realizowany w grupach mieszanych wiekowo.
- Program proponuje wiele zadań, które uczą dzieci współpracy, motywują do wspólnego rozwiązywania problemów i pracy zespołowej.
- Atutem programu jest także bogata bibliografia i polecana literatura.

Program pt. „Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej” jest zgodny z nową podstawą programową.

Stwierdzam, iż program „Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej” spełnia wymogi formalne i może być realizowany w przedszkolu/oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej.

dr Małgorzata Malec

3. Recenzja dr Rozalii Ligus - pracownika naukowego Uniwersytetu Wrocławskiego:

PRZEWODNIK METODYCZNY DLA NAUCZYCIELA

1. Istota pakietu materiałów do „Przedszkola przyszłości – programu edukacji przedszkolnej”

Po pierwsze, należy stwierdzić, że rozkład materiału cz. 1 i 2. są spójne z Podstawą Programową Kształcenia Przedszkolnego (Dz.U.Nr4,poz.17, rozporządzenie MEN z dnia 15 stycznia 2009) oraz autorskim programem „Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej”.

Po drugie, już na etapie zapoznawania się z Przewodnikiem „Przedszkole Przyszłości - program edukacji przedszkolnej”, zwraca uwagę podejście autorów do realizacji edukacji przedszkolnej. Zaproponowane przez autorów sposoby pracy z dziećmi można odczytać jako świadome sięganie do tych koncepcji psychopedagogicznych, które promują uczenie się przez działanie i potrafią w praktyce zastosować „uczenie się od praktyki (i przez praktykę) do wiedzy zweryfikowanej naukowo” (J. Dewey, J. Piaget, J. Bruner, L. Wygotski, M. Montessori, C. Freinet, H. Gardner i współczesnych im popularyzatorów tj, m.in. A. Brzezińska, M. Bogdanowicz, E. Gruszczyk-Kolczyńska, H. Zielińska, U. Oszwa, D. Klus-Stańska i inni).

Autorzy przewodnika dbają o to, aby dzieci uczyły się, czyli „dochodziły” do wiedzy naukowej poprzez wiedzę praktyczną, często intuicyjną, którą przy pomocy odpowiednich „wskazówek” nauczyciela, (ale nie tylko nauczyciela, również przy pomocy grupy rówieśniczej), dzieci porządkują w swoim umyśle, konstruując swoje własne, a nie „cudze”, wyobrażenie o przedmiocie swoich badań i analiz.

Tym, na co warto zwrócić uwagę jest fakt, iż osiągnięciem autorów nie jest sprawne posługiwanie się wiedzą teoretyczną w zakresie znanych koncepcji psychopedagogicznych, które w programach kształcenia nauczycieli przedszkola w Polsce są realizowane od co najmniej lat sześćdziesiątych minionego wieku i stanowią elementarną wiedzę każdego nauczyciela. Osiągnięciem autorów jest umiejętność praktycznej aplikacji tych koncepcji w codziennej pracy z dziećmi w taki sposób, że osoba czytająca zgromadzony materiał nie ma wątpliwości, co do świadomego formułowania celów, planowania osiągnięć, sposobów komunikowania się z dziećmi i inspirowania ich do samodzielnych działań i myślenia.

W świetle zaprezentowanego przewodnika sposób myślenia o dziecku jako aktywnym uczestniku procesu uczenia się we wszystkich jego wymiarach poznawczym, emocjonalnym i społecznym oraz rozumieniu własnej „roli” nauczyciela przejawia się m.in.:

W języku opisującym realizację materiału i scenariuszy zajęć oraz w sposobach komunikowania się z dziećmi.

W doborze materiałów dydaktycznych i integracji treści przypadających na kolejne dni tygodnia, miesiąca. Można tu mówić o realizacji mini-projektów edukacyjnych.

W odejściu od infantyilizacji treści, form i metod i potraktowaniu dziecka „na serio” jako partnera w procesie edukacji i aktywnego uczestnika procesu uczenia, który również wnosi w codzienność przedszkolną „własny bagaż doświadczeń” i wiedzę praktyczną wzmacniając warunki do uczenia się zespołowego, tutoringowego, rówieśniczego z jednoczesnym zachowaniem indywidualności dziecka.

W uczynieniu treści programowych jednakowo atrakcyjnych dla dziewcząt i chłopców z jednoczesnym

odwoływaniem się do współczesnego świata znanego dzieciom z obserwacji i atrakcyjnego dla nich pod względem tematycznym (projektowanie miast, budowli innych przedmiotów z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych, (znanych dzieciom często w życiu codziennym, ale nie wykorzystywanych w tradycyjnym przedszkolu).

W przełamaniu stereotypów kulturowych i społecznych (m.in. rola pacynek). Uświadamianie roli i znaczenia ludzi starszych społeczeństwie, możliwości rozwoju i kariery kobiet, jak i możliwości realizowania się w zawodach artystycznych przez mężczyzn. Dotychczasowe stereotypy kulturowe „wdrukowały” tradycyjny model „społecznych” zadań mężczyzny czy kobiety.

W świadomie i planowo prowadzonym kształceniu estetycznym – czyniąc z niego narzędzie zarówno przeżycia wizualnego jak i duchowego (wszystkie zajęcia artystyczne w tym umuzykalniające, konstrukcyjno-techniczne, plastyczne).

2. „Serce” Przedszkola przyszłości - zawartość rozkładu materiału i scenariuszy

Analizując rozkład materiału, scenariusze tygodniowe i szczegółowe trudno oprzeć się wrażeniu, że „sercem” działania dzieci w zdobywaniu przez nie kompetencji matematyczno-przyrodniczych, polonistycznych i artystycznych jest szeroko rozumiany ruch, na który składa się świadome i planowe doskonalenie tych kanałów sensorycznych, które rozwijają „inteligencji kinestetyczną” i „wizualno-przestrzenną” wzmacniając jednocześnie doskonalenie kompetencji szkolnych takich jak liczenie, czytanie, pisanie. Nawet, jeśli autorzy programu nie zapowiadają wprost korzystania z dorobku H. Gardnera, to w praktyce doskonale aplikują właśnie jego teorię, kierując się zasadą tworzenia warunków dla zrównoważonego rozwoju potencjału psychofizycznego dzieci w wieku przedszkolnym. Uwzględniają jednocześnie indywidualne tempo rozwoju wszystkich dzieci, świadomie odchodząc od tradycyjnego myślenia, że wszyscy muszą jednocześnie opanować te same umiejętności, na takim samym poziomie.

Wiedza merytoryczna, a może i intuicja pedagogiczna autorów przewodnika sprawiają, iż w sposób naturalny wykorzystują wszystkie zmysły czyniąc z nich „ścieżki dostępu” do uruchomienia indywidualnego potencjału każdego dziecka. Rozwijanie jego odczuć, myślenia, analizowania, poprzez osobiste doświadczanie kształcą każdą z wymienionych przez H. Gardnera inteligencji (matematyczno-logiczną, lingwistyczną, muzyczną, wizualno-przestrzenną, kinestetyczną, interpersonalną, intrapersonalną, przyrodniczą).

Jedną z innowacji realizowanych w „Przedszkolu przyszłości” jest zasadnicza zmiana myślenia o dziecku w wieku przedszkolnym, jego wiedzy, zainteresowaniach i możliwościach adekwatnych do otaczającego go świata.

Autorom udaje się zrozumieć perspektywę dziecka i z tej perspektywy planują prowadzone z nim zajęcia jednocześnie nie infantylizując ani treści ani form, ale traktując dziecko jako partnera procesu uczenia się. Zmiana jaką proponują autorzy widoczna jest przynajmniej w trzech obszarach:

1) **W myśleniu o dziecku jako prawdziwym twórcy i partnerze edukacyjnym** (C. Freinet, H. Semenowicz);

2) **W odejściu od pracy na zminiaturyzowanych materiałach** takich jak typowe formaty i kształty kartek papieru, zwykłe pędzelki, kredki, etc. Na rzecz dużych formatów, wielu rodzajów pędzli, doświadczania różnego typu faktur, form przestrzennych. Pozwala to na „poszerzenie przestrzeni” tworzenia, co wpływa

również na **rozwijanie wyobraźni**, elementu niezbędnego do rozwiązywania zadań matematyczno-logicznych i słownikowych zarówno teraz jak i w przyszłości oraz podnoszenia kompetencji językowych.

3) **W tematyce zajęć atrakcyjnej zarówno dla chłopców jak i dziewczynek** i korzystaniu ze współczesnych narzędzi (laptop, wizualizer, tablica interaktywna), **form pracy w oparciu o współczesny świat społeczny tak silnie związany z postępem technologicznym i zmianą modelu życia rodziny.**

Niewątpliwą zaletą zawartości scenariuszy jest jednocześnie ich „prostota” i naturalność. Treści odnoszą się do współczesnego otoczenia dziecka, choć być może *novum* polega na zwracaniu uwagi na pewne detale otoczenia, które tradycyjnie zarezerwowane były dla ludzi dorosłych (zajęcia z architektury i urbanistyki).

Interesującymi są jeszcze dwie cechy rozkładu materiału:

Autorzy wychodzą z założenia, iż wiedza przyrodnicza (obserwacje pogody, pór roku, świata roślin i zwierząt) wpisane są w codzienne, rutynowe działanie dzieci i jest lepszym sposobem uczenia się w oparciu o osobiste spostrzeżenia i doświadczenie niż „teoretyczne” rozmowy na temat charakterystycznych cech pór roku, czy budowy rośliny i jej cyklu życia. Dlatego też, nauczyciel pomaga dzieciom podsumowywać zgromadzone spostrzeżenia cyklicznie, a prowadzenie kalendarza pogody i hodowla roślin to sposoby (narzędzia), które pozwalają na konstruowanie w umysłach dzieci wiedzy na ten temat.

Drugą cenną cechą, jest wykorzystywanie różnego typu zabaw i gier jako narzędzi rozwoju myślenia, a nie jako celu samego w sobie. Autorzy nie eksponują nadmiernie terminu „zabawa”, ponieważ nie czynią z niej celu, ale środek do poszerzania wiedzy dzieci. Co więcej, autorzy sami traktują gry i zabawy „na serio”, co przekłada się na propozycje zajęć opisanych w przedstawionych scenariuszach.

„Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej” ma również **znamiona projektu profilaktyczno-terapeutycznego**. Autorzy zdają sobie sprawę, iż różnorodność potrzeb dzieci wymaga takiego „aktywizowania”, które wyjdzie naprzeciw naturalnym potrzebom rozwojowym, jak np. niwelowanie napięcia mięśniowego, rozładowywanie emocji, praca z oddechem itd. Autorzy chętnie korzystają z dorobku W. Sherborne, Metody Dennisona, Metody Dobrego Startu M. Bogdanowicz, badań poprzez zmysły, osadzonej w dydaktycznych projektach M. Montessori, czy współczesnej badaczki - E. Gruszczyk-Kolczyńskiej, U. Oszwy, J. Kruk-Lasockiej i wielu innych, pokazując tym samym wysokie kompetencje nie tylko w zakresie pedagogiki ogólnej ale i specjalnej.

3. Wybrane aspekty dydaktyczne

Wprowadzanie liter. Autorzy proponują dość dokładną procedurę wprowadzania liter. Słusznie argumentując, że wiek rozwojowy dzieci w sposób naturalny sprawia, iż stają się one zainteresowane znakami literowymi, cyframi, które również należą do świata codziennych doświadczeń dzieci. Te argumenty sprawiają, iż autorzy są przekonani, że więcej „szkody” w procesie dydaktycznym przynosi „wstrzymywanie” dzieci od poznawania liter, niż pozwolenie im na zapoznawanie się z literami jako znakami pisanymi i ich odpowiednikami dźwiękowymi - oczywiście w zgodzie z indywidualnymi możliwościami poznawczymi dzieci.

Rozumiejąc jednocześnie złożoność procesu postrzegania globalnego i przetwarzania tego obrazu na ruch i samodzielny zapis (analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej, przekładania obrazu litery na ruch - uaktyw-

nianie receptorów kinestetycznych, a następnie od-wzorowywania, przekładanie obrazu widzianego „pio-nowo” i trójwymiarowo na obraz „poziomy” i płaski, przetworzenie wielkości znaku widzianego na miniaturowy znak pisany na małej kartce, etc., zapamiętanie i kojarzenie znaku litery z jej fonemem, przetwarzanie głosek na znaki, łączenie ich w sylaby i nadawanie znaczenia sylabom i słowom) – autorzy proponują „procedurę osiągnięcia celu”, co szczegółowo opisują na stronie 4-8 przewodnika cz. 1. Wskazują m.in, jak systematyczne kształcenie w obszarach orientacji przestrzennej i rozwijania słuchu fonematycznego jest wpisane w proces uczenia się pisania i czytania. [...]

Należy zatem wyraźnie powiedzieć, że autorzy „Przedszkola przyszłości” wykorzystują dorobek metodyczny opracowany przez wielu polskich ekspertów, ale w sposób świadomy korzystają z niego i rozumieją sens jego aplikacji. Mają też „odwagę” proponowania „wprowadzania liter” w grupie przedszkolnej, uzasadniając to potrzebą rozwojową dzieci, kontestując tym samym dyskusje ostatnich lat wokół „zakazu” wprowadzania liter w przedszkolu.

Umuzycznienie. *Na uwagę zasługuje fakt, iż autorzy widzą potrzebę kształcenia artystycznego w tym w sposób bardzo systematyczny prowadzą zajęcia umuzykalniające, łącząc je z ogólnym rozwojem estetycznym i emocjonalno-poznawczym oraz społecznym dzieci. [..]*

ZESTAW TABLIC, OBRAZKÓW, APLIKACJI INTERAKTYWNYCH

Zestaw tablic, obrazków do globalnego czytania i aplikacji interaktywnych jest spójny z pozostałymi częściami pakietu edukacyjnego tj. Programem „Przedszkole przyszłości”, rozkładem materiału i scenariuszami zajęć.

Autorzy projektu przedstawiają 50 ilustracji do globalnego czytania.

Wszystkie obrazki charakteryzują się:

Wysokim poziomem wartości estetycznych – są wyraźne, duże, dobrze skomponowane przestrzennie, czytelne dla dzieci w każdym wieku i oddają ducha współczesności. Są atrakcyjne graficznie.

Bogactwem słownictwa – odwołują się do codziennych doświadczeń dzieci, ale również wykraczają poza doświadczenia dnia codziennego dzieci

Spójnością z treściami realizowanymi w ramach programu. Można je stosować opcjonalnie w trakcie analizy utworów poetyckich, czy też innych zajęć.

Stopniowaniem trudności.

50 aplikacji interaktywnych, 40 tablic demonstracyjnych, 50 obrazków do globalnego czytania, E-zeszyt, sprzęt multimedialny: tablica interaktywna, wizualizer, laptop z dostępem do Internetu; 4 pacynki – wszystko to pełni funkcję wspomagającą przebieg procesu edukacyjnego zarówno w zakresie poznawczym, emocjonalno-społecznym, jak i sprawnościowym.

Wyrazy do globalnego czytania osadzone w kontekście sytuacyjnym ułatwiają rozumienie intuicyjne, jak i sięgają do doświadczeń dziecka i wykorzystują już jego wiedzę praktyczną. Plansze i ilustracje ułatwiają

dziecku sprawność rozpoznawania obrazu graficznego danego słowa, co prowadzi do doskonalenia umiejętności czytania globalnego.

Dodatkowym walorem plansz i ilustracji jest możliwość ich wielokrotnego wykorzystywania w zależności od pomysłowości nauczyciela i dzieci. Jakość plansz i obrazków do globalnego czytania wydaje się być inspirująca zarówno dla nauczyciela, który w zależności od grupy wiekowej i jej potencjału będzie mógł zmieniać kontekst dyskusji wokół plansz, zachęcać dzieci do stawiania własnych pytań i poszukiwania własnych rozwiązań. Pakiet materiałów edukacyjnych w postaci plansz należałoby również wykorzystać do motywowania dzieci do tworzenia warunków do naturalnego tutoringu rówieśniczego i pracy w grupach mieszanych wiekowo.

PODSUMOWANIE: *Opiniując „Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej” uważam, że rozwija on w sposób szczególny zmysł estetyczny, wyobraźnię, sprawności intelektualne, motoryczne, kompetencje społeczne, tworząc warunki do samodzielnego konstruowania wiedzy przez dzieci. Nie zaniedbuje żadnego z wymiarów uczenia się tj. poznawczego, emocjonalno-społecznego i motorycznego. Korzysta z dorobku pedagogiki ogólnej, specjalnej, psychologii rozwojowej i społecznej, odnosi się do rzeczywistego świata doświadczeń dziecka uwzględniając w nim obecność postępu technologicznego i zmiany społeczno-kulturowe „inny typ struktury umysłu” współczesnego dziecka (H. Gardner). [...]*

Decyzja

Pakiet edukacyjny „Przedszkole Przyszłości – program edukacji przedszkolnej” rozwija w sposób szczególny zmysł estetyczny, wyobraźnię, sprawności intelektualne, motoryczne, kompetencje społeczne tworząc warunki do samodzielnego konstruowania wiedzy przez dzieci. Nie zaniedbuje żadnego z wymiarów uczenia się tj. poznawczego, emocjonalno-społecznego i motorycznego. Korzysta z dorobku pedagogiki ogólnej, specjalnej, psychologii rozwojowej i społecznej, odnosi się do rzeczywistego świata doświadczeń dziecka, uwzględniając w nim zarówno obecność postępu technologicznego, zmiany społeczno-kulturowe, jak i „inny typ struktury umysłu” współczesnego dziecka.

Pogram oceniam jako doskonały.

dr Rozalia Ligus

Cytowane wyżej recenzje pracowników naukowych potwierdzają zgodność programu *Przedszkole przyszłości* z wymaganiami podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Bardzo wysokie oceny wystawiane przez specjalistów za poszczególne elementy pakietu metodycznego wskazują jednoznacznie, iż program ten jest dobrze przemyślany przez autorów, zgodny z duchem czasu, stosujący w takim samym zakresie multimedia, co zabawy konstrukcyjne i przestrzenne. Takie recenzje jednoznacznie potwierdzają innowacyjność i atrakcyjność programu, który także nauczyciele wdrażający ocenili bardzo wysoko. Wszystkie recenzentki zgodnie podkreślają innowacyjność oraz atrakcyjność programu do realizacji we wszystkich grupach wiekowych.

BADANIA, RAPORTY, WNIOSKI

Opis badania poziomu usług edukacyjnych świadczonych przez 20 placówek

Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej to projekt realizowany na terenie województwa dolnośląskiego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego POKL Priorytetu III „Wysoka jakość systemu oświaty”, Działanie 3.3 Poprawa jakości kształcenia, poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia – projekty konkursowe, w okresie od 01.11.2013 r. do 30.12.2014 r.

Głównym celem projektu jest „Poprawa jakości i metod kształcenia dzieci w przedszkolu poprzez modernizację treści i metod kształcenia dzięki opracowaniu i wdrożeniu innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej ze szczególnym uwzględnieniem aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno – przestrzennych w edukacji przedszkolnej”.

Do osiągnięcia celu głównego miała się przyczynić realizacja trzech celów szczegółowych:

1. Uatrakcyjnienie form i metod pracy z dziećmi w edukacji przedszkolnej poprzez realizację innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej ze szczególnym uwzględnieniem aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych z wykorzystaniem narzędzi informatycznych.
2. Podniesienie jakości pracy przedszkola/oddziału przedszkolnego poprzez realizację innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej treści oraz wykorzystanie metod kształcenia oraz materiałów dydaktycznych.
3. Zwiększenie poziomu wiedzy z zakresu stosowania innowacji w programach wychowania przedszkolnego oraz aktywnych metod nauczania wykorzystanych w dydaktyce przedszkolnej do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych dziecka przedszkolnego.

Badanie ewaluacyjne zaplanowane w ramach projektu miało pozwolić stwierdzić, czy cele projektu zostały osiągnięte, czyli czy wzrósł poziom usług edukacyjnych świadczonych przez 20 dolnośląskich placówek biorących udział w projekcie.

W tym celu zaplanowano i przeprowadzono ewaluację ex-ante oraz ewaluację ex-post. Celem ewaluacji ex-ante w ramach badania poziomu usług edukacyjnych świadczonych przez 20 placówek, jest ustalenie stanu wyjściowego, co jest niezbędne do zbadania, czy i w jakim stopniu dzięki realizacji projektu poziom usług edukacyjnych świadczonych przez te placówki uległ poprawie. Badanie skoncentrowane było na wykorzystywaniu technologii informatycznej oraz stosowaniu nowoczesnych środków dydaktycznych w pracy z dziećmi. Zastosowano następujące metody badawcze: badanie ankietowe, wywiady, rozmowy indywidualne i zbiorowe. Badaniem ankietowym objęto 20 dyrektorów placówek, 40 nauczycielek wychowania przedszkolnego oraz 663 rodziców dzieci 5- i 6-letnich. Ponadto przeprowadzono wywiady z dyrektorami i nauczycielami. Badanie zostało przeprowadzone w okresie sierpień 2013 – październik 2013 r.

Analiza badania ewaluacyjnego wykazała, że dyrektorzy uważają, iż ich placówki są przygotowane do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem technologii informatycznej, jedynie 20% stwierdziło, że placówki nie są przygotowane do prowadzenia tego typu zajęć. Uznają również, że nauczyciele pracujący w placówkach są przygotowani do prowadzenia takich zajęć. Jedynie nieznaczny (20%) procent nauczycieli mógł korzy-

stać z tablicy multimedialnej podczas zajęć z dziećmi, przy czym często korzystać mógł tylko jeden nauczyciel.

Do najczęściej wskazywanych środków TI wykorzystywanych przez nauczycieli, wg. dyrektorów, należały: telewizor, magnetofon, komputer, DVD. 7 dyrektorów wskazało możliwość korzystania z rzutnika multimedialnego, a 1 z tablicy multimedialnej. Analiza badania nauczycieli wskazuje podobny wybór. Jednak aż 90% badanych nauczycieli nigdy nie korzystało z tablicy multimedialnej, co wskazuje na potrzebę wprowadzenia takiego sprzętu do placówek, aby unowocześnić tradycyjne metody nauczania. W 7 placówkach nauczyciele mieli możliwość korzystania z Internetu podczas zajęć. Zdecydowana większość dyrektorów uważa, że placówka przygotowuje dziecko do aktywnego życia w społeczeństwie informacyjnym, jednak cztery osoby stwierdziły, że nie. Opinię tę potwierdzają wyniki badania nauczycieli, wśród których jedynie trzy osoby stwierdziły, że nie. Potwierdzają tę opinię badania rodziców, którzy również stwierdzili, iż placówki przygotowują dzieci do aktywnego życia w społeczeństwie informacyjnym. Wszyscy dyrektorzy stwierdzili, że widzą potrzebę unowocześniania metod prowadzenia zajęć poprzez wprowadzanie nowych treści realizowanych z wykorzystaniem multimedii, również wszyscy (zarówno dyrektorzy, jak i nauczyciele) uważają, że stosowanie na zajęciach multimedii będzie miało wpływ na podniesienie jakości pracy placówki. Również w opinii zdecydowanej większości nauczycieli wykorzystanie multimedii przyczyni się do uatrakcyjnienia pracy z dziećmi, jedynie jedna osoba stwierdziła, że nie. Wszyscy nauczyciele stwierdzili, że widzą potrzebę unowocześniania metod prowadzenia zajęć, w tym poprzez stosowanie multimedii. Podobnie wszyscy nauczyciele dostrzegają wpływ stosowania multimedii podczas zajęć na rozwój myślenia twórczego i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych dzieci, co stanowi jeden z celów opracowanego w ramach projektu programu. Rodzice również jednoznacznie sądzą, że stosowanie narzędzi multimedialnych przyczyni się do uatrakcyjnienia zajęć z dziećmi.

Wnioski z badania:

1. Placówki w zasadzie są przygotowane do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem TI, należy jednak zapewnić dostęp do Internetu w salach, w których jeszcze go nie ma, przede wszystkim zaś doposażyć placówki w sprzęt multimedialny przeznaczony do pracy z dziećmi.
2. Nauczyciele zasadniczo są przygotowani do pracy z wykorzystaniem TI, należy jednak umożliwić im doskonalenie w pracy z tablicą multimedialną, z którą mają kontakt sporadyczny.
3. Istnieje potrzeba unowocześniania metod pracy poprzez stosowanie multimedii, gdyż uatrakcyjni to pracę z dziećmi i będzie miało wpływ na rozwój myślenia twórczego i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych
4. Wykorzystywanie technologii informatycznej oraz stosowanie nowoczesnych środków dydaktycznych w pracy z dziećmi przyczyni się do poprawy jakości pracy placówki.

Po zakończeniu okresu wdrażania innowacyjnego programu w placówkach przeprowadzono badanie ewaluacyjne ex-post. Celem ewaluacji ex-post w ramach badania poziomu usług edukacyjnych świadczonych przez 20 placówek, było ustalenie, czy i w jakim stopniu dzięki realizacji projektu poziom usług edukacyjnych świadczonych przez te placówki uległ poprawie. Badanie skoncentrowane było na wykorzystywaniu technologii informatycznej oraz stosowaniu nowoczesnych środków dydaktycznych w pracy z dziećmi. Badaniem ankietowym, podobnie jak w ewaluacji ex-ante, objęto dyrektorów, nauczycieli i rodziców. Z badania ankietowego dyrektorów placówek wdrażających innowacyjny program *Przedszkole przyszłości* wynika, iż w ich ocenie dzięki realizacji projektu nastąpiło podniesienie kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania TI podczas zajęć z dziećmi, uatrakcyjnienie pracy z dziećmi oraz podniesienie jakości pracy z dziećmi. Te elementy w sposób bezpośredni wpływają na wzrost poziomu usług edukacyjnych świadczonych przez placówki, co pozwala stwierdzić, że dzięki realizacji projektu poziom usług edukacyjnych świadczonych przez te pla-

cówki uległ poprawie. Ponieważ dyrektorzy w przeważającym stopniu wybierali najwyższe wartości punktowe

lub odpowiedź „Tak”, można stwierdzić, że stopień wzrostu uznali za bardzo wysoki. Tezę tę potwierdza także fakt, że nie było żadnej odpowiedzi „Nie” oraz wyboru wartości punktowej poniżej 4 pkt. Również poziom zadowolenia rodziców z realizacji programu zaobserwowany przez dyrektorów był na bardzo wysokim poziomie.

Z analizy badania ankietowego nauczycieli wdrażających innowacyjny program *Przedszkole przyszłości* wynika, że nauczyciele uznali, iż w znacznym stopniu wzrosły ich kompetencje w zakresie stosowania TI w pracy z dziećmi. Ponadto efektem realizacji programu było zwiększenie aktywności poznawczej dzieci, wzrost aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych, uatrakcyjnienie pracy z dziećmi. Wszyscy nauczyciele wdrażający stwierdzili, że realizacja programu *Przedszkole przyszłości* z wykorzystaniem materiałów metodycznych wpłynęła na podniesienie jakości pracy z dziećmi. Wszystkie te elementy w sposób bezpośredni przekładają się na wzrost poziomu usług edukacyjnych świadczonych przez placówki, co pozwala stwierdzić, że dzięki realizacji projektu poziom usług edukacyjnych świadczonych przez 20 placówek realizujących program uległ poprawie. Ponieważ nauczyciele w przeważającym stopniu wybierali najwyższe wartości punktowe lub odpowiedź „Tak”, można stwierdzić, że stopień wzrostu uznali za bardzo wysoki. Również poziom zadowolenia rodziców z realizacji programu zaobserwowany przez nauczycieli był na bardzo wysokim poziomie.

Analiza badania ankietowego rodziców wskazuje, że uznali, iż realizacja programu *Przedszkole przyszłości* z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych przyczyniła się do podniesienia jakości pracy z dziećmi, przy czym tylko 10% badanych nie zadeklarowało zupełnie pewności wybierając odpowiedź „Raczej tak”. Efektem realizacji programu było także uatrakcyjnienie zajęć oraz rozwój aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych dzieci, co potwierdzili wszyscy badani.

W odniesieniu do badania ewaluacyjnego ex-ante, przeprowadzonego przed rozpoczęciem realizacji projektu, należy stwierdzić:

1. Część placówek nie była przygotowana do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem technologii informatycznej, po zakończeniu realizacji projektu wszystkie mogą bez przeszkód takie zajęcia prowadzić.
2. Wszyscy nauczyciele korzystają z tablicy multimedialnej podczas zajęć z dziećmi, przed rozpoczęciem realizacji projektu taką możliwość miało sporadycznie 20% nauczycieli.
3. Tylko w siedmiu placówkach nauczyciele mieli dostęp do Internetu, aktualnie Internet jest w każdej placówce, a nauczyciele mają do niego dostęp podczas zajęć.
4. Zarówno dyrektorzy, jak i nauczyciele dostrzegali potrzebę unowocześniania metod prowadzenia zajęć poprzez wprowadzanie nowych treści realizowanych z wykorzystaniem multimedii, po zakończeniu realizacji projektu uznali, iż zostało to zrealizowane.
5. W opinii zdecydowanej większości dyrektorów i nauczycieli wykorzystanie multimedii przyczyni się do uatrakcyjnienia pracy z dziećmi, po zakończeniu realizacji projektu stwierdzono, iż realizacja programu faktycznie przyczyniła się do podniesienia atrakcyjności pracy.
6. Jakość pracy placówki dzięki realizacji programu wzrosła zgodnie z oczekiwaniami badanych.

Wnioski:

1. We wszystkich placówkach wdrażających program *Przedszkole przyszłości* z wykorzystaniem opracowanych w ramach projektu materiałów metodycznych, nastąpiło podniesienie jakości pracy z dziećmi.
2. Do podniesienia jakości pracy z dziećmi przyczyniło się podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie stosowania TI podczas zajęć dydaktycznych, zwiększenie aktywności poznawczej dzieci, rozwój aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych, uatrakcyjnienie pracy.

3. W wyniku realizacji projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej* poziom usług edukacyjnych 20 placówek wdrażających program wzrósł dzięki podniesieniu jakości pracy z dziećmi.
4. Ponieważ dyrektorzy, nauczyciele, rodzice odpowiadając na pytanie o podniesienie jakości pracy z dziećmi w przeważającym stopniu wybierali odpowiedź „Tak”, można stwierdzić, iż stopień wzrostu uznali za bardzo wysoki.
5. Zgodnie z założeniami projektu, w opracowywanym innowacyjnym programie *Przedszkole przyszłości* w sposób szczególny należało uwzględnić rozwój aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych dzieci. Badanie ewaluacyjne wskazało, że dzięki realizacji programu taki rozwój nastąpił.

Opis ewaluacji jakości merytorycznej i metodycznej narzędzi

Jednym z najistotniejszych wyzwań stojących przed realizatorami projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej* było opracowanie programu edukacji przedszkolnej oraz narzędzi metodycznych, które byłyby faktycznie innowacyjne, rozwijałyby w sposób szczególny aktywność twórczą i umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne dzieci, pozwalały na wykorzystanie w procesie edukacyjnym narzędzi multimedialnych i metod aktywizujących dzieci. Zespół autorski, w którego skład wchodził: pracownik naukowy, trzech nauczycieli edukacji przedszkolnej oraz nauczyciel informatyk opracowali program i narzędzia metodyczne, które uzyskały pozytywne recenzje trzech pracowników naukowych.

Przez cały okres wdrażania programu w placówkach 40 nauczycieli wychowania przedszkolnego przysyłało *Informacje miesięczne*, w których przekazywali sugestie o realizowanych w każdym miesiącu treściach programowych i dokonywali oceny tychże treści programowych pod kątem wartości merytorycznej, rozwijania myślenia twórczego i konstrukcyjnego oraz wyobraźni przestrzennej, a także innowacyjności programu. Ponadto dokonywali oceny materiałów dydaktycznych pod kątem ułatwienia realizacji treści programowych oraz multimedialnych pomocy dydaktycznych.

Pod koniec roku szkolnego nauczyciele wdrażający dokonali oceny programu oraz stosowanych narzędzi na specjalnie przygotowanych przez realizatorów formularzach, celem tej oceny było dokonanie ewaluacji jakości merytorycznej, metodycznej programu i narzędzi wypracowanych w ramach realizacji projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej*.

Nauczyciele oceniali oddzielnie program edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* oraz narzędzia metodyczne: poradnik dla nauczyciela, zeszyty ćwiczeń, obrazki do globalnego czytania, tablice demonstracyjne, scenariusze zajęć. Oceniali program pod kątem wartości metodycznej, stopnia w jakim pozwala zrealizować podstawę programową, stopnia w jakim rozwija aktywność twórczą i umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne u dzieci, innowacyjności, czytelności oraz łatwości realizacji. Oceny były przyznawane w skali 1 – 5, gdzie 1 było wartością najniższą, a 5 najwyższą. Ponadto każdą przyznaną ocenę należało uzasadnić.

Ocena programu *Przedszkole przyszłości*

Ocena wartości metodycznej programu wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%. Program oceniono więc bardzo wysoko. W uzasadnieniu wskazywano następujące argumenty:

- Wysoko oceniam swobodę wyboru zajęć dydaktycznych. Poruszane tematy w każdym miesiącu przedstawiają tematy zgodne z porą roku, świętami i uroczystościami.
- Poruszane tematy uświadamiają dzieciom właściwe zachowania w społeczeństwie, pozwalają zdobyć wiedzę na wiele tematów, rozwijać zainteresowania, a także dobrze się bawić podczas zajęć. Przewodniki metodyczne ułatwiają prace nauczycielowi. Scenariusze i pozostałe materiały pomagają w zdo-

byciu wiedzy i umiejętności zawartych w podstawie programowej. Dowolność wyboru umożliwia nam do-

stosowanie zadań do indywidualnych możliwości dziecka. Stawia na samodzielność, spontaniczność w wyborze aktywności zgodnej z preferencjami i możliwościami dziecka.

- Program oparty jest na szeregu różnych metod, które precyzyjnie pozwalają przygotować dzieci do nauki w szkole. Metody opierają się na osobistym doświadczeniu dziecka, a to pozwala na lepsze opanowanie zdobywanej wiedzy zgodnie z podstawą programową. Metody wg Gruszczyk-Kolczyńskiej umożliwiają opanowanie szeregu umiejętności matematycznych, metody „Dobrego Startu” przygotowują do nauki pisania i czytania, metody dramy czy burzy mózgu rozwijają aktywność twórczą dzieci, rozwijają aktywność umysłu. Autorzy nie zapomnieli oczywiście o szeregu metod opartych na zabawie, ruchu i kontakcie z muzyką, które dzieci tak uwielbiają. Program inspirował zarówno nauczyciela jak i dziecko. Rozwija zainteresowania i uzdolnienia.
- Wartość metodyczną programu *Przedszkole przyszłości* oceniam bardzo wysoko, ponieważ w czasie jego realizacji udało mi się wykorzystać wszystkie istniejące metody edukacji przedszkolnej. Wiele było okazji do stosowania metod samodzielnych doświadczeń, czy zadań stawianych dziecku do wykonania, które uważam za najbardziej efektywne. Program pozwolił mi je stosować bardzo często.

Ocena stopnia w jakim program *Przedszkole przyszłości* pozwala zrealizować podstawę programową wyniosła 4,8 pkt., czyli 96%, tak więc również bardzo dobrze.

Nauczyciele następująco uzasadnili swoją ocenę:

- Program *Przedszkole Przyszłości* jest zgodny z podstawą programową. Pozwala w pełni na jej realizację, a nawet niektóre zadania zaproponowane do wykonania wykraczają poza nią. Mam tu na myśli zadania przestrzenne, które dzieci bardzo chętnie wykonują oraz korzystanie z Internetu i tablicy multimedialnej, którą dzieci uwielbiają.
- Umożliwia osiągnięcie umiejętności warunkujących pełną gotowość szkolną przedszkolaków we wszystkich obszarach.
- Uważam, że program pozwala na jak najlepsze zrealizowanie podstawy programowej, a poprzez swoją innowacyjność wzbogaca ją o wiele ciekawych i interesujących treści. Pracując wcześniej na innych programach, aby zrealizować podstawę programową musiałam sięgać do innych wydawnictw czy własnych pomysłów. Uważałam bowiem, że efektywność wdrażania podstawy programowej nie będzie wystarczająca. W przypadku programu *Przedszkole przyszłości* nie miałam takich wątpliwości, co oceniam na duży plus.

Ocena w jakim stopniu program *Przedszkole przyszłości* rozwija aktywność twórczą i umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne u dzieci wyniosła 4,8 pkt., czyli 96%.

W uzasadnieniu oceny występowały następujące opinie:

- Wielorakość pomysłów, propozycji działań o charakterze twórczym oraz konstrukcyjno-przestrzennym przekładało się na rozbudzanie takiej aktywności u dzieci. Wzbudzanie ciekawości dzieci i zachęcanie do doświadczania przez działanie podniosło poziom atrakcyjności oddziaływań wychowawczo-edukacyjnych. Przełożyło się to również na rozbudzenie mojej inwencji do tworzenia propozycji o podobnym charakterze.
- Program dostarcza dzieciom wielu zadań i zajęć, które wykorzystują kształcenie tych umiejętności. Konstrukcje z papieru, rzeźba, aranżowanie przestrzeni w sali, konstruowanie gier.
- Program kształtuje postawę i inwencję twórczą dzieci, rozwija różne formy myślenia i postrzegania, pobudza i pogłębia uczucia i doznania, rozwija zdolności emocjonalnego przeżywania wartości estetycznych. Dziecko poznaje poprzez działanie, poprzez wyobrażanie.

Ocena stopnia innowacyjności programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%. Nauczyciele jednoznacznie uznali, że program jest faktycznie innowacyjny.

Uzasadnienia tej oceny:

- Innowacyjność w realizacji tego programu to słowo kluczowe. Współczesna edukacja przedszkola jest jeszcze w tym zakresie na etapie raczkowania. Zastosowanie urządzeń multimedialnych pozwoliło mi na wprowadzenie moich oddziaływań wychowawczo-edukacyjnych na wyższy, nie znany mi do tej pory poziom.
- Uważam, że program ma charakter innowacyjny, ponieważ pozwala na wykorzystanie najnowszych technologii tj. tablica interaktywna, wizualizera, w pracy z dziećmi najmłodszymi, czyli w wieku przedszkolnym. Podczas prowadzenia zajęć istnieją możliwości, aby wytłumaczyć niektóre fakty przenosząc się w przeszłość, przyszłość i teraźniejszość. Aplikacje uruchamiane na tablicy pozwalają na pracę zarówno samodzielną, jak i zespołową.
- Moim zdaniem program jest bardzo innowacyjny, pozytywnie wpływa na intelektualny, psychofizyczny i emocjonalny rozwój dziecka. Poprzez codzienną obserwację pogody i systematyczne uzupełnianie kalendarza pogody, dzieci poznały w łatwy i przyjemny sposób specyfikę poszczególnych pór roku i ich zmienność w przyrodzie.
- Szczególnie podobało mi się wykorzystanie multimediiów podczas codziennych zajęć z dziećmi. Łatwa dostępność Internetu znacznie uatrakcyjniła moje zajęcia z przedszkolakami, w każdej chwili mogłam zapoznać moich wychowanków z interesującymi filmami edukacyjnymi, ciekawymi aplikacjami multimedialnymi, mogłam pokazać mapę Polski, Świata itp. Dzieci chętnie „współpracowały” z pacynkami, wykorzystywały je podczas zabaw dowolnych, bardzo się cieszyły, kiedy pacynki „współprowadziły” ze mną zajęcia. Prowadzenie codziennych zajęć kształtujących słuch fonematyczny oraz ćwiczeń w kształtowaniu orientacji przestrzennej pozytywnie wpłynęły na rozwój dzieci i sprawiły, że większość dzieci idących do szkoły (mimo, iż są to dzieci 6 letnie) nie miała problemu z analizą i syntezą wyrazów.

Ocena czytelności programu: sposobu planowania, języka przekazu, wskazówek autorów wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

W uzasadnieniu nauczyciele przytaczali następujące opinie:

- Program jest skonstruowany jasno i przejrzysto. Bardzo podoba mi się jego układ, widać że został starannie zaplanowany. Język przekazu i wskazówki autorów są bardzo pomocne, ponieważ wyjaśniają wszystko klarownie i nie pozostawiają żadnych wątpliwości.
- Na duży plus oceniam układ programu, ponieważ nie jest to klasyczny układ - pięć tematów na pięć dni. Daje on możliwość wyboru i lepszego zorganizowania całego tygodnia pracy.
- Moim zdaniem program *Przedszkole przyszłości* jest bardzo czytelny. Zespół autorski w przystępny dla nauczyciela sposób zawarł w nim cele programu, opisał jego innowacyjny charakter itp. Ważne dla mnie było to, że pozwolił on nauczycielowi na swobodę w prowadzeniu zajęć, dał wybór odnośnie treści i skali trudności poszczególnych tematów. Wskazówki autorów były bezpośrednie i konkretne.
- Wskazówki autorów były nowatorskie i przydatne w realizacji materiału programowego, zrozumiałe i odnoszące się do najnowszej literatury, pomocne i cenne w pracy nauczyciela, często sugerowały innowacyjność w pracy z dziećmi.

Ocena na ile program *Przedszkole przyszłości* jest łatwy do realizacji wyniosła 4.9 pkt., czyli 98%.

W uzasadnieniu nauczyciele przytaczali następujące argumenty:

- Dla mnie realizacja programu *Przedszkole przyszłości* to była wielka przygoda, wymagająca ode mnie dużego zaangażowania, ale w ten sposób wpłynęła na mój rozwój zawodowy. Sprzęt multimedialny

oraz jego obsługa nie sprawiła mi większych problemów, choć czasami musiałam pokonać pewne trudno-

ści, ale to sprzyjało podniesieniu mojej kreatywności.

- Wykorzystanie multimediów podczas zajęć wyjaśniło dzieciom niezrozumiałe dla nich fakty, a nam ułatwiło odpowiedź na wiele pytań - bez tej pomocy nie byłibyśmy w stanie odpowiedzieć na znaczną część z nich.
- Z taką obudową sprzętem i materiałami metodycznymi dobrze się go realizowało, praca dostarczała satysfakcji w postaci umiejętności dzieci i ich dojrzałości do podjęcia nauki w szkole.
- W programie *Przedszkole przyszłości* przedstawione treści edukacyjne i przewidywane efekty nie zostały podzielone na wiek dziecka, dzięki czemu miałam możliwość dostosowania zajęć do indywidualnych możliwości moich wychowanków.

Na podstawie ocen nauczycieli - ekspertów można stwierdzić, że jakość metodyczna i merytoryczna programu *Przedszkole przyszłości* jest bardzo wysoka i pozwala zrealizować podstawę programową. Program jest innowacyjny, czytelny, łatwy w realizacji, sprzyja kreatywnemu prowadzeniu zajęć, przede wszystkim zaś rozwija aktywność twórczą i umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne u dzieci.

Ocena zestawu obrazków do globalnego czytania

Nauczyciele oceniali znaczenie obrazków pod kątem wartości metodycznej, stopnia w jakim przyczynia się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości*, stopnia w jakim rozwijają aktywność twórczą i umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne u dzieci, stopnia w jakim wpływają na innowacyjność programu, czytelność produktu, stopnia w jakim produkt uatrakcyjnia realizację programu.

Oceny były przyznawane w skali 1 – 5, gdzie 1 było wartością najniższą, a 5 najwyższą. Ponadto każdą przyznaną ocenę należało uzasadnić.

Ocena wartości metodycznej obrazków wyniosła 4,7 pkt., czyli 94%. Ocena była więc bardzo wysoka. W uzasadnieniu nauczyciele - eksperci wskazywali:

- Blisko związane z podstawowymi zagadnieniami koniecznymi dla uczenia czytania wyrazów bliskich dziecku graficznie, tematycznie i estetycznie.
- Obrazki metodyczne bardzo ładnie i estetycznie wydane, doskonały materiał do ćwiczeń językowych.
- Pomoc dydaktyczna, która poszerza zasób słownictwa oraz doskonali kompetencje językowe dzieci.

Ocena stopnia w jakim produkt przyczynia się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,4 pkt., czyli 88%. Taką ocenę nauczyciele uzasadniali następująco:

- Stanowiły integralny element w zakresie treści. Pomagały w zajęciach kształcących słuch fonematyczny.
- Obrazki najczęściej wykorzystywano do dzielenia wyrazów na głoski i sylaby.
- Obrazki do globalnego czytania w znacznym stopniu ułatwiają realizację programu. Bardzo często wykorzystywałam obrazki podczas różnorodnych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, a także podczas zajęć indywidualnych z dziećmi.

Ocena w jakim stopniu produkt rozwija aktywność twórczą i umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne u dzieci, zgodnie z założeniami programu wyniosła 4,7 pkt., czyli 94%. Uzasadnienia były następujące:

- Zabawa obrazkami to bardzo lubiana przez dzieci forma aktywności, która daje wiele satysfakcji. Jest to znakomite przejście pomiędzy nieczytaniem, a czytaniem „normalnym”, pozwalającym osiągnąć dziecku umiejętność czytania łatwo, radośnie i poprzez zabawę.
- Uważam, że obrazki miały duży wpływ na aktywność twórczą i rozwijanie umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych.

Ocena stopnia w jakim produkt wpływa na innowacyjność programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 3,4 pkt., czyli 68%. Nauczyciele w uzasadnieniu wskazywali:

- Stanowiły integralną część wyposażenia do realizacji programu – estetyczne, proste graficznie, czytelne pod względem rozmiaru ilustracji i grafiki liter.
- Obrazki do globalnego czytania były powiązane z tematami scenariuszy tygodniowych.
- Nawiązując do innowacyjnego charakteru programu „przeszłość-teraźniejszość- przyszłość”, także obrazki dotyczą tematyki w tych trzech zakresach. Ponadto poprzez zróżnicowaną treść obrazków, można je wykorzystywać do zabaw uczących współdziałania w grupie.

Ocena czytelność produktu, np. język przekazu w programie *Przedszkole przyszłości*, dostosowany do percepcji dziecka, wyniosła 4,7 pkt., czyli 94%. W uzasadnieniu wskazywano:

- Obrazki są dostosowane do wieku dzieci, znajdują się na białym tle, dzięki czemu są widoczne i czytelne. Można było je wielokrotnie wykorzystywać do wielu zabaw językowych, polegających na opisywaniu znajdujących się na nich elementów. Obrazki mogą również posłużyć do układania zdań, dzielenia wyrazów na sylaby, głoski, etc.
- Obrazki jasne, czytelne, kolorowe, atrakcyjne dla dzieci.

Ocena, na ile produkt uatrakcyjniła realizację programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,4 pkt., czyli 88%. Uzasadniając ocenę nauczyciele wskazywali:

- Estetyczny wygląd zaciekał dzieci, przez co uatrakcyjniła zajęcia.
- Obrazki stosowałam w nauce liter, kształceniu słuchu fonematycznego, grupowaniu wg określonej cechy, utrwalaniu poprzez dekorowanie sali.
- Obrazki w znacznym stopniu uatrakcyjniły realizację innowacyjnego programu *Przedszkole przyszłości*. Wykorzystywałam je nie tylko podczas zajęć dydaktyczno-wychowawczych, ale także podczas zabaw dowolnych, zabaw ruchowych w sali gimnastycznej, a także podczas pracy indywidualnej z poszczególnymi dziećmi. Obrazki były bardzo przydatne podczas codziennych ćwiczeń słuchu fonematycznego.

Ocena tablic demonstracyjnych

Nauczyciele oceniali znaczenie tablic pod kątem wartości metodycznej, stopnia w jakim przyczyniają się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości*, stopnia w jakim rozwijają aktywność twórczą i umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne u dzieci, stopnia w jakim wpływają na innowacyjność programu, czytelność produktu, stopnia w jakim produkt uatrakcyjniła realizację programu.

Oceny były przyznawane w skali 1 – 5, gdzie 1 było wartością najniższą, a 5 najwyższą. Ponadto każdą przyznaną ocenę należało uzasadnić.

Ocena wartości metodycznej tablic wyniosła 4,6 pkt., czyli 92%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

Zawierają treści zgodne z potrzebami nauczyciela prowadzącego zajęcia w oddziale przedszkolnym. Estetyka, kolory, stopień uogólnienia i symboliki czytelny dla dzieci zarówno w wieku młodszym jak i starszym. Zawierają doskonale dobrane treści, nadają się do wielu rodzajów ćwiczeń, są proste w grafice, przekazują treści w sposób bezpośredni. Są estetyczne, a duży rozmiar pozwala wyraźnie wyeksponować treść. Przyjemna grafika skupia uwagę dzieci na pożądanym treściach.

Uważam, że tablice były odpowiednio przygotowane do danego tematu, miały dużą wartość metodyczną, były pomocnym narzędziem w trakcie prowadzenia zajęć.

Stymulowały aktywność dziecka.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Ocena stopnia w jakim produkt przyczynia się do realizacji programu

Przedszkole przyszłości wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

W uzasadnieniach nauczyciele wskazywali:

- Wysoko oceniam przydatność tablic w realizacji programu, gdyż można wykorzystywać je podczas zajęć na wiele sposobów.
- Różnorodność tablic, ich bogaty wybór przyczynił się do łatwej i sprawnej realizacji programu.
- Tablice były i będą użyteczne podczas zajęć, przyczyniły się między innymi do rozwoju intelektualnego dzieci, poszerzyły ich wiedzę i wiadomości. Część z nich widniała jako stały element przez cały rok, na przykład „Alfabet”, „Pory roku”, „Mapa Świata”, czy też „Mapa Polski”.
- Ocena w jakim stopniu produkt przyczynił się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych u dzieci, zgodnie z założeniami programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,5 pkt., czyli 90%. Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:
- Tablice przyczyniły się do rozwoju wyobraźni dzieci. Dzięki nim wiedza przekazana dzieciom przez nauczyciela została odpowiednio zobrazowana, a tym samym lepiej i szybciej zapamiętana.
- Dzieci tworzyły zbiory, zaznaczały różne elementy, układały zdania i zadania matematyczne.
- Tablice rozmieszczone w sali towarzyszyły dzieciom cały rok. Układ obiektów na nich uczył dzieci poczucia rytmu, estetyki i właściwej aranżacji prac plastycznych.

Ocena stopnia, w jakim produkt wpływa na innowacyjność programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 3,8 pkt., czyli 76%.

Uzasadnienia były następujące:

- Myślę, że tablice wpłynęły głównie na uatrakcyjnienie zajęć, dzieci chętniej słuchają, jeżeli to, co ma do przekazania nauczyciel, posiada również obraz graficzny. Niejednokrotnie tablice pomogły w wyjaśnieniu niezrozumiałego dla dziecka zagadnienia.
- Tablice bardzo czytelne, kolorowe, rysunki prawdziwe (realistyczne), co bardzo podobało się dzieciom.
- Stanowiły ilustrację treści realizowanych w programie, utrwały wiedzę i poczucie estetyki dzieci, pozwalały aranżować salę i otoczenie do prowadzonych zajęć.
- Były częścią kompletu do realizacji programu, ilustracją do treści realizowanych z dziećmi.

Ocena czytelność produktu, np. język przekazu w programie *Przedszkole przyszłości*, dostosowany do percepcji dziecka, wyniosła 4,7 pkt., czyli 94%.

W uzasadnieniu nauczyciele wskazywali:

- Proste, ładne i bliskie dzieciom obrazki - czytelne treści.
- Tablice są bardzo kolorowe, realistyczne, czytelne dla dzieci. Można z nich bardzo często korzystać, są pomocne przy wielu tematach. Można na nich pracować na różne sposoby.
- Tablice wzbudzały wśród dzieci zainteresowanie ze względu na ich tematykę i wielkość. Zawierały treści wzbogacające wiedzę. Odwoływały się do tego, co dzieci aktualnie przeżywały, na przykład do tego, co widziały. Dzieci często po zajęciach podchodziły do plansz, dzięki czemu utrwały swoje wiadomości.
- Tematyka plansz jest zgodna z programem i dotyczy rzeczy bliskich dziecku. Dzięki wyrazistym ilustracjom i zdjęciom tablice w przyjazny sposób przedstawiają realia naszego świata.

Ocena, na ile produkt uatrakcyjni realizację programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,6 pkt., czyli 92%.

Nauczyciele uzasadniali to następująco:

- Tablice uatrakcyjniły realizację programu, ponieważ stały się źródłem wiedzy i doznań estetycznych, impulsem do zapamiętania treści. Dostarczały interesujących przeżyć i udzielały odpowiedzi na pytania. Dzięki swoim walorom, bogatej wartości, dały możliwość kształtowania zainteresowań i zaspokojenia potrzeb, a przede wszystkim dostarczały rozrywki oraz całego bogactwa wiedzy o świecie.
- Dzięki tablicom demonstracyjnym zajęcia dydaktyczno-wychowawcze realizujące program *Przedszkole przyszłości* zyskały na atrakcyjności. Dzieci z zainteresowaniem opowiadały o znajdujących się na nich treściach, zadawały pytania, wykorzystywały tablice podczas zabaw dowolnych.
- Wzmacniały przekaz, zdobyły otoczenie.
- Tablice były bardzo dobrze odbierane przez dzieci. Czytelny obraz, ilustracje bliskie dzieciom, rozpoznawalne sceny, obrazy, symbole, ułatwiały zapamiętywanie treści.
- Były integralną częścią pomocy do realizacji programu. Estetyka, przekaz i trwałość stanowią o ich wysokiej przydatności w pracy dziećmi.

Ocena zeszytów ćwiczeń

Eksperti oceniali znaczenie zeszytów ćwiczeń pod kątem wartości metodycznej, stopnia w jakim przyczyniają się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości*, stopnia w jakim przyczyniają się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych u dzieci, stopnia w jakim wpływają na innowacyjność programu, czytelność produktu, stopnia w jakim produkt uatrakcyjni realizację programu.

Oceny były przyznawane w skali 1 – 5, gdzie 1 było wartością najniższą, a 5 najwyższą. Ponadto każdą przyznaną ocenę należało uzasadnić.

Ocena wartości metodycznej zeszytów wyniosła 4,8 pkt., czyli 96%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Spełniają zasady metodyki pracy z dziećmi młodszymi. Zawierają różnorodne zadania, propozycje różnych aktywności i rozwijają umiejętności kluczowe. Proponowane treści są bliskie dziecku w wieku przedszkolnym.
- Przystępna i ciekawa szata graficzna, ciekawe zadania zasługują na bardzo dobrą ocenę. Możliwość wyświetlenia na tablicy jest dodatkowym atutem.
- Zeszyty dla dzieci są dostosowane do wieku, rozwoju i umiejętności dzieci w wieku przedszkolnym. Korelują z metodami pracy z dziećmi, które stosowałam podczas zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

Ocena w jakim stopniu produkt przyczynia się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,7 pkt., czyli 94%.

Eksperti uzasadniali ocenę następująco:

- Zeszyty bardzo ułatwiły mi realizację programu *Przedszkole przyszłości*. Wspaniale uzupełniały treści realizowane podczas zajęć. Dzieci dzięki wykonywaniu różnorodnych ćwiczeń doskonały swoje umiejętności w zakresie grafomotorycznym. Ponadto zadania do wykonania były ściśle powiązane z tematem dnia.
- Zeszyty ćwiczeń zostały podzielone na cztery części, które zawierają zadania przygotowujące do czytania i pisania, zadania matematyczno-przyrodnicze, konstrukcyjne oraz sztancowane elementy do wypychania. Wymienione karty pracy przyczyniają się do zainteresowania dzieci wybranymi zjawiskami, sytuacjami czy przedmiotami - przedszkolak łatwiej poznaje otaczający go świat.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

• Sposób przekazu, a także proponowane działania w zeszytach ćwiczeń są raczej dostosowane do poziomu intelektualnego dzieci. Praca z nimi jest bardzo ważna, gdyż zaszczepia w dziecku nawyk kontaktu z książką.

Ocena stopnia w jakim produkt przyczynia się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych u dzieci zgodnie z założeniami programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Konstruowanie kompozycji przestrzennych rozwijały te umiejętności. Układ Słoneczny, stragan, mosty, rzeźby w muzeum, teatralna scena itp., były bardzo ciekawe i metodycznie nowatorskie. Zadania ściśle związane z pracą przy tablicy interaktywnej, pomagały efektywnie dostarczać nowych umiejętności i rozwijać zainteresowania.
- Zeszyty zawierały szereg zadań rozwijających aktywność twórczą dzieci. Było także sporo zadań konstrukcyjno-przestrzennych do wykonania indywidualnie bądź grupowo, które dzieci realizowały bardzo chętnie.
- Zeszyty zawierały zadania, które w naturalny sposób kształtowały aktywność twórczą dzieci. Poprzez wykonywanie zadań wymagających umiejętności przestrzennego myślenia, dzieci miały okazje doskonalić swoją orientację w przestrzeni oraz umiejętności konstrukcyjno-przestrzenne.
- Treści edukacyjne kart są ciekawe, zachęcają do samodzielnych poszukiwań i, co najważniejsze, stwarzają ku temu okazje, są zrozumiałe, wyzwalają inwencję twórczą. Część trzecia zawierająca zadania konstrukcyjne posiada bardzo ciekawe propozycje działań, między innymi: tworzenie makiety pokoju, tworzenie laptopa, projektowanie własnej pościeli, czy też zakładanie akwarium.
- Proponowane działania konstrukcyjne rozwijają techniczną myśl dziecka i wyobraźnię przestrzenną, zapoznają dziecko z różnymi rodzajami tworzyw. Zabawy te uczą projektowania, planowania, rozwiązywaniu rozmaitych zadań, co jest niezbędne w przyszłej nauce i pracy.

Ocena stopnia w jakim produkt wpływa na innowacyjność programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,6 pkt., czyli 92%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Zeszyty ćwiczeń były dostępne w E-zeszytcie oraz na tablicy interaktywnej.
- Prezentowane w zeszytach ćwiczeń zadania rzeczywiście prezentują autorskie techniki konstrukcyjno-manualne, wykorzystując różnorodne materiały podczas tworzenia prac przestrzennych. Sprawiają, że dzieci poszukują, eksperymentują, konstruują, zadają pytania i szukają odpowiedzi.
- Sądzę, że zeszyty zawierały szereg zadań polegających na współpracy, która jest bardzo ważna.
- Dostarczały zadań na różnym poziomie trudności, uczyły dzieci korzystania z książek oraz samodzielnego wyszukiwania zadań. Dzieci przy pracy wykorzystywały wyobraźnię, pomysłowość, opierając się na zdobytych dzięki nim umiejętnościom. Wykonywały zadania na tablicy interaktywnej, a wizualizer dostarczał instruktażu do zadań.

Ocena czytelności produktu, np. język przekazu w programie *Przedszkole przyszłości*, dostosowany do percepcji dziecka, wyniosła 4,7 pkt., czyli 94%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Język uniwersalny, dość poważny, nieinfantylizujący dzieci. Prosty przekaz i jasny instruktaż.
- Grafika w zeszytach była opracowana tak, aby dziecko i nauczyciel bez wątpliwości mogli odczytać

ich treść. Obrazki wyraźne i kolorowe, co zachęcało do wykonania zadań.

- Czasami zadania były mało czytelnie wyjaśnione, czasami konsultowałam polecenia z innymi paniami uczestniczącymi w tym projekcie.

Ocena na ile produkt uatrakcyjnił realizację programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,7 pkt., czyli 94%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Dzieci pracowały z nimi codziennie, znajdowały ciekawe wciągające zadania, pracowały z chęcią i prosiły o więcej. Szczególnie podobały się im zadania z zeszytu nr 4 „wyciskanki”.
- Dzieci pracowały z nimi codziennie, znajdowały ciekawe, wciągające zadania, pracowały z chęcią i ciekawością – „Co będzie teraz?” Zadania były różnorodne graficznie, cudownie rozwijające i oszczędzające zbędnych czynności „wycinanki - wyciskanki”.
- Zeszyty w bardzo dużym stopniu uatrakcyjniły realizację programu, zawarte w nich zadania wspierały wszechstronny rozwój dzieci.
- Zeszyty w wysokim stopniu uatrakcyjniły realizację programu *Przedszkole przyszłości*. Były dostosowane do zdolności i umiejętności przedszkolaków, stanowiły wspaniałe uzupełnienie zajęć prowadzonych przez nauczyciela.

Ocena przewodnika metodycznego dla nauczyciela

Nauczyciele oceniali znaczenie *Przewodników* pod kątem wartości metodycznej, stopnia w jakim przyczyniają się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości*, stopnia w jakim przyczyniają się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych u dzieci, stopnia w jakim wpływają na innowacyjność programu, czytelność produktu, stopnia w jakim produkt uatrakcyjnił realizację programu.

Oceny były przyznawane w skali 1 – 5, gdzie 1 było wartością najniższą, a 5 najwyższą. Ponadto każdą przyznaną ocenę należało uzasadnić.

Ocena wartości metodycznej przewodnika wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Duża ilość propozycji zajęć, czytelny i przejrzysty sposób rozpisania treści programowych.
- Przewodnik był elastycznym narzędziem pracy nauczyciela, zawierał ciekawe scenariusze zajęć oraz wiele interesujących propozycji z zakresu metodyki nauczania.
- Przewodnik posiada dużą wartość metodyczną, ponieważ proponuje wiele wartościowych propozycji zajęć z dziećmi.
- Przewodnik zawiera bardzo ciekawe treści, które można dostosowywać do organizacji roku szkolnego. Jest czytelny dla nauczyciela. Zawiera bardzo dużo różnych scenariuszy, które nauczyciel może modyfikować do potrzeb dzieci.
- Realizując poszczególne tematy kompleksowo wykorzystywałam zaproponowane w przewodniku metody pracy z dziećmi. Moi wychowankowie bardzo mocno angażowali się podczas zajęć wymagających samodzielności i twórczego myślenia. Dużym zainteresowaniem dzieci cieszyły się zajęcia z wykorzystaniem metody dramy, mandali, metody „Dobrego Startu” oraz zajęć z elementami matematyki dziecięcej.
- Opracowane w przewodniku scenariusze są propozycją do realizacji określonego zagadnienia.
- W scenariuszach są zawarte umiejętności: językowe, matematyczno-przyrodnicze, artystyczne, społeczne oraz zajęcia ruchowe.

PRZEDSZKOLE PRZYSZŁOŚCI

Ocena w jakim stopniu produkt przyczynia się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Scenariusze w przewodniku są skorelowane z programem nauczania. Z propozycji w nim zawartych korzystałam codziennie, modyfikując i dobierając treści do możliwości dzieci.
- Przewodnik wspaniale koreluje z programem *Przedszkole przyszłości*.
- Dzięki przewodnikowi miałam możliwość zrealizować wszystkie cele zawarte w programie PP. Scenariusze zajęć były ciekawe, zawierały interesujące rozwiązania różnorodnych zagadnień.
- Realizując program *Przedszkole przyszłości* bardzo pomocny był mi przewodnik, dzięki któremu wiedziałam, jakie są przewidziane w danym tygodniu tematy do realizacji. Dużą podpowiedzią były opisane cele do osiągnięcia przez dzieci i potrzebne materiały dydaktyczne. Realizując program opierałam się na tym, co jest zawarte w przewodniku, ewentualnie dokładałam w razie potrzeby swoje zadania do wykonania. Zapewniał on nauczycielowi komfort pracy, a dzieciom uczestniczenie w atrakcyjnych i zróżnicowanych działaniach edukacyjnych.
- Uważam, że w dużym stopniu przewodnik przyczynił się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości*. Były tematy, które zostały przeze mnie pominięte i zastąpione zupełnie innymi, ale wynikało to z faktu, że na terenie przedszkola były prowadzone akcje tematyczne, w których brało udział całe przedszkole.

Ocena stopnia w jakim produkt przyczynia się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych u dzieci zgodnie z założeniami programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Nauczyciele uzasadniali ocenę następująco:

- Bardzo dobrze oceniam scenariusze dotyczące rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych. Dzieci uwielbiały takie zajęcia, nauczyły się współdziałać w grupie, a także świetnie się bawiły. Na pewno wiele tych scenariuszy wykorzystam w przyszłych latach.
- Przewodnik zawiera ciekawe propozycje zabaw, które pobudzają aktywność twórczą dziecka i jego motywację do działania. Ponadto uatrakcywiają zajęcia oraz stymulują rozwój dziecka. Dzięki nim dziecko poznaje otaczający go świat, rozwija się jego spostrzegawczość, uwaga, mowa, współdziałanie w grupie. Propozycje zawarte w przewodniku stwarzają możliwość swobodnej i samodzielnej działalności dziecka, które wynikają z ciekawości poznawczej.
- Zajęcia manualno-konstrukcyjne są bardzo ciekawe, dzieci bardzo chętnie brały w nich udział, były zadowolone z efektów swojej pracy, a także z nietypowych materiałów, jakie były wykorzystywane. Dodatkowo pozytywnie na dzieci wpłynęła praca w grupie podczas zajęć, dzięki czemu stały się bardziej otwarte, odpowiedzialne, lepiej komunikowały się między sobą.
- Realizacja proponowanych w przewodniku zajęć umożliwiała samodzielne działania dzieci. Mogły one wykonywać wiele prac plastycznych, manualnych, a także konstrukcyjno-przestrzennych. Dzięki temu, że same miały możliwość wycinania, sklejania, projektowania, eksperymentowania rozwijały swoją aktywność twórczą.

Ocena stopnia, w jakim produkt wpływa na innowacyjność programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,8 pkt., czyli 96%.

Nauczyciele w następujący sposób uzasadniali ocenę:

- Proponował zajęcia i zadania z zastosowaniem technologii multimedialnej. Zabawy ruchowe oparte były na nowoczesnych metodach.

- Proponował zajęcia i zadania z wykorzystaniem łączy internetowych, tablicy multimedialnej, korzystania z aplikacji multimedialnych, jak również metod nauki czytania – całościowej, liczenia z wykorzystaniem elementów matematyki opartej na działaniu praktycznym.
- Przewodnik kładł duży nacisk na kształcenie umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych, co bardzo mnie się spodobało, ponieważ uczyło dzieci pracy zespołowej i współpracy, a niestety większość dzieci nie potrafi pracować w grupie. Zawierał także wiele ciekawych bloków tematycznych, które wcześniej nie były przeze mnie poruszane, ponieważ uważałam, że dzieci to nie będzie interesowało - okazało się jednak zupełnie inaczej.
- Dzięki zaleceniom autorów programu *Przedszkole przyszłości* codziennie ćwiczyłam słuch fonematyczny, co zaowocowało tym, iż prawie wszystkie dzieci pod koniec roku szkolnego miały opanowaną analizę i syntezę słuchową. Zawarte w przewodniku przykłady ćwiczeń i zabaw fonematycznych były ciekawe, angażowały dzieci do wspólnych zabaw. Także proponowane aplikacje interaktywne w wysokim stopniu wpływały na innowacyjność programu *Przedszkole przyszłości*.
- Przewodnik zawiera zakres tematyczny materiałów nawiązujących do przyszłości i teraźniejszości, jednocześnie odwołując się do tradycji, kultury i czasów przeszłych. Rozwija również pracę zespołową oraz kształtuje kompetencje przestrzenne stosując autorskie techniki, co w założeniu programu jest innowacyjne.

Ocena czytelności produktu, np. język przekazu w programie *Przedszkole przyszłości*, dostosowany do percepcji dziecka wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Uzasadnienia były następujące:

- Przewodnik jest napisany językiem zrozumiałym, przystępnym dla wszystkich nauczycieli. Podaje propozycje ciekawych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, interesujące przykłady doświadczeń i eksperymentów dostosowanych do wieku dziecka.
- Przewodnik jest czytelny, język jest prosty, zrozumiały dla nauczyciela. Bardzo ważne jest to, że posiada opisane cele, jakie dziecko powinno osiągnąć i potrzebne materiały. Natomiast przedstawiony w przewodniku przebieg zajęć pozwala na indywidualizację pracy z dziećmi. Dobrze, że zajęcia podzielone są na grupy wiekowe 3,4,5- latki i zadania dodatkowe dla dzieci starszych. Bardzo podobał mi się także zaproponowany jeden wolny scenariusz.

Ocena, na ile produkt uatrakcyjniła realizację programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Eksperti w następujący sposób uzasadniali swoje oceny:

- Nauczyciel w dowolny sposób ustala sobie tygodniowy zestaw zajęć w zależności od tego, co chciałby robić oraz czym zainteresowane są dzieci.
- Przewodnik na pewno w sposób pozytywny przyczynił się do realizacji programu. Zawiera on niewątpliwie ciekawe i niespotykane dotąd propozycje zadań, czy też zabaw. Przyczynił się ponadto do wszechstronnego rozwoju dziecka, zawierał ciekawe i inspirujące wskazówki dla nauczyciela - wytyczał jego pracę.
- Z przewodnika korzystałam codziennie. Zawsze pomagał mi w planowaniu zajęć i zawsze znalazłam w nim ciekawe zajęcia, zabawy, wypowiedzi, które łączyłam ze swoimi pomysłami.
- Przewodnik proponował szereg ciekawych zajęć dydaktycznych oraz wiele dodatkowych materiałów (aplikacje, płyty, plansze demonstracyjne, obrazki do globalnego czytania, karty pracy, pacynki) uatrakcyjnających realizację programu.

Ocena scenariuszy do aplikacji multimedialnych

Eksperti oceniali wartość scenariuszy pod kątem wartości metodycznej, stopnia w jakim przyczyniają się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości*, stopnia w jakim przyczyniają się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych u dzieci, stopnia w jakim wpływają na innowacyjność programu, czytelność produktu, stopnia w jakim produkt uatrakcyjni realizację programu.

Oceny były przyznawane w skali 1 – 5, gdzie 1 było wartością najniższą, a 5 najwyższą. Ponadto każdą przyznaną ocenę należało uzasadnić.

Ocena wartości metodycznej scenariuszy wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Eksperti uzasadniali ocenę następująco:

- Dostosowane do możliwości dzieci, możliwe do realizacji w stworzonych projektem warunkach.
- Scenariusze z aplikacjami miały dużą wartość metodyczną, były wspaniałym dopełnieniem zajęć.
- Scenariusze zgodne z podstawą programową, dostosowane do możliwości poznawczych dzieci. Ciekawe, atrakcyjne i pomocne w pracy nauczyciela. Dokładnie opisywały cele i czas na wykonanie zadania z aplikacji. W niektórych aplikacjach można było wybrać poziom trudności odpowiedni dla dziecka.
- Aplikacje multimedialne były niezwykle cenną pomocą metodyczną.
- Nauczyciel mógł korzystać ze scenariuszy i zgodnie z nimi realizować zajęcia, ale mógł też pracować z aplikacjami według własnego pomysłu, dostosowując możliwości multimedialnych do poziomu rozwojowego grupy dzieci.
- Możliwość korzystania ze scenariuszy zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem aplikacji interaktywnych umożliwiły wykorzystanie nowoczesnych środków dydaktycznych. Scenariusze wychodzą naprzeciw zainteresowaniom dzieci, podwyższają efektywność procesu dydaktycznego. Zawierają cel ogólny zajęć, planowany czas trwania, opis aplikacji, jaką należy wykorzystać, a także zadania do realizacji. Dzięki scenariuszom praca z aplikacjami nie stanowiła żadnego problemu. Scenariusze były wykorzystywane także do pracy kompensacyjno-wyrównawczej.

Ocena, w jakim stopniu produkt przyczynia się do realizacji programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Uzasadnienia były następujące:

- Korzystałam z gotowych scenariuszy, ale także starałam się samodzielnie tworzyć nowe, biorąc pod uwagę zainteresowania dzieci.
- Dzięki wykorzystanym scenariuszom dzieci miały możliwość rozwijania umiejętności informatycznych, doskonalenia percepcji wzrokowo-ruchowej. Dzieci wykazywały większe skupienie uwagi, niż podczas „zwykłych” zajęć, zaobserwować można było wzrost motywacji wśród przedszkolaków. Zadania w scenariuszach były ciekawe i zróżnicowane pod względem trudności. Najważniejsza była jednak możliwość nabywania przez dziecko wiadomości i umiejętności poprzez zabawę.
- Każdy scenariusz odnosił się do określonej umiejętności jaką nabywa dziecko podczas korzystania z aplikacji. Te scenariusze można dostosować zarówno do całej grupy, jak i indywidualnie dla dziecka.

Ocena stopnia w jakim produkt przyczynia się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych u dzieci zgodnie z założeniami programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Uzasadnienia były następujące:

- Scenariusze zajęć z wykorzystaniem aplikacji multimedialnych pozwalały na wykonanie zadań według własnych pomysłów. Prowokowały do aktywności twórczej, zachęcały do samodzielnego działania.
- Scenariusze przyczyniły się do rozwoju aktywności twórczej i umiejętności konstrukcyjno-przestrzennych z uwagi na możliwość doboru aktywności przewidzianych dla zróżnicowanych możliwości psychofizycznych dzieci.
- Dzięki aplikacjom multimedialnym, a co za tym idzie przypisanym im scenariuszom, program *Przedszkole Przyszłości* zyskał na innowacyjności i nowoczesności. Dzieci miały możliwość uczyć się poprzez zabawę, wykorzystując do tego między innymi komputer i zasoby Internetu.

Ocena, w jaki stopniu produkt wpływa na innowacyjność programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Uzasadnienia ekspertów były następujące:

- Scenariusze pozwalały nauczycielowi w twórczy i kreatywny sposób zrealizować założone cele dydaktyczne i wychowawcze.
- Aplikacje multimedialne wraz z scenariuszami były same w sobie innowacyjne, dlatego wpłynęły w duży stopniu na innowacyjność programu. Dzięki wykorzystaniu w codziennej pracy nowoczesnych technik informacyjnych program stał się bardzo atrakcyjny dla dzieci i ich rodziców.
- Scenariusze zachęcały nauczyciela do sięgania po nowe środki dydaktyczne (tablice multimedialne).
- Scenariusze umożliwiały prowadzenie procesu dydaktycznego z dostosowaniem się do otaczającej rzeczywistości, to znaczy rozwijającej się technologii informacyjnej. Uczyły, jak może być wykorzystywany komputer do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym.

Ocena czytelności produktu, np. język przekazu w programie *Przedszkole przyszłości*, dostosowany do percepcji dziecka wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Uzasadnienia ekspertów były następujące:

- Scenariusze doskonale wpisały się w założenia programu. Treści w nie wpisane powodowały, że nawet słabsze dzieci chętniej uczestniczyły w zajęciach, nabierając wiary we własne siły, pokonują nieśmiałość.
- Scenariusze były czytelne w przekazie, w razie potrzeby nauczyciel mógł sobie wydrukować wybrany scenariusz. Czas trwania zajęć zaproponowanych w scenariuszach dostosowano do rozwoju i umiejętności dzieci.
- Scenariusze można było modyfikować zgodnie z potrzebami nauczyciela i grupy przedszkolnej.
- Wszystkie zadania zaproponowane w scenariuszach dzieci wykonywały z chęcią. Instrukcje do zabaw ruchowych i z tablicą interaktywną były czytelne i zrozumiałe.

Ocena, na ile produkt uatrakcyjniła realizację programu *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,9 pkt., czyli 98%.

Uzasadnienia były następujące:

- Były bardzo dużą pomocą. Pracowałam z dużą grupą pięcioletków i obudowa sprzętowa oraz pozostałe narzędzia dydaktyczne służyły mi wielką pomocą, a dzieciom dostarczały ciekawych przeżyć.
- Scenariusze uatrakcyjniły realizację programu. W bardzo dużym stopniu sprawiły, że zajęcia były ciekawsze i przyczyniły się do realizacji założonych celów.
- Ciekawe pomysły, użycie różnego rodzaju materiałów uatrakcyjniły zajęcia.
- Scenariusze uatrakcyjniły realizację programu, stworzyły możliwość prowadzenia zajęć w sposób nowoczesny, wykorzystując współczesną technologię. Składały się z wielu ciekawych propozycji.

Wnioski:

1. Suma punktów we wszystkich ocenianych elementach przyznana przez nauczycieli wdrażających programowi *Przedszkole przyszłości* wyniosła 4,86, co jest oceną bardzo wysoką. Oznacza to więc, że nauczyciele - praktycy uznali, iż program cechuje się bardzo wysoką jakością. Jego innowacyjność natomiast uzyskała niemal maksymalną ilość punktów – 4,9.
2. Wszystkie oceniane materiały metodyczne uzyskały również bardzo wysoką ocenę łączną za wszystkie oceniane elementy:
Obrazki do globalnego czytania: 4,4
Tablice demonstracyjne: 4,5
Zeszyty ćwiczeń: 4,7
Przewodnik metodyczny dla nauczyciela: 4,88
Scenariusze do aplikacji multimedialnych: 4,9
3. Do najwyżej ocenianych materiałów metodycznych eksperci zaliczyli przewodnik oraz scenariusze do aplikacji, które od większości oceniających otrzymały ocenę maksymalną.
4. Najniżej zostały ocenione obrazki do globalnego czytania oraz tablice demonstracyjne, choć w obu przypadkach ocena jest znacznie wyższa niż 4 punkty. Ekspertzy uznali, iż są to narzędzia tradycyjnie stosowane, znane nauczycielom, proponowane przez wiele wydawnictw, stąd też najniżej (poniżej 4 punktów) oceniono ich wpływ na innowacyjność programu.
5. Na podstawie ocen nauczycieli wdrażających należy uznać, że innowacyjny program *Przedszkole przyszłości* oraz opracowane narzędzia metodyczne: obrazki do globalnego czytania, tablice demonstracyjne, zeszyty ćwiczeń, przewodnik oraz scenariusze do aplikacji multimedialnych, cechuje bardzo wysoka jakość zarówno metodyczna, jak i merytoryczna.

Opis ewaluacji jakości poziomu wdrażania programu i narzędzi na podstawie analizy Informacji miesięcznych nauczycieli wdrażających.

Zgodnie z zaplanowanymi w projekcie zadaniami, w okresie 1 września 2013 – 31 sierpnia 2014 r. w 20 placówkach uczestniczących w projekcie nauczyciele realizowali zajęcia z dziećmi na podstawie innowacyjnego programu *Przedszkole przyszłości* z wykorzystaniem opracowanych w ramach projektu materiałów metodycznych.

Placówki zostały wyłonione w drodze rekrutacji przeprowadzonej przez realizatorów projektu. Następnie z placówek zakwalifikowanych do udziału w projekcie wyłoniono 40 nauczycieli wdrażających, gdyż program realizowany był w 40 oddziałach (od 1 do 4 oddziałów w każdej z placówek).

Ponieważ program zakładał wykorzystywanie w trakcie jego realizacji narzędzi multimedialnych, wszystkie placówki zostały wyposażone w tablicę multimedialną, rzutnik, laptop i wizualizer, aby nauczyciele mogli w sposób właściwy i efektywny realizować zajęcia z wykorzystaniem multimediiów i pracować metodami aktywnymi. Nauczyciele zostali przeszkoleni na 40 godzinnych warsztatach: *Jak uatrakcyjnić zajęcia poprzez realizację programu wychowania przedszkolnego i wykorzystanie multimediiów*.

Przez cały okres wdrażania programu *Przedszkole przyszłości* każdy z nauczycieli wdrażających składał *Informacje miesięczne* wg. wzoru opracowanego przez realizatorów projektu. Zawierały opis przebiegu wdrażania programu, w tym realizowanych treści programowych, zastosowanych metod pracy z dziećmi, wykorzystanych materiałów dydaktycznych, wykorzystania multimediiów. Ponadto nauczyciele oceniali treści programowe realizowane w danym miesiącu pod kątem wartości metodycznej, rozwijania myślenia twórczego i konstrukcyjnego, wyobraźni przestrzennej oraz innowacyjności. Oceniali również materiały dydaktyczne wykorzystywane w danym miesiącu pod kątem ułatwienia realizacji treści programowych oraz pomoce dydaktyczne (multimedialne) pod kątem realizacji treści programowych. Oceniali także aktywność/zainteresowanie dzieci udziałem w zajęciach.

Przez cały okres wdrażania programu nauczyciele złożyli 480 *Informacji miesięcznych*.

Z ich analizy wynika, że nauczyciele systematycznie realizowali kolejne treści programowe, korzystając z *Przewodnika dla nauczycieli*, wykorzystując zawarte w nim propozycje. Podkreślają przede wszystkim znaczny wzrost swojej kreatywności, konieczność opracowywania nowych, innowacyjnych scenariuszy zajęć, sięgania do nowych materiałów edukacyjnych, zwłaszcza z zasobów Internetu.

Wysoko i bardzo wysoko nauczyciele oceniają treści programowe, materiały i pomoce dydaktyczne. Za najwartościowszą pomoc uznają tablicę multimedialną, wskazując przede wszystkim wszechstronną możliwość jej wykorzystania. Korzystają z zasobów Internetu, dzięki czemu treści edukacyjne są w znacznym stopniu rozwijane i przekazywane w sposób niezwykle atrakcyjny. Stosowanie multimediiów pozwala zabrać dzieci w każdy zakątek świata, pokazać im spektakl teatralny, uczestniczyć w koncercie, poznać podwodny świat. Dzięki nowoczesnym pomocom dydaktycznym wzrasta aktywność dzieci, zajęcia są znacznie ciekawsze, co powoduje wzrost kompetencji dzieci. Wszystkie pomoce przekazane w ramach projektu są systematycznie i w sposób kreatywny wykorzystywane przez nauczycieli wdrażających. W ciągu roku szkolnego 2013/2014 odbyło się w placówkach wdrażających 4500 zajęć z wykorzystaniem multimediiów.

Nauczyciele w *Informacjach miesięcznych* wymieniają metody pracy z dziećmi podczas realizacji programu

Przedszkole przyszłości. Zdecydowanie dominują metody aktywne; nauczyciele wymieniają najczęściej metody: praktyczne, twórcze, percepcyjne i słowne. Wymieniają również dyskusję, metodę kinezylogii edukacyjnej, ruchu rozwijającego W. Sherborne, burzę mózgów, stwarzanie sytuacji problemowych wyzwalających u dzieci samodzielność, dramę, stwarzanie sytuacji inspirujących do samodzielnego działania. Wśród często stosowanych pojawia się także metoda projektu, gimnastyki twórczej, pantomimy, teatru skojarzeń, mapy pojęciowej. Wg nauczycieli świetnie sprawdza się metoda portfolio - dzieci gromadzą swoje prace w segregatorze, układając je tematycznie, porządkując, odwołując się do nich w razie potrzeby.

Nauczyciele wdrażający podkreślają, iż opracowane scenariusze i cały materiał dydaktyczny zwraca uwagę nie tyle na wiadomości, ale na rozwijanie umiejętności, w tym umiejętność radzenia sobie dziecka z problemami, rozwijanie wiary w siebie, dociekliwości, towarzyskości, chęci pokonywania trudności, wytrwałości w dążeniach do ukończenia pracy, adekwatnej samooceny. Podkreślali, że treści programowe stwarzały sytuacje do rozbudzania w dzieciach logicznego myślenia, rozwijania precyzji manualnej, nabywania umiejętności nawiązywania współpracy oraz skutecznej komunikacji.

Realizacja programu metodami aktywnymi oraz stosowanie multimediiów przyniosły, w opinii nauczycieli, widoczne, codzienne zaangażowanie dzieci w działanie, chętnie podejmowanie zadań do wykonywania, wzmocnioną samoocenę dzieci (podejmowane próby samodzielnego radzenia sobie z problemem, bez częstego odwoływania się do pomocy nauczyciela). Wyzwalana jest ich aktywność, która pozwala im projektować - planować działania. To rozwija ich wyobraźnię twórczą, przestrzenną, konstrukcyjną. Strategią treści programowych jest inicjowanie osobistych refleksji dzieci w oparciu o zasób ich doświadczeń, co rozwija kreatywne myślenie, samodzielność poznawczą i aktywizuje do poszukiwania wielu rozwiązań.

Nauczyciele podkreślali, że program w znacznym stopniu pozwala na rozwijanie myślenia twórczego i konstrukcyjnego oraz wyobraźni przestrzennej. Treści programowe w tym zakresie stwarzają sytuacje do rozbudzania w dzieciach logicznego myślenia, rozwijania precyzji manualnej, nabywania umiejętności nawiązywania współpracy oraz skutecznej komunikacji. Wykorzystywane są przedmioty codziennego użytku, a dzieci nadają im nowe funkcje.

Program pozwala rozwijać kompetencje i umiejętności niezbędne we współczesnym świecie. Odpowiada na wymagania cywilizacyjne i przygotowuje dziecko do życia w świecie, w którym korzystanie z multimediiów jest wręcz niezbędne do sprawnego poruszania się w obecnych czasach. Program jest nastawiony na radzenie sobie z różnorodnymi problemami, trudnościami w codziennym życiu. Rozwija postawę przedsiębiorczą, która pozwala dokonywać racjonalnych wyborów i śmiało podejmować decyzję. Dziecko staje się bardziej samodzielne, potrafi współdziałać z innymi dziećmi, dorosłymi, nie poddaje się, gdy ma z czymś kłopot.

W ocenie innowacyjnego programu nauczyciele podkreślali, że przede wszystkim jest bardzo dynamiczny, bo stawia na pierwszym miejscu aktywność dziecka. Dziecko poznaje, odkrywa, doświadcza. Dzieci rozwijają się, są kreatywne, realizują swoje pomysły, rozwijają zainteresowania, nie boją się pytać, wykorzystują tablicę, płyty, same proponują różne działania, stawiają pytania, szukają odpowiedzi. Program uczy współpracy, negocjacji, analizowania, wyciągania właściwych wniosków - uwzględnia potrzeby rozwojowe dziecka.

Nauczyciele wdrażający wysoko i bardzo wysoko oceniali realizowane treści programowe pod kątem wartości metodycznej, rozwijania myślenia twórczego i konstrukcyjnego, wyobraźni przestrzennej oraz innowacyjności. Również wysoko ocenili wykorzystywane materiały dydaktyczne pod kątem ułatwienia realiza-

cji treści programowych oraz multimedialne pomoce dydaktyczne pod kątem realizacji treści programowych.

Nauczyciele wskazali także bardzo duże zainteresowanie rodziców nowymi metodami pracy z dziećmi, przekazują oni informacje, że dzieci w domu chętnie opowiadają o nowych, ciekawych zajęciach, chwalą się nowymi umiejętnościami, chętnie chodzą do przedszkola. Rodzice również w domu, wspólnie z dziećmi, korzystają z pomocy metodycznych zawartych w E-zeszytcie, wykonują z dziećmi różne ćwiczenia, korzystają z aplikacji multimedialnych. Chętnie obserwują fragmenty zajęć z wykorzystaniem tablicy multimedialnej. Biorą udział w zajęciach otwartych, podczas których wykorzystywany jest zestaw multimedialny. W roku szkolnym odbyło się ich 195. Dzieciom szczególnie odpowiada taka forma zajęć, w której to one są nauczycielami, przewodnikami, gdyż znacznie łatwiej radzą sobie z obsługą tablicy.

Na podstawie *Informacji miesięcznych* nauczycieli wdrażających można stwierdzić, iż poziom wdrażania programu był bardzo wysoki. Nauczyciele realizowali treści programowe korzystając zarówno z poradnika, jak i wykorzystując materiały własne oraz tworząc nowe zasoby edukacyjne. Stosowano metody aktywizujące dzieci, dzięki czemu następował wzrost ich kompetencji. Wszystkie materiały i pomoce dydaktyczne były wykorzystywane. Szczególnie cenną pomocą dydaktyczną był zestaw multimedialny, który w ogromnym stopniu wzbogacił możliwości nauczyciela w przekazywaniu dzieciom treści programowych.

Opis działań kierowanych do placówek na podstawie monitoringu uczestników projektu

Zgodnie z harmonogramem projektu *Przedszkole przyszłości - program edukacji przedszkolnej* oraz opracowanym *Regulaminem uczestnictwa przedszkoli oraz szkół podstawowych prowadzących oddziały przedszkolne w projekcie*, przeprowadzono rekrutację placówek do projektu. W oparciu o kryteria zawarte w *Regulaminie*, Komisja Rekrutacyjna wyłoniła 20 placówek, które brały udział w projekcie. Podpisano 20 umów z organami prowadzącymi i wyłoniono 40 nauczycieli, którzy wdrażali innowacyjny program w roku szkolnym 2013/2014.

W ramach realizacji działań projektowych zorganizowano warsztaty szkoleniowe z obsługi tablicy multimedialnej dla dyrektorów placówek, w których wdrażany był innowacyjny program *Przedszkole przyszłości*. Zaplanowano nabór 20 uczestników – dyrektora każdej z placówek, w których był realizowany program. 10 godzinne szkolenie odbyło się w dn. 09 – 10.04 2013 r. w Polanicy-Zdroju, wzięło w nim udział 20 uczestników.

W ramach przygotowania nauczycieli wdrażających do właściwej realizacji innowacyjnego programu zaplanowano realizację warsztatów *Jak uatrakcyjnić zajęcia poprzez realizację programu wychowania przedszkolnego i wykorzystanie multimedialnych*. Zaplanowano udział w szkoleniu 40 nauczycieli – wszystkich, którzy pracowali w oddziałach wdrażających. Zrekrutowano 40 uczestników szkolenia. 40 godzinne szkolenie w podziale na cztery grupy szkoleniowe odbyło się w hotelu Gołębiowski w Karpaczu.

Przeprowadzona po ukończeniu szkolenia ankieta ewaluacyjna ex-post pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

1. Trafnie została zdiagnozowana potrzeba organizacji szkolenia w tym zakresie dla nauczycieli, którzy będą wdrażać innowacyjny program *Przedszkole przyszłości* w placówkach, gdyż ich wiedza w tym zakresie była niewystarczająca, co wykazała także ankieta ewaluacyjna ex-ante.
2. Niezwykle istotne jest, że 95% badanych stwierdziło, iż uzyskane umiejętności będą przydatne w pracy. Potwierdza to, iż tematyka szkolenia odpowiadała potrzebom i oczekiwaniom uczestników.
3. Zakres szkolenia został dobrany właściwie, adekwatnie do potrzeb, program szkolenia (tematyka, czas realizacji) zostały wysoko ocenione przez uczestników
4. Prowadzący przeprowadzili szkolenie w sposób w pełni profesjonalny; bardzo wysoko zostało ocenione ich przygotowanie merytoryczne, zrozumiałe przekazywanie wiedzy, zastosowane metody szkolenia, zdolność przekazywania umiejętności praktycznych.
5. Biorąc pod uwagę zarówno wyniki badania ewaluacyjnego ex-ante, jak i ex-post, należy stwierdzić, że realizatorzy projektu trafnie zdiagnozowali potrzebę przeprowadzenia takiego szkolenia dla nauczycieli, gdyż nie posiadali oni wystarczających umiejętności, aby realizować innowacyjny program z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych. Bez tego szkolenia mieliby trudności z właściwym wykorzystaniem technologii informatycznych, co mogłoby spowodować niepełną realizację programu.

Analiza zadań realizowanych w projekcie wykazała, że wszystkie działania niezbędne dla rozpoczęcia realizacji procesu wdrażania w placówkach zostały zakończone do końca sierpnia 2013 i od 2 września 2013 r. rozpoczęto wdrażanie innowacyjnego programu *Przedszkole przyszłości* w 20 placówkach z terenu Dolnego Śląska, w 40 oddziałach przedszkolnych. Nauczyciele otrzymali program, przewodnik metodyczny, materiały dydaktyczne, informatory dla rodziców, instrukcję korzystania ze sprzętu multimedialnego. Zarówno program, jak i wszystkie materiały dydaktyczne zostały również umieszczone na stronie www projektu

w E-zeszycie, skąd nauczyciele wdrażający mogli pobierać konkretne materiały. Placówki otrzymały sprzęt – zestaw multimedialny: laptop, tablicę interaktywną, rzutnik, wizualizer. Każdemu dziecku zapewniono: zestaw zeszytów ćwiczeń z kartami pracy oraz t-shirt z logo projektu.

Placówki otrzymały także tabliczki na budynki i sale dydaktyczne, w których realizowany był program *Przedszkole przyszłości* oraz tablice informacyjne, na których umieszczane były informacje o realizacji projektu i zdjęcia.

W projekcie zaplanowano udzielanie systematycznego wsparcia placówkom przez cały okres wdrażania innowacyjnego programu. Zaplanowano wizyty ewaluacyjne i monitorujące w placówkach, konsultacje dla dyrektorów i nauczycieli oraz seminaria ewaluacyjne. Wszyscy uczestnicy projektu mieli zapewnioną opiekę i wsparcie specjalisty ds. programowych i merytorycznych oraz specjalisty ds. ewaluacji i monitoringu, którzy byli z nimi w stałym kontakcie.

Przez cały okres wdrażania innowacyjnego programu odbywały się wizyty ewaluacyjne i monitorujące w placówkach. Podczas wizyt odbywano rozmowy z dyrektorami i nauczycielami, obserwowano fragmenty zajęć z dziećmi. Udzielano konsultacji nauczycielom, pomagano w rozwiązywaniu problemów, zwłaszcza w początkowym okresie realizacji programu.

Ponadto w trakcie wizyt monitorujących sprawdzano:

1. Właściwe oznakowanie budynku oraz sal, w których realizowany jest projekt.
2. Usytuowanie tablicy informacyjnej oraz umieszczanie na niej bieżących informacji i zdjęć z realizacji zajęć.
3. Ilość oddziałów wdrażających.
4. Ustawienie sprzętu multimedialnego (tablica z rzutnikiem, laptop, wizualizer), dostęp do Internetu.
5. Wykorzystywanie sprzętu multimedialnego przez nauczycielki wdrażające.
6. Organizację korzystania ze sprzętu multimedialnego w placówkach, w których jest więcej niż jeden oddział wdrażający.
7. Promocję projektu w środowisku lokalnym.

Systematycznie prowadzone wizyty monitorujące pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

1. Na budynkach wszystkich placówek zawieszono były tabliczki informujące o projekcie; wszystkie sale w których wdrażany był program również zostały oznakowane tabliczkami.
2. W każdej z placówek umieszczona była tablica informacyjna; na wszystkich umieszczone były bieżące informacje z realizacji projektu z dużą ilością zdjęć.
3. Ilość oddziałów wdrażających, a co za tym idzie ilość nauczycieli wdrażających, zgodna jest z deklaracją i zawartymi umowami.
4. We wszystkich placówkach zainstalowany był otrzymany w ramach projektu sprzęt multimedialny – tablica z rzutnikiem, laptop i wizualizer. W placówkach, w których program był wdrażany w jednym oddziale sprzęt zainstalowany był w sali, w której odbywają się zajęcia grupy wdrażającej, natomiast w tych placówkach, w których program wdrażany był w więcej niż jednej grupie, w związku z tym, że sprzęt zainstalowany był na podstawie jezdnej możliwe było przemieszczenie go do innej sali, lub też w niektórych placówkach nauczyciele wymieniali się salami prowadząc zajęcia. We wszystkich salach, w których ustawiono sprzęt multimedialny był dostęp do Internetu.
5. W każdej z placówek sprzęt multimedialny był sprawny, wykorzystywany podczas zajęć z dziećmi. W trakcie wizyt obserwowano fragmenty zajęć z dziećmi z wykorzystaniem tablicy multimedialnej. Stwierdzono, iż nauczyciele wdrażający nie mają problemów z obsługą tablicy multimedialnej, dzieci bardzo dobrze radzą sobie z zadaniami wykonywanymi z użyciem tablicy, chętnie wykonują polecenia, znakomicie się przy tym

bawiąc. Nauczyciele podczas zajęć wykorzystują nie tylko opracowane w ramach projektu aplikacje multimedialne, korzystają również z zasobów Internetu wykorzystując ciekawe aplikacje, filmy, programy

edukacyjne.

6. Organizacja korzystania z tablicy w placówkach, w których program realizowany był w więcej niż jednej grupie nie budzi zastrzeżeń. Najczęściej nauczyciele wymieniają się i przechodzą na zajęcia do sali, w której był zainstalowany sprzęt. Ponieważ dzieci mają także inne zajęcia: rytmika, zajęcia na powietrzu, naukę języka obcego, dostęp do sali ze sprzętem multimedialnym był wystarczający dla wszystkich. Idealnym rozwiązaniem było umieszczenie tablicy w osobnym, ogólnodostępnym pomieszczeniu, do którego swobodny dostęp miały wszystkie grupy wdrażające program. Niestety rozwiązanie to nie było możliwe w większości placówek ze względu na brak odpowiedniego pomieszczenia.

7. Wszystkie placówki prowadziły promocję projektu w środowisku lokalnym. Placówki umieszczały informacje o realizacji projektu na stronach www. Odbywały się zajęcia otwarte dla rodziców, przedstawicieli organów prowadzących. Często obserwowały je lokalne media, umieszczając następnie informacje o realizacji projektu. Nauczyciele wdrażający czynnie uczestniczyli w tworzeniu *Galerii Przedszkolaka*, która była prowadzona przez pracowników projektu. Przesyłali także zdjęcia z realizacji ciekawych zajęć, które następnie umieszczane były w *Galerii* na stronie www projektu.

W ramach projektu zaplanowano realizację ośmiu seminariów ewaluacyjnych dla nauczycieli wdrażających. Nauczyciele mieli obowiązek uczestnictwa w czterech z nich, w tym obowiązkowo w ostatnim, stanowiącym podsumowanie rocznej pracy z nowym programem edukacji przedszkolnej.

W programach seminariów zawarto: przekazanie przez realizatorów projektu informacji o bieżących działaniach projektowych, informacje z procesu wdrażania uzyskanych w trakcie realizowanych konsultacji, ewaluację i monitoring procesu wdrażania, dzielenie się dobrymi praktykami, dyskusje oraz konsultacje indywidualne. W trakcie seminariów nauczyciele w swoich wypowiedziach podkreślali przede wszystkim rozwój umiejętności dzieci, dzięki pracy metodą samodzielnego konstruowania. Dzieci bardzo lubią tego typu zajęcia, chętnie wykonują ćwiczenia, wykazują się znaczną aktywnością. Nauczyciele podkreślali także znaczną ilość bardzo ciekawych przykładów zajęć zawartych w *Przewodniku metodycznym*, prezentowali interesujące zajęcia lub fragmenty zajęć realizowane dzięki materiałom metodycznym i sprzętowi multimedialnemu. Wskazywali strony internetowe i programy, które można wykorzystywać poszerzając ofertę pomocy dydaktycznych. Jako najcenniejszą pomoc dydaktyczną wskazywali jednogłośnie tablicę multimedialną, bez której realizacja innowacyjnego programu nie byłaby możliwa.

Podkreślali znaczny wzrost aktywności dzieci, dzięki stosowaniu multimedii, wskazywali także na zainteresowanie rodziców nowymi metodami pracy i ich zadowolenie, że dzieci realizują program *Przedszkole przyszłości*. Podkreślali również wzrost własnych umiejętności w obsłudze multimedii, jak również umiejętność wyszukiwania interesujących programów, aplikacji, stron internetowych, które wzbogacają ich warsztat pracy. Podkreślali także wzrost własnej kreatywności dzięki realizacji innowacyjnego programu.

Nauczyciele bardzo pozytywnie ocenili zarówno program, jak i pomoce dydaktyczne, wskazywali jego zalety w porównaniu do innych programów realizowanych przez nich wcześniej.

W trakcie seminariów odbywały się także konsultacje zbiorowe i indywidualne dla nauczycieli prowadzone przez pracowników projektu. Początkowo występowało sporo problemów z obsługą tablicy multimedialnej, w kilku placówkach niezbędna była naprawa sprzętu. Jednak po początkowym okresie ilość tego typu problemów była minimalna. W trakcie konsultacji nauczyciele prosili o rady dotyczące realizacji niektó-

rych treści programowych, wykorzystywania materiałów dydaktycznych, poszukiwania ciekawych aplikacji czy programów dla dzieci. Rozwiązywane były także problemy dotyczące właściwego wypełnienia dokumentacji, prowadzenia ewaluacji działań projektowych. Podczas ostatniego seminarium ewaluacyjnego nauczyciele podkreślali ważną rolę, jaką odegrały takie spotkania. Dawały one możliwość wymiany doświadczeń i stały kontakt z pracownikami projektu.

WNIOSKI:

1. Do projektu zrekrutowano zaplanowaną ilość placówek (20) i nauczycieli (40).
2. Żadna z placówek nie zrezygnowała z uczestnictwa w projekcie, nie przyjęto więc żadnej z listy rezerwowej.
3. W ramach wizyt monitorujących stwierdzono, iż wszystkie placówki wdrażają program w zadeklarowanej liczbie oddziałów, proces wdrażania przebiega bez zakłóceń, sprzęt multimedialny jest wykorzystywany w bieżącej pracy.
4. 40 nauczycieli składało comiesięczne informacje z procesu wdrażania innowacyjnego programu na opracowanych formularzach. Przekazywało informacje o postępie prac oraz oceniało program i materiały dydaktyczne. Rodzice na bieżąco byli informowani o realizacji projektu.
5. Bardzo dobrze przebiegała promocja projektu w środowisku lokalnym. Budynki i sale były właściwie oznakowane, na stronach placówek umieszczano informacje o realizacji projektu, odbywały się zajęcia otwarte dla rodziców, innych nauczycieli, przedstawicieli organów prowadzących, zapraszano lokalne media.
6. Przez cały okres realizacji programu nauczyciele otrzymywali ze strony specjalisty ds. programowych i merytorycznych wsparcie metodyczne i merytoryczne.
7. Przez cały okres wdrażania programu nauczycielom udzielano konsultacji, pomagając rozwiązywać problemy, udzielając wyjaśnień.
8. Stworzono *Galerię Przedszkolaka* dokumentującą realizację projektu we wszystkich placówkach. Jest ona dostępna na stronie www projektu.
9. Zgodnie z harmonogramem odbyło się 8 seminariów ewaluacyjnych dla nauczycieli wdrażających. Podczas nich nauczyciele wymieniali się doświadczeniami, wspólnie rozwiązywali problemy. Pracownicy projektu udzielali konsultacji wspierając realizację programu. Prowadzona była ewaluacja i monitoring.
10. Wszystkie badania ankietowe, wywiady oraz dyskusje wskazały, że nauczyciele wysoko oceniają zarówno program, jak i materiały metodyczne. Sprzęt multimedialny i materiały metodyczne były wykorzystywane systematycznie i we właściwy sposób.

innowacyjnego programu *Przedszkole przyszłości* w roku szkolnym 2013/2014 pod względem merytorycznym

O przygotowaniu do wdrażania programu

Innowacyjny program wychowania przedszkolnego *Przedszkole przyszłości* wdrażany był w roku szkolnym 2013/2014 przez 40 nauczycieli w 20 placówkach: przedszkolach i oddziałach przedszkolnych Dolnego Śląska, położonych głównie na obszarach wiejskich i w małych miasteczkach. Każda placówka została przygotowana technicznie do realizacji wszystkich wymaganych programem działań. We wszystkich salach dydaktycznych zapewniono dostęp do Internetu, a w ramach projektu każda z 20 placówek otrzymała zestaw multimedialny: tablicę interaktywną (zamontowaną na podstawie jezdnej, aby możliwe było przewożenie jej z jednej sali do drugiej), rzutnik multimedialny, laptop i wizualizer. Dyrektorzy oraz nauczyciele wdrażający ukończyli szkolenia z zakresu obsługi multimedii. Każda z 40 osób wdrażających została przygotowana merytorycznie i technicznie do korzystania z technologii informatycznej, aplikacji multimedialnych, do tworzenia własnych materiałów dydaktycznych z wykorzystaniem multimedii, w tym do korzystania z zasobów Internetu.

O procesie wdrażania

W 20 dolnośląskich placówkach, w 40 oddziałach przedszkolnych proces wdrażania rozpoczął się 2 września 2013 roku. Nauczyciele wyposażeni w program edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* oraz zestaw pomocy metodycznych, prowadzili zajęcia w swoich grupach przedszkolnych. Korzystali ze sprzętu multimedialnego, a w razie potrzeby mogli liczyć na pomoc informatyczno-techniczną. Średnio, co 2 miesiące, spotykali się podczas seminariów ewaluacyjnych, organizowanych w Zgorzelcu i we Wrocławiu z kierownictwem projektu, ze specjalistą ds. monitoringu i ewaluacji oraz ze specjalistą ds. programowych i merytorycznych. Seminaria były okazją do wymiany doświadczeń, przedstawiania aktualnych informacji z przebiegu wdrażania, osobistych konsultacji z pracownikami projektu. Co miesiąc każdy nauczyciel składał informację z przebiegu wdrażania, w której zdawał relację z przebiegu wdrażania, dokonywał oceny otrzymanych materiałów pod względem ich jakości, czytelności i merytorycznej przydatności. Łącznie każdy nauczyciel w roku szkolnym 2013/2014 złożył 12 miesięcznych informacji (od września 2013 do sierpnia 2014 r.)

Ocena wdrażania programu

Formularz informacji z przebiegu wdrażania innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* zawierał 7 części. Nauczyciel miał za zadanie przedstawić informacje dotyczące minionego miesiąca, którego dotyczyło sprawozdanie:

1. Ocenę jakości treści programowych: a) wartość merytoryczną, b) rozwijanie myślenia twórczego i konstrukcyjnego oraz wyobraźni przestrzennej, c) innowacyjność programu.
2. Ocenę materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w okresie sprawozdawczym pod kątem ułatwienia realizacji treści programowych.
3. Ocenę pomocy dydaktycznych (multimedialnych) wykorzystywanych w okresie sprawozdawczym pod kątem realizacji treści programowych.
4. Ocenę aktywności/zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach.
5. Liczbę zajęć dydaktyczno-wychowawczych z zastosowaniem zestawu multimedialnego.
6. Liczbę zajęć pokazowych dla rodziców z wykorzystaniem multimedii.
7. Ocenę rodziców dzieci biorących udział w programie - sposób pozyskania informacji.

8. Na podstawie zebranego materiału dokonywano analizy postępów merytorycznych w procesie wdrażania, co udokumentowano w formie zestawień zbiorczych. Zgromadzone wyniki zostały opracowane w formie zbiorczego zestawienia ilościowego oraz podsumowania jakościowego z procesu wdrażania.

Niniejsza analiza dokumentacji sprawozdawczej oraz bezpośrednie kontakty z nauczycielami wdrażającymi, konsultacje, wizyty w placówkach pozwoliły na przygotowanie obrazu i oceny procesu wdrażania programu *Przedszkole przyszłości*. W *Informacjach miesięcznych* nauczyciele ocenili części merytoryczne w punktach od 1 do 4, wybierając jedną z podanych odpowiedzi. Dla celów statystycznych wprowadzono skalę punktacji, tj. każdej odpowiedzi przypisano odpowiednią liczbę punktów. Wybrana ocena mogła być: a) bardzo wysoka (3 punkty), b) wysoka (2 punkty), c) średnia (1 punkt). Punkty 5-6 *Informacji* to suma godzin zajęć przeprowadzonych w miesiącu sprawozdawczym z wykorzystaniem multimedialnych. Punkt 7 - to ocena opisuwa zrealizowanych działań.

Zsumowano oceny z punktów 1-4 wg podanego klucza, wyliczając średnią za każdą część.

Średnia ocen za rok wdrażania została obliczona poprzez zsumowanie wszystkich ocen wystawionych przez 40 nauczycieli w roku szkolnym 2013/2014. Uzyskane wyniki przedstawiono w wersji tabelarycznej, graficznej oraz opisowej.

1) Ocena jakości treści programowych.

Nauczyciele oceniali treści programowe *Przedszkola przyszłości* w trzech aspektach, biorąc pod uwagę:

- wartość merytoryczną,
- rozwijanie myślenia twórczego i konstrukcyjnego oraz wyobraźni przestrzennej,
- innowacyjność programu.

Oceny w skali roku szkolnego 2013/2014 przedstawiają się następująco:

Ocena treści programowych - wg części składowych:	Średnia ocen w roku szkolnego 2013/2014	
a) wartości merytorycznej	2,42	2,42
b) rozwijania myślenia twórczego i konstrukcyjnego oraz wyobraźni przestrzennej	2,49	
c) innowacyjności programu	2,36	

Tabela nr 1. Ocena treści programowych

W powyższej tabeli podano średnie wartości ocen częściowych, wystawionych przez nauczycieli wdrażających w okresie 10 miesięcy roku szkolnego 2013/2014. W skali od 1 do 3 punktów nauczyciele ocenili: wartość merytoryczną treści programowych na 2,42 punkty, rozwijanie myślenia twórczego i konstrukcyjnego oraz wyobraźni przestrzennej na 2,46 punktu, a innowacyjność programu na 2,36 punktu.

Średnia ocena treści programowych wystawiona przez 40 nauczycieli wdrażających to 2,42 punktu, zatem jest to ocena wysoka.

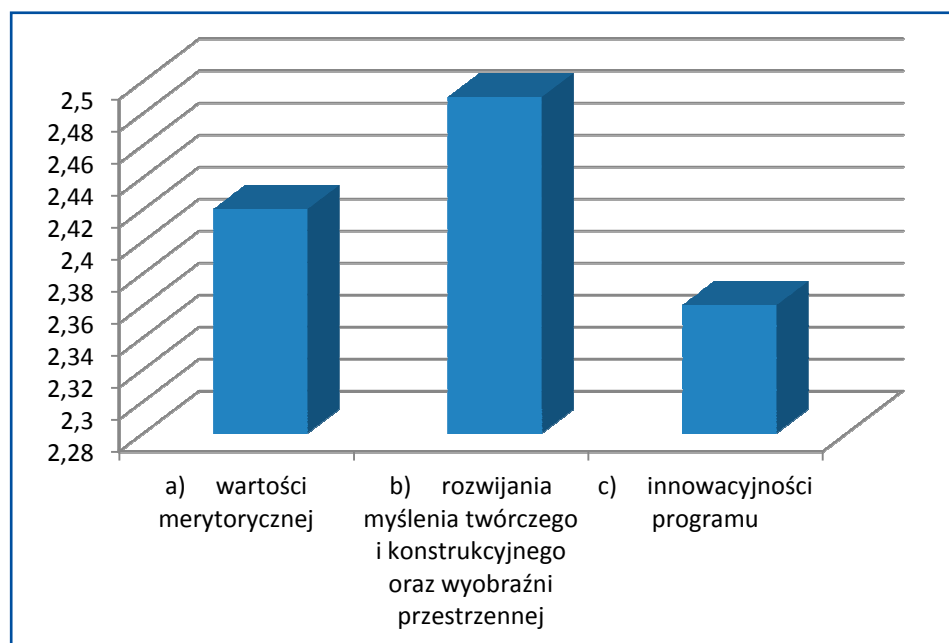
Nauczyciele wysoko ocenili wartość merytoryczną zarówno programu wychowania przedszkolnego, jak i materiałów metodycznych, szczególnie przewodnika dla nauczyciela, w którym zawarto szczegółowy

rozkład materiału z podziałem na kształcone umiejętności dziecka, opracowano interesujące scenariusze zajęć, opisano ciekawsze metody pracy z dzieckiem. Ponadto podkreślano możliwość wykorzystania utworów muzycznych podczas zajęć i zamieszczenie słów piosenek w E-zeszytcie.

Bardzo wysoka jest ocena za pomysły autorów na rozwijanie myślenia twórczego i konstrukcyjnego oraz wyobraźni przestrzennej. Według nauczycieli, karty pracy proponowane w zeszytach ćwiczeń nr 3 i 4 oraz dodatkowe zadania do wykonania wpływają na rozwijanie twórczego myślenia i wyobraźni przestrzennej. Ponadto ważne są kształcone umiejętności samodzielnego składania, wycinania oraz tworzenie w ramach pracy zespołowej ciekawych kompozycji przestrzennych.

W ocenie innowacyjności natomiast brano pod uwagę multimedia: zestaw multimedialny dostępny w placówce w sali dydaktycznej oraz możliwość korzystania z Internetu na potrzeby edukacyjne. Niezwykle ważne w ocenie innowacyjności było również przygotowanie nauczycieli do pracy – wysoko oceniono praktyczną wartość szkoleń z zakresu stosowania sprzętu multimedialnego oraz stałą opiekę informatyczno-techniczną. Ponadto ciekawą i nową pomocą były aplikacje interaktywne oraz propozycje ich wykorzystania w postaci scenariuszy zajęć.

Wykres nr 1. Ocena treści programowych

Ogółem treści programowe wysoko i bardzo wysoko oceniło 90% nauczycieli wdrażających.

2) Ocena materiałów dydaktycznych wykorzystywanych w okresie sprawozdawczym pod kątem ułatwienia realizacji treści programowych.

Kolejnym elementem poddanym ocenie nauczycieli wdrażających, dokonywanej przez każdego z nich w okresie roku szkolnego, były materiały dydaktyczne, wypracowane w ramach projektu, które stanowiły obudowę metodyczną do realizacji programu *Przedszkole przyszłości* w postaci: *Przewodnika metodycznego dla nauczyciela*, złożonego z 2 części – każda przeznaczona na jeden semestr roku szkolnego, płyta z utworami muzycznymi, *Instrukcja korzystania z multimediiów*, zestaw 50 scenariuszy zajęć z wykorzystaniem aplikacji, zestaw 50 aplikacji interaktywnych, zestaw 40 tablic demonstracyjnych, zestaw 50 obrazków do czytania globalnego, zestaw (4-częściowy) zeszytów ćwiczeń z kartami pracy dla dzieci, E-zeszyt z multimedialnymi narzędziami, wersją graficzną wszystkich publikacji, materiałami do diagnozy oraz zestaw 4 sztuk maskotek-przewodniczek.

Nauczyciele w swoich miesięcznych sprawozdaniach oceniali jakość, przydatność tych materiałów, z których w danym miesiącu korzystali. Ocena stanowi średnią wartość wyliczoną na podstawie wszystkich informacji miesięcznych.

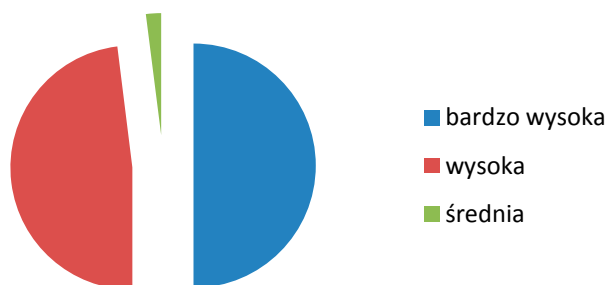
Wdrażający ocenili materiały dydaktyczne, które „testowali” przez cały rok szkolny, bardzo wysoko (2,52 pkt.). 20 osób wystawiło ocenę bardzo wysoką, 19 – wysoką, a 1 osoba – ocenę średnią (tabela nr 2).

Ocena materiałów dydaktycznych wykorzystywanych pod kątem ułatwienia realizacji treści programowych	
Średnia wystawionych ocen	liczba oceniających
bardzo wysoka	20
wysoka	19
średnia	1

Tabela nr 2. Ocena materiałów dydaktycznych

Zatem 50% nauczycieli wystawiło ocenę bardzo wysoką (średnio powyżej 2,51 pkt.), 48% - wysoką (średnio od 1,56 do 2,50 pkt.), a 2% - oceniło materiały na poziomie średnim (do 1,55 pkt.). **Zatem 98% nauczycieli uważa, że pomoce dydaktyczne ułatwiły wdrażanie innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* (wykres nr 2).**

% oceniających

Wykres nr 2. Ocena materiałów dydaktycznych

3) Ocena pomocy dydaktycznych - multimedialnych wykorzystywanych pod kątem realizacji treści programowych.

Oprócz ogólnej oceny zestawu pomocy dydaktycznych, zadaniem nauczycieli wdrażających było także dokonanie oceny multimedialnych, tj. możliwości wykorzystania aplikacji interaktywnych, wraz ze scenariuszami opracowanych w ramach projektu, możliwości korzystania z zasobów Internetu oraz korzystania ze sprzętu: tablicy interaktywnej, rzutnika multimedialnego, laptopa, wizualizera.

Nauczyciele ocenili pomoce dydaktyczne – multimedia na poziomie wysokim: średnia ocen to 2,28 punktu, w tym 14 osób wystawiło ocenę bardzo wysoką, a 26 – wysoką. Brak ocen średnich.

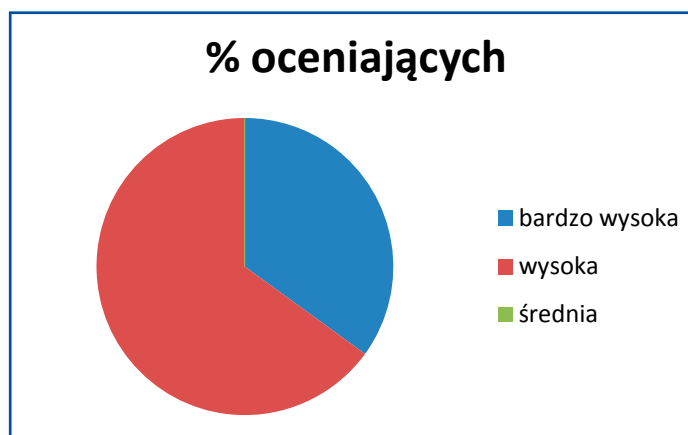

Ocena pomocy dydaktycznych (multimedialnych) wykorzystywanych pod kątem realizacji treści programowych

Średnia ocen	Liczba oceniających
bardzo wysoka	14
wysoka	26
średnia	0

Tabela nr 3. Ocena pomocy dydaktycznych – multimediiów

Rozkład procentowy wystawionych ocen przedstawia wykres nr 3: 35% oceniło pomoce dydaktyczne - multimedia na poziomie bardzo wysokim. W tej grupie są nauczyciele, którzy oprócz dostarczonych aplikacji interaktywnych, sami tworzyli własne pomoce dydaktyczne z wykorzystaniem technologii informatycznych, często też poszukiwali ciekawych rozwiązań z wykorzystaniem Internetu. Swoimi doświadczeniami w tym zakresie dzieli się podczas konsultacji oraz spotkań ewaluacyjnych. Dla tej grupy nauczycieli sprzęt, aplikacje stanowiły punkt wyjścia do realizacji własnych pomysłów dydaktycznych. Większa grupa – 65% osób wdrażających oceniło multimedia do programu *Przedszkole przyszłości* na poziomie wysokim. Brak ocen średnich wskazuje na ogólnie bardzo wysokie noty i odpowiednie przygotowanie nauczycieli do korzystania z technologii informatycznych na potrzeby edukacji przedszkolnej w ramach *Przedszkola przyszłości*.

Wykres nr 3. Ocena pomocy dydaktycznych – multimediiów.

4) Ocena aktywności/zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach.

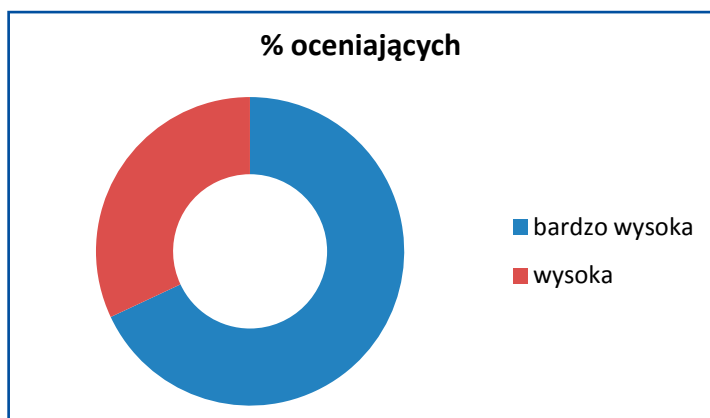
Niezwykle ważna w procesie wdrażania jest aktywność dzieci, do których kierowane są działania proponowane w programie *Przedszkole przyszłości* oraz opracowanych pomocach dydaktycznych. Na podstawie ocen wystawionych przez nauczycieli w obszarze „Ocena aktywności/ zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach” należy wnioskować, iż dzieci z wielkim zainteresowaniem brały udział w zajęciach, szczególnie tych, w których wykorzystywano multimedia oraz aplikacje interaktywne. Przedszkolaki bardzo szybko opanowały umiejętność obsługi tablicy interaktywnej i współpracy w grupie podczas zajęć. **Obszar 4: „Ocena aktywności/zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach”, uzyskał najwyższe noty w całym okresie wdrażania: średnia ocen na poziomie bardzo wysokim: 2,69 punktu w skali od 1 do 3 punktów.** 27 nauczycieli stwierdziło, że dzieci w ich grupie były bardzo zainteresowane zajęciami z wykorzystaniem technologii informatycznej, a 13 nauczycieli oceniło tę aktywność na poziomie wysokim.

Ocena aktywności/zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach		
Ocena	Procent	Liczba osób
bardzo wysoka	68%	27
wysoka	32%	13

Tabela nr 4. Ocena aktywności/zainteresowania dzieci

Średnie oceny na podstawie not wystawianych przez nauczycieli wdrażających w okresie całego roku szkolnego są podstawą do stwierdzenia, iż 100% przedszkolaków chętnie uczestniczyło w zajęciach z wykorzystaniem multimediów. W żadnym z 40 oddziałów nie wskazano braku zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach (szczególnie aktywność przy działaniach na tablicy interaktywnej) - 68% ocen bardzo wysokich, 32% ocen wysokich (wykres nr 4).

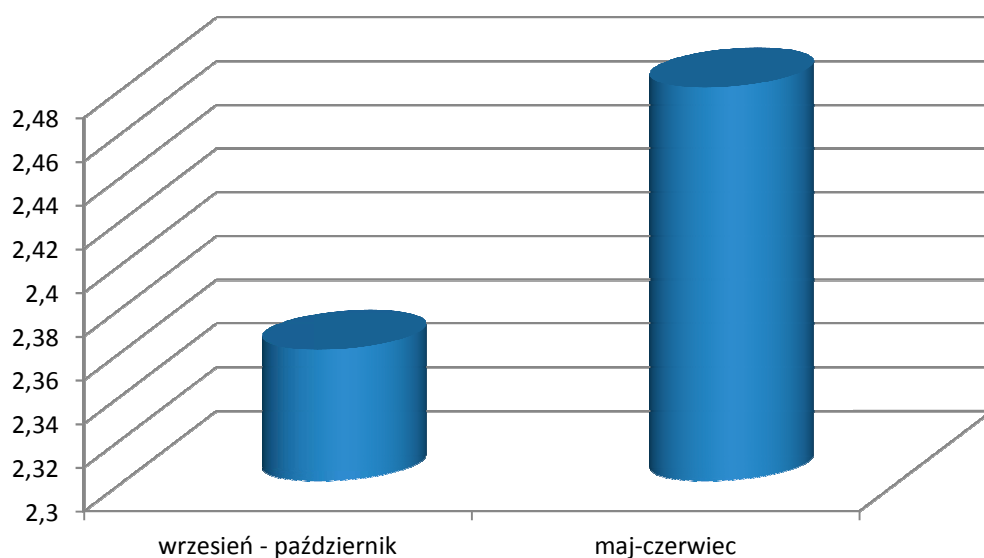
Wykres nr 4. Ocena aktywności/zainteresowania dzieci

Ogólna ocena treści programowych, materiałów dydaktycznych, multimediów, aktywności dzieci wystawiona przez 40 nauczycieli wdrażających.

Z analizy ocen wskazywanych w *Miesięcznych informacjach* można wnioskować, że nauczyciele wdrażający wystawili niższe noty w pierwszych miesiącach wdrażania - we wrześniu i październiku (2,36 pkt.), natomiast najwyższe - w maju i czerwcu (2,48 pkt.). Zatem wzrost pozytywnych ocen następował wraz z czasem trwania projektu. Na ocenę miał wpływ lepiej poznany program oraz materiały dydaktyczne. Wdrażający przyzwyczaili się do konieczności stosowania multimediów w praktyce, a praca z wykorzystaniem tablicy interaktywnej i Internetu sprawiała coraz mniej trudności, a coraz więcej satysfakcji.

Okres podlegający ocenie	Średnia ocen
wrzesień - październik	2,36
maj-czerwiec	2,48

Tabela nr 5. Ogólna ocena programu, materiałów i aktywności dzieci

Wykres nr 5. Ogólna ocena programu, materiałów i aktywności dzieci

Maksymalnie wysoko, wartość programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* oraz otrzymane materiały metodyczne, oceniło 16 nauczycieli wdrażających (40% ogółu wdrażających), 24 osoby (60%) oceniło program edukacji przedszkolnej wdrażany przez cały rok szkolny na poziomie dobrym. Brak ocen na poziomie średnim wskazuje na wysoką jakość proponowanych treści programowych oraz materiałów dydaktycznych, opracowanych w ramach projektu *Przedszkole przyszłości - program edukacji przedszkolnej*.

5) Liczba zajęć dydaktyczno-wychowawczych z zastosowaniem zestawu multimedialnego.

W czasie jednego roku szkolnego w 40 oddziałach przedszkolnych w 20 placówkach na Dolnym Śląsku wykorzystano zestaw multimedialny podczas 4.500 zajęć dydaktyczno-wychowawczych, tj. średnio jeden nauczyciel przeprowadził 112 zajęć z zastosowaniem technologii informatycznych. Zatem statystycznie każdy z nich przeprowadził zajęcia z wykorzystaniem TI średnio 11 razy w ciągu miesiąca.

6) Liczba zajęć pokazowych dla rodziców z wykorzystaniem multimedialnych.

W czasie roku szkolnego nauczyciele wdrażający organizowali 195 zajęć pokazowych z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego. Zajęcia otwarte odbywały się z aktywnym udziałem dzieci, z wykorzystaniem aplikacji interaktywnych. Gośćmi zaproszonymi byli rodzice, przedstawiciele organów prowadzących, dyrektorzy przedszkoli, inni nauczyciele. W głównej roli przewodników po multimedialnych zawsze występowały przedszkolaki. Najwięcej zajęć pokazowych zorganizowano w miesiącach: grudzień, marzec, maj i czerwiec. Najmniej we wrześniu, październiku i lutym.

7) Ocena rodziców dzieci biorących udział w programie - sposób pozyskania informacji.

Nauczyciel wdrażający przez cały okres wdrażania programu *Przedszkole przyszłości* prowadzili rozmowy indywidualne i grupowe z rodzicami, którzy informowali o większym zainteresowaniu dzieci udziałem w zajęciach, zwiększeniem zaciekania komputerem w domu. Rodzice wskazywali też wielokrotnie, że wspólnie z dziećmi przeglądają aplikacje interaktywne, korzystają z gier i zabaw komputerowych. Pozytywnie oceniali udział dzieci w projekcie, zwiększenie zainteresowania technologią informatyczną i multimediami. Pozytywnie oceniali też fakt, że przedszkole, do którego uczęszczało ich dziecko, uczestniczyło w tak atrakcyjnym projekcie.

Rodzice chętnie brali aktywny udział w zajęciach otwartych, wspólnie z dziećmi wykonywali zadania na tablicy interaktywnej.

Nie odnotowano negatywnych opinii rodziców na temat udziału ich dziecka w projekcie. Zdarzały się natomiast przypadki, kiedy rodzice wnioskowali o przeniesienie dziecka do grupy, w której wdrażany był program *Przedszkole przyszłości*.

Wnioski:

Na podstawie materiału uzyskanego z informacji z wdrażania składanych przez nauczycieli, wypowiedzi nauczycieli podczas konsultacji merytorycznych, spotkań ewaluacyjnych, należy stwierdzić, że zarówno treści programowe (program wychowania przedszkolnego), jak też obudowa metodyczna, w tym multimedia opracowane w ramach projektu *Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej*, zostały ocenione wysoko przez nauczycieli praktyków.

Średnie oceny uzyskane w trzech pierwszych obszarach plasują się na poziomie wysokim, a jeden (ocena aktywności/zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach) na poziomie bardzo wysokim. Oznacza to, że założenia programu, którego elementem innowacyjności było wykorzystanie technologii informatycznych, w tym multimedialnych, z bezpośrednim zaangażowaniem dzieci, spotkały się z uznaniem nauczycieli wychowania przedszkolnego, którzy wdrażali program *Przedszkole przyszłości*.

Ponadto sprzęt, w jaki zostało wyposażone każde przedszkole, tj. tablica interaktywna, rzutnik multimedialny, laptop, wizualizer doskonale uzupełniły pomoce dydaktyczne, opracowane w ramach projektu. Nauczyciele zostali przygotowani do korzystania z nowoczesnych technologii, a ich zaangażowanie docenili także rodzice przedszkolaków.

Spełnienie wszystkich założeń programu pozwoliło na organizację atrakcyjnych zajęć edukacyjnych w przedszkolach. W roku szkolnym odbyło się 4.500 zajęć dydaktyczno-wychowawczych, podczas których wykorzystano sprzęt multimedialny, zorganizowano 195 zajęć pokazowych dla rodziców, władz samorządowych, którego głównymi bohaterami były przedszkolaki obsługujące multimedia. Zastosowanie technologii informatycznej oraz odpowiednie przygotowanie do jej zastosowania wpłynęły znacząco na atrakcyjność programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości*.

Zainteresowania technologią informatyczną u dzieci w wieku przedszkolnym, na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród nauczycieli wdrażających innowacyjny program edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* w okresie: 09.2013 - 06. 2014 roku.

O projekcie

Przedszkole przyszłości – program edukacji przedszkolnej to projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, realizowany w latach 2012-2014. W ramach tego przedsięwzięcia powstał innowacyjny program pt. *Przedszkole przyszłości*, który w roku szkolnym 2013/2014 był wdrażany w 20 placówkach przedszkolnych Dolnego Śląska w 40 oddziałach. Placówki przedszkole, które mogły wziąć udział w projekcie, to przedszkola oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, położone na terenach wiejskich i w małych miastach.

Jedną z innowacji było wykorzystanie multimediiów w dydaktyce przedszkolnej. Każda placówka wdrażająca, oprócz programu i bogatej obudowy metodycznej, otrzymała zestaw multimedialny (tablica interaktywna, rzutnik, laptop, wizualizer), zestaw aplikacji multimedialnych ze scenariuszami oraz dostęp do zasobów Internetu w każdym oddziale. 40 nauczycielek zostało przeszkolonych w zakresie korzystania ze sprzętu oraz aplikacji. W całym okresie wdrażania nauczycielki mogły korzystać z bezpłatnej pomocy informatyczno-technicznej. Ponadto miały obowiązek składania miesięcznych informacji z przebiegu procesu wdrażania, co zapewniło bezpośredni nadzór nad realizacją programu oraz pozwalało pracownikom projektu na dokonanie oceny opracowanych w ramach projektu produktów: programu, materiałów dydaktycznych w tym aplikacji multimedialnych. Te dokumenty stanowiły bieżące źródło informacji na temat wdrażanego projektu.

Badanie ankietowe

Z miesięcznych informacji nauczycieli wdrażających można było odczytać, że dzieci są bardzo zainteresowane udziałem w zajęciach z wykorzystaniem multimediiów. Brak było jednak źródeł informacji dotyczących przyrostu umiejętności dzieci przedszkolnych objętych programem *Przedszkole przyszłości* w zakresie obsługi multimediiów oraz zainteresowania TI. W celu dokonania takiej oceny opracowano narzędzie badawcze - ankietę dotyczącą rozwoju zainteresowań technologią informatyczną u dzieci w wieku przedszkolnym (...). Badanie ankietowe przeprowadzono wśród 38 nauczycieli – uczestniczących w spotkaniach ewaluacyjnych w Zgorzelcu i we Wrocławiu w czerwcu 2014 roku.

Na Dolnym Śląsku w okresie 2012 - 2014 realizowane były 3 projekty adresowane do przedszkoli, z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego. Badaniem ankietowym objęto nauczycieli ze wszystkich 3 projektów. W niniejszym opracowaniu uwzględniono jedynie wyniki uzyskane od grupy nauczycieli wdrażających program *Przedszkole przyszłości*.

Budowa narzędzia badawczego

Formularz ankiety zbudowany był z 7 pytań:

1. Tytuł programu wychowania przedszkolnego realizowany przez Panią (podkreśl właściwy):

- a) Program edukacji przedszkolnej „Jutro idę do szkoły”,

- b) Program edukacji przedszkolnej „Multimedialne przedszkole. Z e-przedszkolakiem izerskim szlakiem”,
- c) Program edukacji przedszkolnej „Przedszkole przyszłości”.

2. Placówka, w której realizowany jest program znajduje się:

- a) w mieście pow. 20.000 mieszkańców,
- b) w mieście poniżej 20.000 mieszkańców,
- c) na wsi.

3. Liczba dzieci w Pani grupie objętych programem: w tym: chłopców i dziewczynek.

4. Na podstawie własnych obserwacji proszę uzupełnić poniższe punkty:

- Na początku roku szkolnego: ile dzieci znało zasady obsługi sprzętu multimedialnego i potrafiło wykonać zadanie z wykorzystaniem:
 - a) laptopa - dzieci, w tym: chłopców i dziewcząt,
 - b) tablicy interaktywnej - dzieci, w tym: chłopców i dziewcząt.
- Pod koniec roku szkolnego: ile dzieci znało zasady obsługi sprzętu multimedialnego i potrafiło wykonać zadanie z wykorzystaniem:
 - a) laptopa - dzieci, w tym: chłopców i dziewcząt,
 - b) tablicy interaktywnej - dzieci, w tym: chłopców i dziewcząt.
- Dzieci chętniej uczestniczyły w zajęciach z wykorzystaniem:
 - a) pacynek, b) tablicy interaktywnej.
- Kto w Pani grupie bardziej interesuje się technologią informatyczną /korzystaniem ze sprzętu multimedialnego?
 - a) chłopcy, b) dziewczynki, c) płeć nie wpływa na zainteresowania.

5. Ile dzieci korzysta w domu z komputera?

- a) 100% dzieci z grupy, b) ok. 50% dzieci z grupy, c) mniej niż 20% dzieci z grupy.

6. Które dzieci także w domu korzystają z komputera?

- a) częściej chłopcy, b) częściej dziewczynki, c) bez względu na płeć.

7. Na ile ocenia Pani przydatność multimediiów do realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego?

- a) multimedia **bardzo przydają się** w realizacji podstawy programowej,
- b) multimedia **przydają się** w realizacji podstawy programowej,
- c) multimedia **nie przydają się** do realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

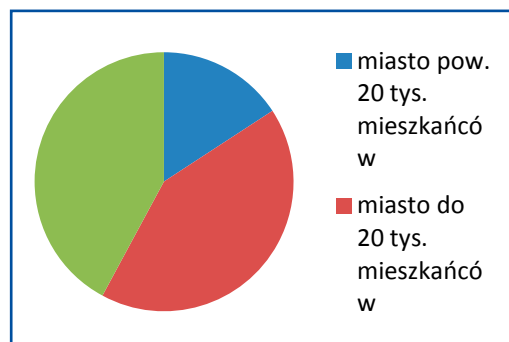
Charakterystyka respondentek

W badaniu uczestniczyło 38 nauczycielek; 6 pracujących w placówkach położonych w mieście pow. 20 tysięcy mieszkańców (16% osób), 16 w mieście do 20 tysięcy mieszkańców (42% badanych), 16 - na terenach wiejskich (42% badanych).

Miejsce położenia placówki:	Liczba oddziałów	%
miasto pow. 20 tys. mieszkańców	6	16%
miasto do 20 tys. mieszkańców	16	42%
wieś	16	42%

Tabela nr 1. Miejsce położenia placówek, w których pracują nauczyciele wdrażający

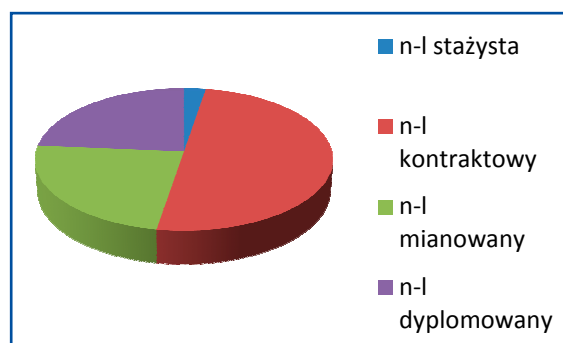

Wykres nr 1. Miejsce położenia placówek

Ze względu na stopień awansu zawodowego w badaniu uczestniczyło: 1 nauczyciel stażysta (2%), 19 nauczycieli kontraktowych (50%), 9 nauczycieli mianowanych (24%), 9 nauczycieli dyplomowanych (24% badanych).

Stopień awansu zawodowego	I. n-li	%
n-l stażysta	1	2
n-l kontraktowy	19	50
n-l mianowany	9	24
n-l dyplomowany	9	24

Tabela nr 2. Stopień awansu zawodowego

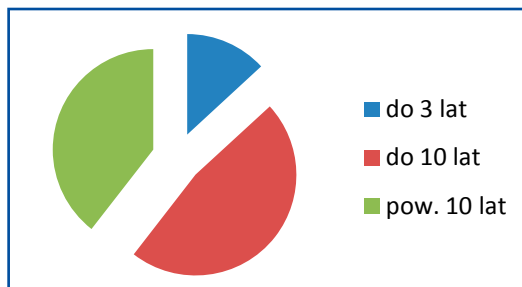
Wykres nr 2. Grupy nauczycieli wg stopnia awansu zawodowego

Staż pracy w oświacie przedstawia się następująco: do 3 lat - pracuje 5 osób (13%), do 10 lat - 18 osób (47%), powyżej 10 lat - 15 osób (40%).

Staż pracy w oświacie	Liczba nauczycieli	%
do 3 lat	5	13
do 10 lat	18	47
pow. 10 lat	15	40

Tabela nr 3. Staż pracy w oświacie

Wykres nr 3. Zestawienie nauczycieli wg staż pracy

Jak wynika z tabeli 2 i 3 oraz wykresów 2 i 3, nauczyciele wdrażający to różnorodna grupa: 2% - 1 osoba, to nauczyciel ze stopniem stażysty, 50% - 19 osób, to nauczyciele kontraktowi. Mianowani i dyplomowani stanowią łącznie 48% wdrażających.

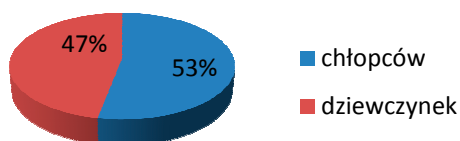
W grupie nauczycieli wdrażających przeważają osoby o długim stażu pracy w oświacie pracuje. Od 3 do 10 lat - 47% (kolor czerwony), a powyżej 10 lat - 40% (kolor zielony). Można więc wnioskować, iż spostrzeżenia i oceny nauczycieli wyrażone w tym badaniu odnośnie zainteresowań dzieci multimediami, są oparte na wieloletniej pracy i obserwacji dzieci.

Charakterystyka dzieci przedszkolnych

W okresie od września 2013 do czerwca 2014 roku rodzice złożyli 925 deklaracji zgody na udział dziecka w projekcie. Jednak w ankietach wypełnionych przez 38 nauczycieli w czerwcu 2014 roku respondenci wskazywali ogółem 875 dzieci, w tym 464 chłopców i 411 dziewczynek. Taką też liczbę przyjęto jako 100% przedszkolaków i dokonano oceny ich znajomości multimediiów oraz stopnia zainteresowania udziałem w zajęciach z wykorzystaniem TI.

Liczba dzieci	Chłopczy	Dziewczyнки
875	464	411
100%	53%	47%

Tabela nr 4. Liczba dzieci

Wykres nr 4. Udział dzieci wg płci

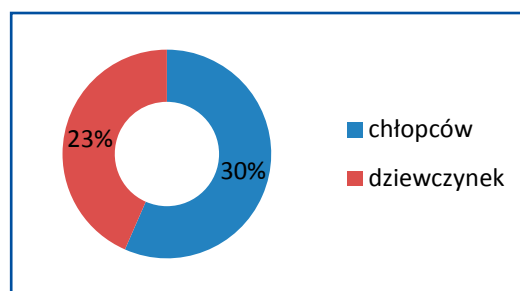

Analiza wyników badania ankietowego

Na podstawie własnych obserwacji nauczyciele ocenili, ile dzieci znało zasady obsługi sprzętu multimedialnego i potrafiło wykonać zadanie z wykorzystaniem laptopa lub tablicy interaktywnej na początku roku szkolnego, tj. w chwili rozpoczęcia realizacji programu *Przedszkole przyszłości*.

Znajomość obsługi laptopa na początku roku szkolnego	Liczba dzieci	Chłopcy	Dziewczynki
	466	266	200
%	53%	30%	23%

Tabela nr 5. Znajomość obsługi laptopa

Wykres nr 5. Znajomość obsługi laptopa wg płci

Umiejętność obsługi laptopa wykazywało 53% dzieci, w tym 30% chłopców i 23% dziewczynek.

Znajomość obsługi tablicy interaktywnej na początku roku szkolnego	Liczba dzieci	Chłopcy	Dziewczynki
	45	25	20
%	5% ogółu	3%	2%

Tabela nr 6. Znajomość obsługi tablicy

Umiejętność obsługi tablicy interaktywnej wykazywało zaledwie 5% ogółu przedszkolaków w grupach objętych badaniem, w tym 3% chłopców i 2% dziewczynek.

W ciągu roku szkolnego, zgodnie z wymaganiami programu *Przedszkole przyszłości* nauczyciele wykorzystywali sprzęt multimedialny, w tym aplikacje oraz Internet do zajęć z dziećmi. **łącznie przeprowadzono 4.500 zajęć z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego oraz 195 zajęć pokazowych** dla rodziców i innych osób. Jak wynika z oceny nauczycieli, dzieci bardzo aktywnie i chętnie uczestniczyły w zajęciach. Szybko poznały zasady obsługi tablicy interaktywnej oraz korzystały z aplikacji multimedialnych.

Pod koniec roku szkolnego znacznie większa grupa dzieci potrafiła obsługiwać zarówno laptopa, jak i tablicę interaktywną, co ilustrują tabele nr 7 i 8.

Znajomość obsługi laptopa po roku wdrażania programu	Liczba dzieci	Chłopcy	Dziewczynki
	813	436	377
%	93% ogółu	50%	43%

Tabela nr 7. Znajomość obsługi laptopa po roku

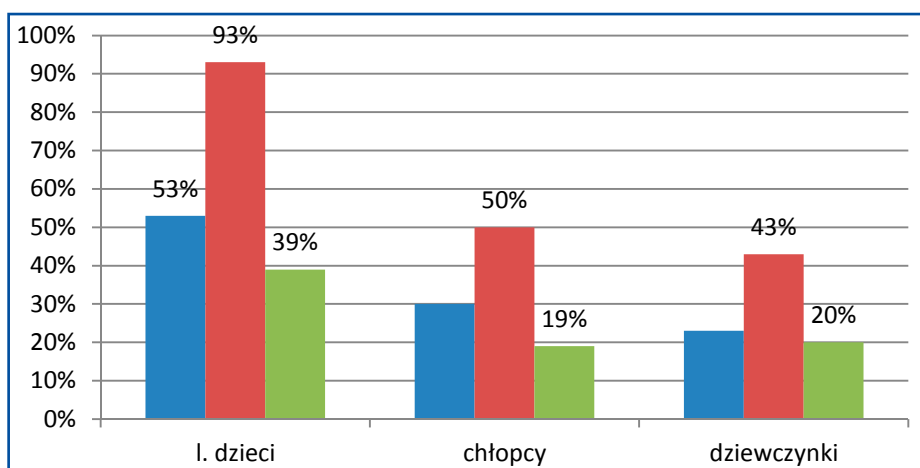
Znajomość obsługi tablicy interaktywnej po roku wdrażania programu	Liczba dzieci	Chłopcy	Dziewczynki
	846	449	397
%	97%	51%	45%

Tabela nr 8. Znajomość obsługi tablicy po roku

Znajomość obsługi laptopa wśród dzieci w okresie jednego roku w wyniku aktywnego wykorzystywania sprzętu do realizacji zadań dydaktycznych wskazuje tabela nr 9.

Znajomość obsługi laptopa na początku roku szkolnego	Liczba dzieci	Chłopcy	Dziewczynki
	466	266	200
%	53%	30%	23%
po roku wdrażania programu	813	436	377
%	93%	50%	43%
przyrost umiejętności	347	170	177
%	39%	19%	20%

Tabela nr 9. Przyrost umiejętności obsługi laptopa

Wykres nr 6. Wzrost umiejętności obsługi komputera po roku wdrażania programu

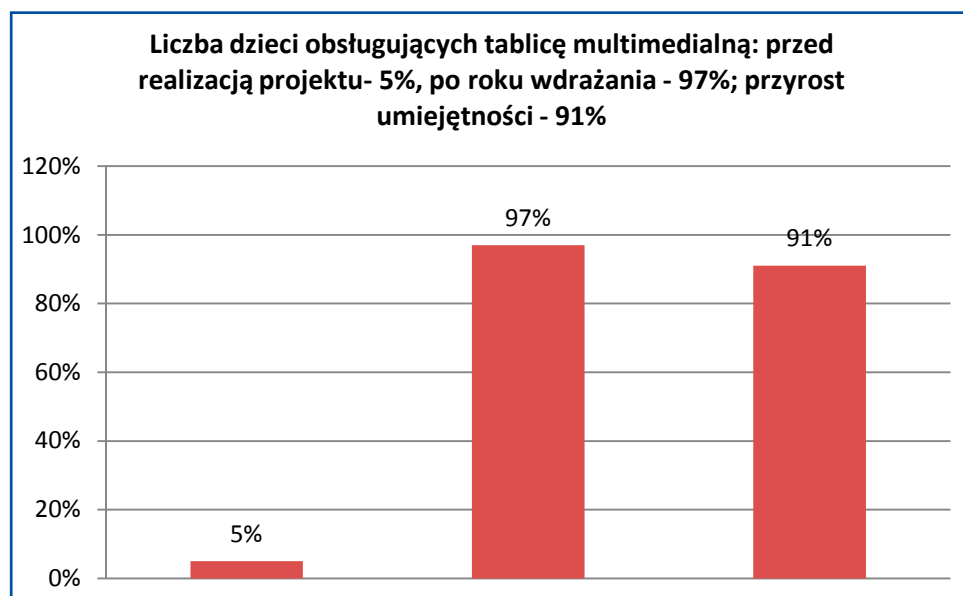
Zgodne z wynikami zamieszczonymi w tabeli nr 9 oraz na wykresie nr 6 należy stwierdzić, iż przed realizacją wdrażania programu *Przedszkole przyszłości* - 53% dzieci posiadało umiejętność obsługi komputera/laptopa. Na koniec wdrażania (w czerwcu) sprawnością obsługi komputera mogło się pochwalić 93% dzieci, w tym 50% chłopców i 43% dziewcząt. W wyniku aktywnego korzystania z multimedialnych urządzeń umiejętność obsługi laptopa wzrosła wśród przedszkolaków o 39%.

Także po roku wdrażania programu *Przedszkole przyszłości* z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego znacząco wzrosła umiejętność obsługi tablicy interaktywnej u dzieci, aż o 91% w stosunku do stanu z początku roku szkolnego, tj. w czasie rozpoczęcia procesu wdrażania programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* (tabela nr 10), w tym 48% chłopców i 43% dziewczynek.

Znajomość obsługi tablicy interaktywnej na początku roku szkolnego	Liczba dzieci	Chłopcy	Dziewczynki
	45	25	20
%	5% ogółu	3%	2%
po roku wdrażania	846	449	397
%	97%	51%	45%
Przyrost umiejętności w stosunku do wszystkich 875 dzieci w projekcie	u 801 dzieci	424	377
%	o 91%	48%	43%

Tabela nr 10. Przyrost umiejętności obsługi tablicy

Wykres nr 7. Przyrost umiejętności obsługi tablicy multimedialnej

Do właściwej realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego przedstawionych w programie *Przedszkole przyszłości*, niezbędne było opracowanie różnorodnych pomocy dydaktycznych, w tym m.in. plansz edukacyjnych, obrazków do globalnego czytania, pacynek edukacyjnych oraz aplikacji multimedialnych. We wspomniane pomoce zostali wyposażeni wszyscy nauczyciele wdrażający program w 20 placówkach przedszkolnych. Pomoce dydaktyczne były wykorzystywane podczas zajęć, zgodnie z opracowanymi scenariuszami zajęć, zawartymi w *Przewodniku metodycznym dla nauczyciela* oraz według inwencji twórczej pedagogów.

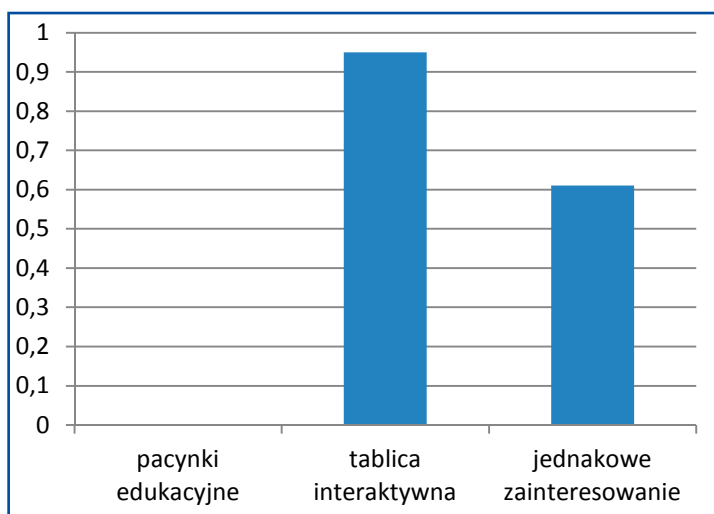
Na pytanie dotyczące stopnia zainteresowania dzieci udziałem w zajęciach z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych: pacynek edukacyjnych oraz tablicy interaktywnej (tabela nr 11) respondenci odpowiedzieli w sposób następujący:

Pomoc dydaktyczna	%
pacynki edukacyjne	0
tablica interaktywna	95%
jednakowe zainteresowanie	61%

Tabela nr 11. Wybór pomocy dydaktycznych

Nauczyciele wskazali, że dzieci bardziej interesowały zajęcia, w których nauczyciel korzystał z tablicy interaktywnej - 95%. Brak wskazania, że zajęcia wyłącznie z wykorzystaniem samych pacynek edukacyjnych były interesujące, ale 61% badanych stwierdziło, że jednakowe zainteresowanie wzbudzały zajęcia z wykorzystaniem pacynki i tablicy interaktywnej.

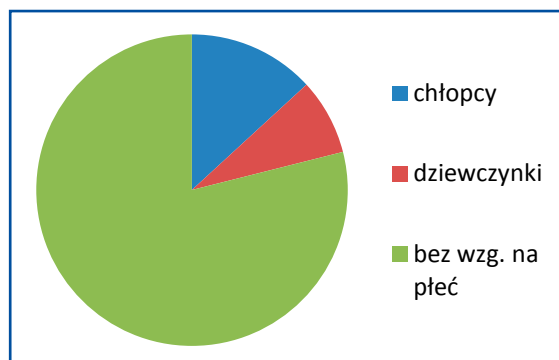
Wykres nr 8. Zainteresowanie zajęciami z wykorzystaniem wskazanych pomocy dydaktycznych

W badaniu ankietowym wzięło udział 38 nauczycieli wdrażających program *Przedszkole przyszłości*. Ocena dokonana została w stosunku do 875 dzieci, w tym 464 chłopców i 411 dziewczynek z 38 oddziałów z 20 placówek przedszkolnych na Dolnym Śląsku.

Na pytanie: *Kto bardziej interesował się obsługą sprzętu TI?*, respondenci odpowiedzieli, że **zainteresowanie odbywało się bez względu na płeć (79%)**. Większe zainteresowanie TI wśród chłopców dostrzegło 13% badanych, a wśród dziewczynek - 8% nauczycieli wdrażających (tabela nr 12).

Płeć dziecka	Liczba głosów	%
chłopcy	5	13%
dziewczynki	3	8%
bez względu na płeć	30	79%

Tabela nr 12. Zainteresowanie TI ze względu na płeć

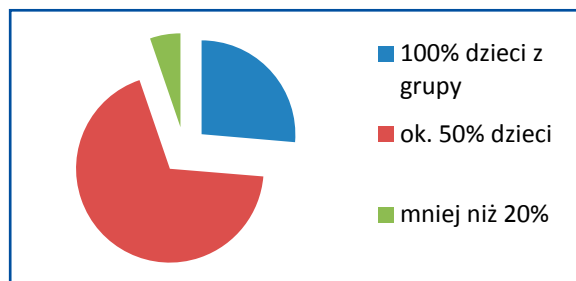

Wykres nr 9. Zainteresowanie dzieci TI ze względu na płeć

Na pytanie dotyczące korzystania z komputera przez dzieci w domu, 26 nauczycieli stwierdziło, że **około 50% dzieci korzysta w domu z komputera**, 10 osób oceniło, że 100% dzieci korzysta z komputera, a tylko 2 osoby stwierdziły, że mniej niż 20% dzieci korzysta z komputera w domu.

% dzieci	Liczba głosów	%
100% dzieci z grupy	10	26
ok. 50% dzieci	26	69
mniej niż 20%	2	5

Tabela nr 13. Ile dzieci korzysta w domu z komputera

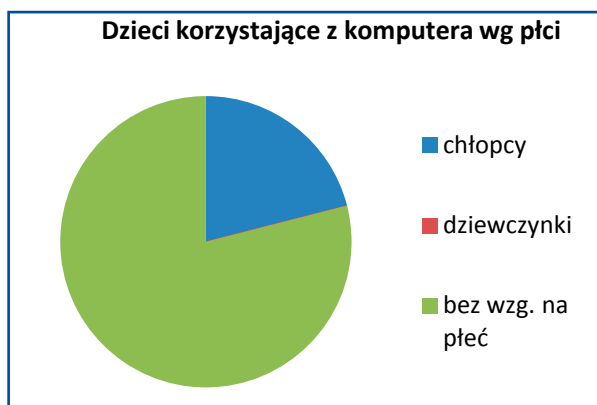

Wykres nr 10. Liczba dzieci korzystających z komputera w domu

Kolejne pytanie dotyczyło kwestii zależności pomiędzy zainteresowaniem i możliwością korzystania w domu z komputera a płcią dzieci. Według 64% opinii nauczycieli wdrażających, płeć nie ma na to wpływu, 40% uważa, że dziewczynki częściej korzystają w domu z komputera, a 26% twierdzi, że to chłopcy częściej korzystają w domu z komputera (tabela nr 14, wykres nr 11).

Płeć dzieci korzystających z komputera w domu	Liczba głosów	%
chłopcy	8	21
dziewczynki	0	0
bez wzgl. na płeć	30	79

Tabela nr 14. Które dzieci częściej korzystają w domu z komputera?

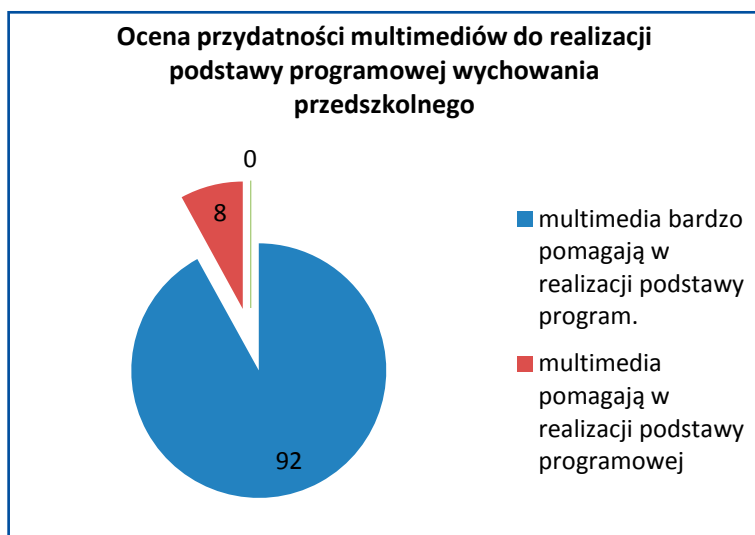
Wykres nr 11. Korzystanie przez dzieci w domu z komputera wg płci

Oceny korzystania w domu z komputera przez dzieci dokonano w oparciu o wypowiedzi nauczycieli wdrażających. Na podstawie uzyskanych wyników (tabela nr 14, wykres nr 11) można stwierdzić, że korzystanie przez dzieci z komputera w domu odbywa się w dużej mierze bez względu na płeć (79% wypowiedzi).

Ostatnie pytanie w ankiecie miało na celu ocenę przydatności multimediów do realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego. 100% badanych stwierdziło, że multimedia, które pozwalały zrealizować treści programowe innowacyjnego programu, pomagają w realizacji podstawy programowej. Żadna z pytaných osób nie miała co do tego wątpliwości (brak odpowiedzi negatywnych).

Ocena przydatności multimediów do realizacji pp	Liczba głosów	%
multimedia bardzo pomagają w realizacji podstawy program.	35	92
multimedia pomagają w realizacji podstawy programowej	3	8
multimedia nie przydają się w realizacji podstawy program.	0	0

Tabela nr 15. Ocena przydatności multimediów do realizacji podstawy programowej

Wykres nr 12. Ocena przydatności multimediów

Wyniki tabeli nr 15 oraz wykres nr 12 wskazują, że 100% wypowiedziujących się nauczycieli wdrażających ocenia, że multimedia wykorzystywane w programie innowacyjnym *Przedszkole przyszłości* wspomagają proces edukacji oraz ułatwiają i uatrakcyjniają realizację treści ujętych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego.

Wnioski:

W badaniu wzięło udział 38 nauczycieli z 20 placówek wychowania przedszkolnego na terenie Dolnego Śląska, a dotyczyło ono 875 dzieci w wieku 3-6 lat. Badanie ankietowe przeprowadzone wśród nauczycieli wdrażających innowacyjny program edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* miało na celu zdiagnozowanie stopnia zainteresowania multimediami wśród dzieci przedszkolnych. Ponadto było próbą odpowiedzi na pytania dotyczące metod uatrakcyjnienia edukacji przedszkolnej oraz wpływu TI na rozwój dzieci w okresie edukacji przedszkolnej.

W oparciu o uzyskane wyniki badania należy stwierdzić, co następuje:

1. W okresie jednego roku szkolnego – okresu wdrażania innowacyjnego programu edukacji przedszkolnej *Przedszkole przyszłości* nastąpił u dzieci przyrost umiejętności obsługi laptopa o 39%, a tablicy interaktywnej o 91%.
2. Atrakcyjniejsze dla dzieci były zajęcia z wykorzystaniem multimedii niż innych pomocy dydaktycznych, co zaobserwowało 95% nauczycieli wdrażających.
3. Dzieci interesowały się sprzętem komputerowym, obsługiwały laptopa, tablicę interaktywną oraz komputer bez względu na płeć.
4. Ponad połowa dzieci w wieku przedszkolnym korzystała w domu z komputera, w związku z czym multimedia poznawały szybko i z łatwością - technologia nie stanowiła dla nich problemu.
5. Multimedia okazały bardzo przydatne w realizacji podstawy programowej.